FRANK HELLER

I HASARDENS HUVUDSTAD

ROMAN

STOCKHOLM ALBERT BONNIERS FÖRLAG

Helsingfors 1949 • Mercators Tryckeri

Förord till den elektroniska utgåvan

I hasardens huvudstad är författarens debutroman från 1914 om Monte Carlo. En nyutgåva från 1949 digitaliserades i januari 2018.

I HASARDENS HUVUDSTAD.

Förlaget tänker ge ut en ny upplaga av mina gamla böcker, och jag skall revidera dem samt förse dem med förord. Det kan föra tanken till biskop Hedrén i Linköping, vilken enligt H. B. Palmaer på andra sidan graven dömdes att i all evighet läsa sina egna predikningar. Men jag föredrar att tänka på Alexandre Dumas père, som på gamla dar tog sig för att läsa igenom sina samlade verk. Det beredde honom ej så få överraskningar, ty som bekant höll han sig med talrika s.k. underförfattare som skrevo böckerna efter idé av honom, varpå Dumas signerade verket. Han blev på så vis far till flera hundra volymer. Själv har jag femtio bakom mig, och det är ju också ett anständigt belopp, men några överraskningar av samma slag som Dumas' kan jag inte vänta mig. Jag kan inte frånlägga mig paterniteten till någon av mina böcker. Dumas lär ha mullrat då och då, medan han läste, men skrattat oftare. Jag vet inte, hur det kommer att gå mig. Men jag vet på förhand, att den bok som det närmast gäller, Hasardens huvudstad, kommer att bli mildare bedömd än de flesta, därför att den var min allra första!

När jag första gången fattade pennan, anade jag sannerligen inte att resultatet så småningom skulle bli en bok. Jag hade just förlorat allt i Monte Carlo, och omnågon denna januaridag 1913 hade sagt mig, att jag skulle överleva året, hade jag blankt vägrat att tro det. Min framtid tycktes mig likna en svart tunnel utan en ljusglimt. Men en gammal grekisk sofist bevisade att rummet kan delas i det oändliga och Akilles därför aldrig hinna fatt sköldpaddan. På samma sätt tänkte jag dela upp tiden i ett oändligt antal små delar och hindra tanken på det slutliga avgörandet att störa mig. En dag i sänder, var mottot! Jag hade just fått idéen till en berättelse. Kanske kunde jag utforma den och få den såld, på det viset gick alltid några dagar! Noga taget lekte jag Sheherazade för egen räkning.

På så vis tillkom den första berättelsen, den om Försynen som luggade Adamsson.

I Monte Carlo lärde jag så småningom känna en samling pittoreska typer av alla nationer, svenskar, ungrare, tyskar, engelsmän och italienare. Där var mannen som spelade bort mina sista pengar, »Karl Eneberg», f.d. godsägare, numera systemspelare. Hans öde återfinnes, lätt romantiserat i novellen Spökruletten. Där var en mager man vid namn Origoni, f.d. officer i Kgl. italienska marinen, titulär greve och fader till de sällsammaste berättelser från alla världsdelar. En morgon då jag kom för att besöka honom, mötte hotellpersonalen mig med egendomliga blickar: han hade just avhämtats av den monegaskiska polisen för *faux et usage de faux*, förfalskning och bruk därav, ett brott som på den tiden medförde tvångsutbildning till plantageodlare i Guyana. En tid senare mötte jag honom på promenad i Monacos stadspark uppe på klippan, fastkedjad med järnlänkar vid ett halvt dussin olyckskamrater. Jag skall aldrig glömma den blick han gav mig, då han gick förbi.Där fanns

många andra tragiska typer, men så fanns där också min vän Forgách, autentisk ungersk greve, i boken döpt till Borgacz, en av de festligaste typer jag mött i mitt liv. Han hade detta oförbränneliga humör som är den verklige aristokratens prerogativ, sagde adelsman må sedan vara född i ett slott eller i en rännsten. Det var honom likgiltigt, om hans pensionatsvärdinna, madame Hélène — en serbiska, vilken alltid uppträdde i profil likt de gamla egypterna, därför att hon bara hade tänder i ena sidan av munnen — hade någon mat åt honom eller ej, hans berättarådra flödade lika ymnigt i alla fall. Han kunde ha varit broder Enebär, fra Junipero, den helige Frans' muntre älsklingselev. Han begrovs också på ett passande ställe, fattigkyrkogården i Beausoleil.

Men det var många år senare. Då hade mina berättelser om honom och de andra riddarna av det gröna bordet för länge sedan kommit ut på tryck.

MONTE CARLO - I KORTHETDet var en dimmig höstafton i London, ett fönster i Regent Street och en bok av Anatole France, som föranledde min resa till Monte Carlo; vilket av de tre skälen som var mest avgörande, vet jag ännu ej själv.

Skyltfönstret i Regent Street innehöll dels ett myller av frestande affischer från alla jordens järnvägs- och ångbåtslinjer, dels ett panorama av furstendömet Monaco. Den dimmiga londonkvällen innehöll litet av varje, vackra ljuseffekter från båglamporna, orkestermusik av tusen bilar och trängsel av Londons kvällshorder, men mest sot. Vad boken av Anatole France beträffar, hade jag just köpt den i Oxford Street; det var Le Jardin d'Epicure; och på mitt första strövtåg i denna filosofiska trädgård hade jag stött på aforismerna om spelet.

— Spelarna spela, som de förälskade älska, som alkoholisterna dricka, av nödvändighet, blint, under inflytande av en oemotståndlig kraft. Det finns varelser som äro dömda att spela som det finns andra, dömda att älska ... Och det finns förvisso i spelet något som våldsamt spänner alla modigas nerver; det är icke något medelmåttigt nöje att fresta ödet. Det är icke en njutning utan rus att i en sekund smaka månader, år, ett helt liv av fruktan och förhoppningar. Jag var knappt tio år gammal, då M. Grépinet, min lärare, i skolan förelästefabeln om Människan och Anden; och likväl kommer jag ihåg den bättre än om jag hört den i går. »En ande gav en gosse ett trådnystan och sade till honom: 'denna tråd motsvarar ditt liv. När du vill, att tiden skall förflyta för dig, så drag i tråden; dina dagar skola försvinna snabbt eller långsamt allteftersom du drar ut tråden fort eller sakta. Och så länge du icke rör vid tråden, förblir du i samma stund av ditt liv.' Gossen tog nystanet och drog i tråden; först för att bliva man, därpå för att få gifta sig med den kvinna han älskade, därpå för att se sina barn växa upp, för att nå inkomstbringande befattningar, hedersposter, för att bli fri från bekymmer, undvika sorger och sjukdomar som kommit med åldern, och slutligen för att göra slut på en odräglig ålderdom. Han hade levt fyra månader och sex dagar efter andens besök.»

Och vad är spelet annat än konsten att i en sekund åvägabringa de förändringar som ödet vanligen endast åstadkommer under många timmar eller många år, konsten att hoppressa i ett enda ögonblick de sinnesrörelser som fördelats över en hel långsamt flytande tillvaro för andra, hemligheten att leva ett helt liv på några minuter? Spelet är en duell med ödet. Det är Jakob som brottas med ängeln; det är doktor Fausts kontrakt med djävulen. Man spelar om pengar — om pengar, det vill säga om de omedelbara och oändliga möjligheterna. Kanske skall kortet, som slås upp, kulan som snurrar, giva spelaren parker, trädgårdar, fält, stora skogar, slott som lyfta sina spetsiga torn mot himlen. Ja, den lilla kulan, som rullar där, innehåller hektar av god åkerjord och skiffertak vars skulpterade gavlar spegla sig i Loire; den innehåller konstens skatter, smakensunderverk, underbara juveler, de skönaste kroppar världen bjuder, och själar, till och med dem man ej trodde vara till salu; alla dekorationer och hedersposter, all jordens ynnest och makt. Vad säger jag? Den innehåller något ännu bättre. Den innehåller drömmen om allt detta. Och ni vill att man ej skall spela! — Och dock, om spelet blott ingåve oändliga förhoppningar, endast visade ett leende i sina gröna ögon, skulle man älska det med mindre raseri. Men det har klor av diamant, det är fruktansvärt, det ger, när det så vill, elände och skam; därför tillber man det. — Den lockelse som faran bjuder ligger till grund för alla stora passioner. Det finns ingen njutning utan svindel. Den njutning, som blandas med fruktan, berusar. Och vad är fruktansvärdare än spelet? Det ger, det tager. Dess skäl äro ej våra skäl. Spelet är stumt, blint och dövt. Spelet kan allt. Spelet är en gud.

Spelet är en gud. Det har sina tillbedjare och sina fromma, som älska det för dess egen skull, ej för vad det lovar, och som tillbedja det, när det slår. Om det plundrar dem grymt lägga de skulden på sig själva, ej på spelet. — Jag har spelat illa, säga de. De anklaga sig själva och häda ej.

Jag läste detta på kaféet Ye Olde Gambrinus i Regent Street, och omedelbart återvände mina tankar till skyltfönstret mittemot. Jag såg framför mig hasardens huvudstad med gulvita hus på palmklädda terrasser, mellan ett hav och en himmel som tävlade om den djupaste djupblå färgen; och när jag därunder stirrade ut genom fönstret, såg jag trafiken i Regent Street bullra fram som en smutsig och uppsvälld flod under ett piskande novemberregn. Vagnarnas takpresenningar och polisernas gummikappor glänste svartblanka i det elektriska ljuset,medan kaskader av smutsigt vatten lyfte sig kring hästarnas hovar och automobilhjulen. I hastigt mod fattade jag mitt beslut och störtade tvärsöver gatan. Resebyrån med det lockande panoramat höll just på att stängas. Tio minuter senare återvände jag till den ängslige kyparen på Gambrinus med en biljett i min ficka, som över Folkestone, Boulogne och Paris berättigade mig att resa till Monte Carlo.

*

Den första glimten av Monte Carlo nådde mig i Toulon, alldeles som grottekvarnens sus, som ljöd på milslångt avstånd redan som uvars tjut i furumo. Vi hade fått en ny konduktör; jag visade på hans uppmaning min biljett, och han klippte mumlande ett hack i den. Han gick, och jag slog mig tillrätta i mitt hörn med en Tauchnitz, då en herre mittemot lyfte på hatten och förstulet viskade:

— Monsieur!

Jag såg upp; det var en medelålders man med stora svarta mustascher, nervösa ryckningar kring munnen och intelligent, men svårtydbar blick. Hans kläder föreföllo något skamfilade men för övrigt respektabla. Jag betraktade honom frågande.

— Ni reser till Monte Carlo, monsieur? Inte sant? Jag såg er biljett. Förlåt mig, är det för att spela?

— Hm, ja, kanske; varför frågar ni?

— Jag har något att säga er, monsieur. Spela inte, spela inte! Ni förlorar nödvändigt. Jag har sett så många som rest dit, monsieur, unga män som ni och gamla. Jag har också sett många resa därifrån, men inte så många som rest dit... En del stanna där under jorden, och en del...

— Under isen, avbröt jag. Jag förstår, men de som resa därifrån?

— Några resa med pengar, få, monsieur, mycket få; andra rädda sig i tid med en del av vad de hade med sig; och många resa därifrån på kasinots bekostnad.

— Hur? sade jag. Kasinots? Ni menar konsulatens?

— Nej, monsieur, kasinots. Ni vet, vad kasinot förtjänar årligen? Över fyrtio miljoner, alldeles rätt. Nåväl, kasinot är en ädelmodig inrättning, och dessutom älskar det inte skandaler. När man därför förlorat allt, betalar styrelsen ut en viatique; ni får biljett till den plats, där ni bor, och pengar till resan. Från vilket land är ni, monsieur?

— Från Sverige.

— Ah, monsieur, jag gratulerar; då får ni 350 francs, biljetten till Berlin inberäknad. Å, jag känner många svenskar, som tagit viatiquen. 350 francs, som ni måste betala tillbaka, om ni vill komma in i kasinot igen. Man säger att kasinot ger ut 100,000 francs om året i viatiquer.

Han avbröt sig ett ögonblick och småskrattade för sig själv.

— Allting har sin humoristiska sida, monsieur, inte sant? Även viatiquen. Tyskarna hörde talas om den och brukade en längre tid, tills det upptäcktes, taga hemvägen från utlandet, Italien till exempel, monsieur, över Monte Carlo. De riskerade 50 francs, kanske 100 på ruletten; vunno de, var det bra; förlorade de, var det också

bra, ty de togo i varje fall sin viatique till Berlin, 175 francs, inberäknat biljetten. Ja, monsieur, dessa tyskar!

Åter avbröt han sig ett ögonblick för att tända en illaluktande régiecigarr, varpå han fortsatte:

— Men ack, monsieur, det är en farlig plats, Monte Carlo. Ett litet furstendöme, han började gestikulera, men undersåtar i hela världen. Har ni tänkt på det, monsieur, det är en ny helig plats, som grundats av M. Camille Blanc och hans fader! Ett nytt Mecka, ett nytt Rom! Vad säger jag, ett nytt Lourdes, de halvruinerades Lourdes, en undergörande källa för svindlare och förrymda spekulanter! Men underverken äro få, monsieur, alldeles som i Lourdes. Det är ej många, som återvunnit sin förmögenhet där. En farlig plats. Jag har sett så mycket där; jag kom dit första gången för tio år sedan.

— Ursäkta mig, sade jag, varför reser ni dit nu? Väl inte för att spela?

— Jo, monsieur, sade han utan att tveka, medan han började fumla i rockfickan.

— Vad, ni, som säger, att det är en farlig plats, som talar om hur det gått andra där, som varnar mig för att spela?

Han avbröt mig med sänkt röst och med ett nytt uttryck i ögonen; det var alldeles som om en hinna sänkts över dem.

— Monsieur, ni förstår ej vad jag velat säga. Monte Carlo är en farlig plats, en mycket farlig plats, men endast för den som ej vet att inse farorna och därigenom undgå dem. Det är just vad jag gjort; han sänkte rösten ytterligare, ty jag har funnit ett system som är fullkomligt ofelbart gentemot alla chanser. Tack vare det kan jag våga mig dit utan fara. Jag söker just skaffa mig kapital för mitt system; det är svårt; man tror ej på system, vilket är alldeles riktigt; nästan alla brista, nästan alla. Men vad jag nu har, å, det är enastående...

Jag avbröt honom.

— Ursäkta mig, ni har ju varit i Monte Carlo i tolv år; tio, förlåt mig; ni har naturligtvis spelat förut och följaktligen måste ni väl ha vunnit? Att ni behöver söka kapital!

— Å, ni förstår inte, monsieur, ni är ung, oerfaren i spelet. Man får modifiera, man får ändra. Rom byggdes ej på en dag, monsieur. Kolumbus' ägg måste ställas just på en enda bestämd punkt — men jag har funnit den! Monsieur, jag har funnit den! Se här, han framdrog ur sin ficka tjocka buntar av papper och de gröna bordens speciella tidning med de autentiska nummerföljderna. Se här, monsieur; ett ögonblick! han övertygade sig om att kupédörren var väl stängd. Detta är mitt vinstresultat, 4,000 francs på en vecka med ett kapital av 5,000. Det är oerhört, och det brister ej: jag har genomräknat vecka efter vecka, månad efter månad, och det brister ej. Å, jag skall taga igen mina förluster, jag skall visa dem... men för Guds skull, jag betänker, ni är fullkomlig främling. Ni lovar mig att ingenting säga om mitt system? Ni förstår, de ha spioner överallt. Finge de veta något om mitt underbara system, skulle de genast fråntaga mig mitt kort, genast. Ni lovar att tiga, monsieur?

Jag lovade.

— Tack; men monsieur! han lutade sig fram och fixerade mig med samma beslöjade blick. Låt mig visa er mitt system! Spelar ni utan system, förlorar ni; spelar ni med andra gottköpssystem, förlorar ni också. Låt oss spela tillsammans.

Jag hörde knappt på längre. Mannen hade intresserat mig i början, men nu började han bli tråkig. För att bli fri från honom sade jag:

— Tack, jag tänker inte spela alls i Monte Carlo.

— Monsieur, ni kommer att spela, ni kan ej låta bli. Ni kommer att förlora, det är oundvikligt; låt mig...

— Nej tack; jag har för övrigt själv ett system, som jag skall spela.

— Det kommer att brista, det kommer att brista, ropade han bönfallande. Mitt system är ofelbart, fullkomligt ofelbart. Låt mig visa...

— Nej, jag skall be att få slippa, helst som jag anser alla system för svindel och alla systemspelare för

bondfångare. Farväl, monsieur! Jag räddade mig ut i restaurationsvagnen och stannade där, tills Monte Carlo utropades.

Vid utgåendet från den lilla stationen kände jag en hand läggas på min axel, och en röst viskade bredvid mig:

— Monsieur, om ni ändrar åsikt, så sök upp mig, eller skriv ett par rader. Här är min adress, jag kommer genast, om ni skriver.

Ett kort stacks i min hand, och min reskamrat försvann med en artig hälsning uppför backen längs kasinoparken. Vid nästa gaslykta stannade han plötsligt, framtog sin pappersbunt och skrev hastigt någonting. En ny detalj tydligen, som fogades in i det ofelbara systemet.

När jag steg upp i min droska, försvann han med nervösa steg bakom hörnet vid hotell Métropole; och det tycktes mig, att hans överrock lyste med ett återsken av den trosvissa fanatismen i hans ögon.

*

Furstendömet Monaco ligger som bekant i sydöstra Frankrike, vid Alpernas fot, i departementet Alpes-Maritimes. Det tillhör sedan medeltiden ätten Goyon-Grimaldi, som byggt sin borg på klippan i Monaco; har ett ytinnehåll av 22 kvkm., en befolkning av 19,121 människor, och sedan den stora revolutionen för ett par år sedan en konstitution. Dess furste heter Albert I, intresserar sig för oceanografiska forskningar och har grundlagt ett museum av stora dimensioner i Monaco; dess verklige behärskare heter Camille Blanc, är son till grundläggaren av kasinot i Monte Carlo, som byggdes 1878, och svärfar till ett par europeiska prinsar. Befolkningen, som sedan ett par år åtnjuter den oskattbara förmånen att styra sig själv, åtnjuter den ännu ovärderligare att ej betala några skatter; allt som utgives för furstendömets vägar, renhållning, skolor, fattigvård o.s.v. betalas av M. Blancs kasino, d.v.s. av de främlingar, som strömma dit. Ty ingen monegask får tillträde till kasinot.

Furstendömet Monacos ytinnehåll bör alltså ej beräknas efter vanliga geografiska metoder, utan efter ytinnehållet av de spelbord, som finnas i kasinot och i Sporting Club och dess folkmängd efter antalet av de spelare, som besöka dessa bord. I så fall blir ytinnehållet mindre, men invånarmängden jättelik och det lilla furstendömet det folkrikaste land i världen. Som min vän systemspelaren sade, det är ett nytt Mecka, Rom, Lourdes.

Och dock vore platsen värd en pilgrimsfärd, även om kasinot aldrig blivit byggt av M. Garnier; nämligen för sin naturs skull. Ty det är utan tvivel en av de skönaste platser på jorden.

Jag minns min första dag i Monte Carlo. Trött efter en lång resa hade jag försovit mig skamligt, utöver all anständighet, och klockan var ungefär halv fyra på novembereftermiddagen, då jag kom ut påkasinoplatsen. Jag höll på att mista andan, så vackert var det. Det skymde; från bergen i väster föllo tunga purpurblå skuggor ned över de vita och gulvita husen; palmernas gröna kronor susade sakta över de friska gräsmattorna; fontänerna sorlade, och överallt trängdes sydligt lysande blomkronor. De elektriska globerna, som just började tändas, lyste likt stora gulröda frukter i trädens lövverk, medan palmstammarna på kasinoplatsen stodo stelt orörliga som på en teaterdekoration i deras ljus. Jag gick några steg med vidöppna ögon och näsborrar, och plötsligt fick jag utsikten fri och stirrade ut över det skymningsdisiga Medelhavet. Det var en underbar effekt för den, som likt mig kom direkt från Londons sotiga töcken och den vintergrå Kanalen. Runtom de härjade klipporna i Monaco och längs de oliv- och pinjeklädda strandbergen mot öster, där villorna lyste spöklikt vita i skymningen, sträckte sig det mångbesjungna havet darrande av blå och purpurblå färgskiftningar. Stjärnorna började tändas däröver, och plötsligt blev mig en vers klar i Homerus, den, där han talar om Telemakos, Odyssevs' son, som drager bort från Itaka över det vinfärgade havet, oinops talatta. Och varande en poetisk natur gick jag utför hamnavenyn mot Monaco, under det jag för oförstående främlingar skanderade verser av Snoilsky och Vilhelm Ekelund.

Uppe i parkanläggningen kring museet och den gamla borgen i Monaco irrade jag kring väl en timme och insög den sydländskt starka luften, medan Medelhavet nedanför på jonisk tunga sorlade eviga rapsodier ur Odyssén. Jag lämnade parkerna och gav mig in i meterbreda medeltidsgränder, som kunde varit tagna ur Viktor Hugo, tills jag äntligen, mätt på intryck, återvände tillmitt hotell. Nästa morgon var jag uppe med solen och såg den lyfta sig över det morgonstilla havet bakom uddarna mot Italien. Och till min häpnad fann jag, att man i detta

paradisklimat kunde bada salt i mitten av november.

Ty furstendömet Monaco åtnjuter utom andra förmåner ett verkligt paradisklimat. Här finns knappt någon växling i årstiderna; vinter, vår, sommar och höst ha smält samman till en evig vår, som är litet kallare om vintern och litet varmare om sommaren; det är allt. Vinterklimatet i Monaco är ju bekant över hela världen; från november till april råder högsäsongen här, och all världens sysslolösa människor, de som leva på egna pengar eller de som leva på andras, samlas hit i tusenfotade horder, fylla hotellen azurkusten runt och M. Blancs kassavalv. Men i och med maj sjunker denna flodvåg tillbaka; nu är det nämligen ej mera »säsong», och följaktligen anlända tyskarna likt en egyptisk gräshoppssvärm, uppblandade med ungrare och ryssar samt en svensk teaterdirektör. Men fastän den »bättre» publiken sålunda försvunnit, och det ej är säsong, råder samma ljuvliga klimat; 26, högst 29 graders maximum och 19 till 20 graders minimum. Den första juni börjar äntligen badsäsongen för dessa frusna sydlänningar, och kasinots orkester spelar varje dag på den öppna terrassen. En afton där är ljuvlig och kan ej berömmas överdrivet. Luften är tung av dofter från parkerna och Medelhavet; sorlet av vågorna hörs otydligt som bakgrund till musiken och det gnistrande stjärnvalvet spänner sig över bergen och palmkronorna. Medveten om att begå en kättersk handling vågar jag ge tyskarna rätt, då de komma hit sommartiden, ty sommaren, som är den billigaste årstiden, är i mitt tycke även den ljuvligaste.

Befolkningen i Monte Carlo och Monaco bör liksom i Australien och Afrika indelas i urinvånare och kolonister. Urinvånarna äro en svartmuskig, kraftigt byggd ras av blandat italienskt och franskt ursprung; de tala merendels båda språken, föra en skattefri existens, vanligen i kasinots eller hotellens tjänst, och leva på makaroner, kalvtarmar, polyper och vin. Makaronerna och vinet äro välkända födoämnen även i Sverige; angående polyperna, som fångas i havet, se en följande berättelse. — Urinvånarnas kvinnor utmärka sig för tidig mognad, yppiga former och sammetssvarta ögon. Deras barn däremot ha, troligen som följd av germanska inflytanden, ofta blå ögon och blont hår.

Detta om urbefolkningen, med vilken ju den tillfälliga Monte Carlo-besökanden kommer i föga beröring; vill man se den som den är, bör man besöka Beausoleil, den del av Monte Carlo som ligger i Frankrike. Där sitta de församlade i de små kaféer och barer, som i oräknelig mängd kanta gatorna; huvudgatan i Beausoleil räknar i genomsnitt 7 på 50 meter. Samlade kring absinter, ölglas och tärningar diskutera de livet och Monte Carlo från en alldeles annan ståndpunkt än besökarens i kasinot. På aftnarna återfinnas de i det kommunala kasinot, där, liksom vid alla franska »badorter», hasardspelet bedrives under statens hägn. Dock ej rulett och trente-et-quarante utan boule, även kallat les petits chevaux, eventuellt den svenske läsaren bekant från danska badorter.

Främlingarna i Monte Carlo äro av alla raser, religioner, yrken och stånd. Från indiska furstar (av vilka en vistas här nästan året om) till tyska hökare och rumäniska hotellråttor av hebreisk extraktion finnas allamänniskoslag representerade. Sorlet av språk en afton under högsäsongen är obeskrivligt. Engelska, franska, ryska, holländska, skandinaviska genljuder överallt; men behärskande alla dessa hör man Goethes och Schillers sköna tungomål. Ty, ack, illusionerna äro blott skapade för att krossas; och den, som med ledning av tjugufemöresböcker och kasinots reklamnotiser tror spelsalarna befolkade av ryska storfurstar, amerikanska miljonärer och sidenfrasande kokotter, bedrager sig grymt. Varken mr Rockefeller eller furst Nicolas Nicolajevitsch för spiran där, utan herr Meyer aus Berlin und Frankfurt; och i stället för med sidenfrasande kokotter bör ni tänka er platserna kring borden fyllda av Dans tant — av Dans tant i polyglott och mångfotad, men dock evigt oföränderlig upplaga. Sådant är livet. Besvikelsen är grym; man må sätta den vördnadsvärda damen, numera en riksinstitution i Sverige, hur högt som helst; och desto grymmare blir missräkningen, då Dans tant börjar pudra och sminka sig. Då blir effekten så grotesk, att endast den, som sett saken, kan göra sig ett begrepp därom; och den kräver till sin bakgrund herr Meyer, klädd i smoking klockan 10 på morgonen, samt kunglig sektern från Blanches böcker, fransman till börden, mager, maläten, med långa mustascher, pincené och doft av förlegad kurtisör. Men för övrigt finns det ingen vidunderlighet i utseende eller klädsel som ej kan tänkas bland spelarna. Det är läskande att finna välklädda och vackra människor i dessa missväxta och anskrämliga horder, men de äro faktiskt i svår minoritet.

Detta om spelarnas yttre; vad deras inre angår är det fyllt av två saker, som ständigt omnämnas sida vid sida i katekesen, otro och vantro. Otron representeras av deyngre, nyanlända spelarna; vantron av de äldre årgångarna. När man kommer till Monte Carlo tror man ej alls på vad folk skrivit och sagt om denna plats, utan är övertygad om sin egen skicklighet och tur i spel; när man varit där någon tid och spelat, om med förlust eller ej, fylles man av en i luften liggande vantro och vidskepelse. Man aktar sig för att spela godtyckligt vid borden; bordet n:r 3 är gynnsamt, men bordet n:r 5 är olycksbringande; man undviker att på en slump placera sig bland medspelarna, ty det är bevisat, att vissa bland dem bringa en okuvlig otur. Och man må lita hur fast som helst på sina lyckonummer. Gud hjälpe en, om man väljer ett bord med en oturig krupiär, eller om denne rör vid ens sats med sin kratta, innan spelet börjat! Då är man förlorad för dagen. Efter ytterligare någon tid har man lärt sig inse, hur viktigt det är att ej gå en godtycklig väg till kasinot; vägen närmast Hôtel de Paris är lyckobringande, men den närmast Café de Paris olycksdiger. Därifrån är steget ej långt till fetischdyrkarens ståndpunkt; när man nått den, är man verklig spelare. Den verklige spelaren sovrar noga sina klädespersedlar, ity att han väl märkt, hur vissa av dem, exempelvis lackskorna och den blå halsduken, medföra en frenetisk otur, medan andra, exempelvis den pärlgrå västen och de laxfärgade underkläderna, skänka sagolik framgång. Dock allt på bestämda dagar och under bestämda förutsättningar, till exempel att man ej skakat hand med lyckoförjagande personer eller begått någon annan handling, som kan reta spelets gudar. Den sista graden av spelarens fetischdyrkan är, att han skaffar sig ett lyckobringande djur — amulett är för simpelt. Råttor och marsvin, som bekvämt kunna erhållas i fickformat, äro omtycktafetischer; sköldpaddor lära enligt uppgift befinna sig i uppsegling.

Trots sin otro och vantro eller kanske på grund av dem uppföra sig emellertid spelarna lugnt och hyfsat vid spelborden. Scener äro sällsynta och självmord legendariska. På sin höjd tio lära ha inträffat inom kasinots väggar, och intet under den senaste tiden. Utanför äro de nog ej så sällsynta, men ingen vet något härom, och ingen kan veta något härom, utom kasinots överhet; tidningarna bringa inga notiser och skvallret mestadels oriktiga. För övrigt ser herr Meyer från Berlin lika litet som Dans tant ut att gå med självmordstankar; även vore det underligt om självmord skulle vara så vanliga i Monte Carlo och så sällsynta Frankrike runt, där spelet dock bedrives kanske lika skarpt i badorternas kasinon.

Spelet bedrives i Monte Carlo i två hus, det vanliga kasinot och Sporting Club, det exklusivare, dit endast medlemmar av välkända klubbar äga tillträde. Även i det vanliga kasinot finnes en reserverad avdelning, Cercle privé, dit entré fordras; annars äro inträdeskorten gratis. Ett inträdeskort erhålles mot visande av papper eller rekommendationer, varav framgår, att ni är över 18 år och i ekonomiskt oberoende ställning; pass räcker eller intyg från hotellvärd. För det kort ni erhåller — i början dagskort, sedan månadskort — får ni tillträde till spelsalarna, till kasinots tidningsrum och dess musiksal, där konsert gives två gånger dagligen; när ni förlorat era pengar och önskar avresa till fosterlandet får ni mot avlämnandet av detta kort en viatique; d.v.s. om ni varit tillräckligt länge för att förlora någon verklig summa. På baksidan av korten står ett utdrag av styrelsens reglemente, enligt vilket ert kort kan fråntagas erutan att upplysningar lämnas. I stället borde där stå följande

Råd till kasinobesökande: I. Spela aldrig! II. Om ni spelar, vinn! III. Om ni vinner, sluta strax, annars förlorar ni!

Härmed övergå vi till att tala om spelet.

Som ni väl vet kan ni spela bort era pengar på två sätt i Monte Carlo, på rulett eller på trente-et-quarante. Rulettspelets princip är en kula, som snurrar tills den faller i ett av de 37 nummerhålen i bottnen av en skål. Vinsterna utbetalas på detta nummer och de chanser det representerar, svart eller rött, jämnt eller udda, passé eller manque o.s.v. Talen t.o.m. 18 äro manque, talen över 18 passé. En särskild betydelse har n:r 0, zéro, l'ami de la maison, som det kallas; då noll utfaller tar banken allt utom vad som satts just på noll, eller på de enkla chanserna (svart, rött, udda, jämnt, passé och manque); de satser, som stå på dessa chanser, skjutas »i fängelse». Vilket betyder att om nästa coup är svart, jämnt och manque (som t.ex. blir fallet, om n:r 6 utfaller), bliva de satser, som stå på svart, jämnt och manque, åter fria, medan banken tar in allt vad som stod i fängelse på rött, udda och passé.

Trente-et-quarante-spelets principer äro lika enkla. Ett antal kortlekar — vanligen sex — blandas tillsammans

vid bordet av krupiärn, en spelare kuperar, och krupiärn börjar lägga upp, sedan spelarna gjort sina satser. Han lägger upp i två rader, av vilka den första gäller svart, den andra rött; den av de båda, somvid sammanräkning av de upplagda kortens poängtal kommer närmast 31 i poäng, vinner. Krupiärn lägger t.ex. upp fyra eller fem kort i översta raden och får poängsiffran 35; det är nu hans plikt att övergå till undre raden, och om denna får under 35, i varje fall minst 31, vinner den, i annat fall vinner den övre. Få båda 31, skjutas satserna i fängelse, liksom då noll utfaller i rulett. Häremot kan man dock »försäkra sig» genom att på förhand betala en bestämd summa till banken. Utom chanserna rött och svart finnes det chanserna couleur och inverse, men som denna bok ej avser att bli en handledning i hasardspel, förbigår jag dem.

Vari ligger nu den fascinerande tjusningen i de båda spelen, speciellt rulett? Däri naturligtvis, att man på några ögonblick kan få en jättelik vinst för en obetydlig insats. Detta är ej så mycket fallet i trente-et-quarante som i rulett, då det förra spelet blott har enkla chanser, chanser där sannolikheten för vinst är ett på två. Ruletten, som föraktas av verkliga trente-et-quarante-spelare, erbjuder däremot så mycket större hasardchanser.

Låt oss tänka oss, att ni vore profet för, låt oss säga, tio minuter i ert liv; att ni kunde bestämt förutsäga exempelvis fem nummer i följd i ruletten; de behövde för övrigt ej vara i följd. Ni kunde då genom dessa tio minuters arbete förtjäna nog för ert återstående liv; vilket är enkelt att beräkna: ni går in med endast ett femfrancsstycke, lägsta satsen, går fram till rulettbordet och sätter vårdslöst ert silvermynt på n:r 8. Ni vet nämligen tack vare er profetiska förmåga att nästa coup blir n:r 8. Nåväl, krupiärn rullar ut kulan, den faller, som ni visste, i n:r 8 och inom en minut är niägare till 180 francs; ni får nämligen på nummer trettiofem gånger insatsen. Ni säger till krupiärn: sätt mina 180 francs på n:r 17, ty ni vet att nästa nummer blir 17. Han gör det, kulan rullar, n:r 17 kommer, och där står ni med er vinst av 6,000 francs; de 180, vilket är högsta satsen på nummer, ha nämligen bragt trettiofemdubbel vinst. Nu säger ni till krupiärn: var god och placera mina 6,000 francs på n:r 32, en aning säger mig nämligen att detta nummer utfaller. Han sätter följaktligen efter er anvisning maximum på n:r 32; det är 180 francs på numret självt, jämte maxima på de andra mest vinstbringande chanserna; à cheval, carré, transversale pleine och transversale simple; kulan rullar, 32 kommer, och ni får er utbetalt ungefär 60,000 francs. Detta var er tredje coup, och ni har nu rörelsekapital för att gå vidare och vinna på n:r 15, vilket ni vet skall komma. Efter er femte coup är ni halvmiljonär.

Well, frågar ni, inträffar sådant verkligen? Jag svarar sanningsenligt: ytterst sällan. De flesta spelare äro ynkryggar, som sätta på de enkla chanserna, svart, rött o.s.v., eller på sin höjd riskera på ett dussin eller en kolonn. Följaktligen vinna de heller ingenting överväldigande, och vinna de, skynda de sig att draga in vinsten i stället för att låta den stå kvar och se, om en serie skulle vara betänkt att komma. Serie är det magiska ordet för alla de mindre spelarna i Monte Carlo liksom för de större; enda skillnaden är den att de förra tala därom, medan de senare spekulera däri. Ni får sålunda av herr Meyer aus Berlin höra att rött kom sjutton gånger efter varandra vid ett bord i går, varpå herr Meyer oundvikligt tillägger: om man hade satt där och låtit det stå! Det är emellertid just vad herr Meyer aldrig i livet skullevåga, och det är det som skiljer honom från de verkliga spelarna och gör honom till herr Meyer aus Berlin, vilken efter att ha förlorat 2,000 tar viatiquen och reser. Antag dock att ett under skedde, att herr Meyer greps av inspiration, att hans inre sade honom: nu kommer rött sjutton gånger, vi låta satsen stå! Herr Meyer skyndade sig då att sätta 5 francs på rött; efter första gången hade han 10 francs på bordet, efter andra 20, efter tredje 40, efter sjunde 600, efter tionde över 5,000 francs, efter elfte nära dubbla maximum, 12,000 francs. Efter elfte gången rött finge alltså herr Meyer taga hem vad som översköte 6,000 francs (maximum) och kunde nöja sig med att under de återstående sex gångerna plocka in 6,000 francs i stöten, allt räntorna av det så lyckligt placerade femfrancsstycket. Med sjuttonde gången vore herr Meyer ägare till ungefär 50,000 francs! — Men, säger ni, rött komme kanske bara elva gånger, ja kanske bara fem? Ja, det säger sig herr Meyer ävenledes, och därför nöjer han sig med att taga hem efter andra gången och omtala serien på sitt pensionat i Condaminekvarteret.

Dock gives det underliga händelser i det mänskliga livet. Den följande har jag själv bevittnat, och den passerade en österrikisk baronessa (alla österrikiskor äro baronessor). Hon hade förlorat ungefär 5,000 francs på en förmiddag vid ett trente-et-quarantebord; slutligen hade hon jämnt 20 francs över, vilket är minimum i trente-et-

quarante; maximum i förbigående sagt är 12,000. Hon reste sig, uppretad av sin envisa otur, kastade sin louis på svart och sade på skämt: jag går till Hôtel de Paris och äter lunch; låt min louis stå till dubbelt maximum. Därpå gick hon; svart kom, louisen växte till40 francs, 80 francs, 160 francs; efter sjätte coupen var det 1,280 francs, som stodo där i stället för de ursprungliga 20; efter åttonde 5,120, efter nionde 10,240. Efter tionde coupen drogo krupiärerna, troget lydande sina instruktioner, in vad som översköt maximum, och när svart kommit för elfte gången sändes de så skickligt inspelade 32,480 francsen vördsammast över till baronessan, som lugnt slutade sin lunch, innan hon kom tillbaka och spelade bort dem igen.

Ty i längden förlora alla i Monte Carlo. Ni hör talas om någon Lucky Chance Wells eller en dylik herre som vinner sagolikt;I förbigående sagt: att *spränga banken*, vilket förr var möjligt (dagskassan var då 200,000, och sedan de förlorats var spelet slut), är nu omöjligt. Dagskassan är visserligen mindre (80,000), men sedan den gått förlorad ersattes den genast. (Siffrorna gälla rulettborden.) oftast är det lögn, och är det sant, så var viss, att der Teufel lacht dazu. Har den ifrågavarande vunnit, spelar han vidare; resultat förlust; spelar han ej vidare utan reser — vilket är enda sättet att ej spela vidare — kommer han igen en gång till för att vinna mer; resultat förlust. I längden utjämnar sig ställningen till bankens förmån; med sitt zéro och sina maxima har den på förhand sörjt för att träden ej växa in i himlen. Och utom dessa bundsförvanter har den två andra, som äro ännu mera betydelsefulla, spelpassionen i och för sig och den mänskliga oförnöjsamheten. Spelpassionen för spelets skull binder skygglappar för spelarens ögon, så att han varken ser tillbaka eller åt sidorna, endast ned i den roterande skålen med sin susande vita kula, och den eviga oförnöjsamheten gör, att ingen vinst, stor eller liten, tycks honom nog. Gå in i kasinot och riskera fem francs; förlorar ni dem, är det som en av era nervtrådarvarit bunden vid det tunga silvermyntet, som om den nu rullade upp sig på den snurrande kulan, dragande hela ert nervsystem efter sig. Detta låter överdrivet, men det är sant. Pengar förlora sin vanliga betydelse, då ni spelar; ni tänker ej mer på vad ni kan köpa för dem, ni ser i dem endast spelenheter, medel att spela och vinna, två ord av magisk betydelse.

Och så går dagarna, tills ni reser, med eller utan er viatique, och från hasardens huvudstad återvänder till ordnade förhållanden — om ni kan. BONDTUR— Vill du ringa på vaktmästaren, Trollius! Vi måste ha litet visky för att klara hjärnan. Det var en förbannad tur jag haft!

Tre frackklädda herrar sutto i ett rum på ett av Malmö större hotell. Klockan var halv 7 på morgonen. Rummet var fullt av kall tobaksrök; punschbuteljer, konjaksflaskor och en viskyhalva stodo på serveringsbordet i en krets av sifoner och fulla askfat. På bordet framför dem lågo kort och sedelbuntar.

Trollius ringde och öppnade fönstret. Det blänkte nattsvart ur kanalen nedanför. Himlen var kolmörk, och gaslyktor brunno ännu. Spårvagnarna hade börjat rulla förbi.

Det kylde gott med den kalla decemberluften. Snön låg tung på fönsterbrädet, det var en lisa att sticka händerna ned i den.

— Herrarna ringde?

Den glåmige kyparen Johansson, som halvdåsande suttit uppe hela natten för att servera dem, hade tyst kommit in i rummet.

— Visky, Johansson, och friskt sodavatten och ett par askar cigarretter! Eller är det någon av er som vill ha champagne?

— Ja, jag tror att jag skulle vilja ha ett glas champagne, om det går, sade grosshandlare Palmér ur djupet av sin fåtölj. Känner mig litet för härsken för visky.— Jaha, Johansson, visky, sodavatten, cigarretter och Mumm. Så fort som möjligt!

Kyparen försvann.

— Ja, det var ju en satans tur jag haft, fortsatte löjtnant Axberg. Hör du, Trollius, jag skulle vilja tala med dig ett tag.

De gingo bort i ett hörn av rummet, medan grosshandlare Palmér tyst blossade vidare på sin cigarr.

De tre herrarna hade mötts av en slump efter teatern i Stadt Hamburgs övre matsal. De kände varandra förut och hade beslutat supera tillsammans. Supén var god, bordeauxen var förträfflig, och efter kaffet och punschen hade någon, det var visst Axberg, föreslagit litet kort. De hade gått till detta hotell och fortsatt på ett privatrum där, endast med avbrott för några smörgåsar med sup och öl vid halvtretiden och för ett stadigt skålande.

De hade spelat 21 och spelet hade gått högt. Axberg hade haft en vansinnig tur från början. Vad han än sade, gick han i land med. Hade han en kung kom en åtta eller minst en sjua; ässen parade sig på det älskvärdaste sätt, och från 14, 15, 16 köpte han regelbundet 21.

Grosshandlare Palmér hade dock sluppit lindrigast undan; på de sista givarna hade han tagit igen en stor del av sin första förlust. Han angav sig nu ha förlorat 900.

Trollius hade dagen förut varit uppe i riksbankens kontor och lyft ett lån på 6,000 kronor. Han var medicine kandidat och hade fått lånet påtecknat för studier till licentiaten. Två rika släktingar och en professor i Lund hade antecknat sig. Han skulle ligga i Berlin under två års tid på pengarna. Och nu hade han kvar jämnt 400 kronor.— Hör du, Trollius, sade Axberg litet oredigt, men vänligt, det var ju fan vad jag har vunnit. Och det är ju mest från dig. Skulle du inte ligga ett år i Berlin på pengarna? Du blir väl inte stött; men vill du inte ta igen dom? Hur fan som helst, låna, kan vi säga ... Jag tycker inte om att klå kamrater så här, nej, ta mig fan!

— Tack skall du ha, sade Trollius något tjockt, men det vill jag verkligen inte. Har jag varit dum nog att spela bort pengarna, som ju strängt taget inte voro mina, så är det mitt fel och ingen annans. Jag får själv stå mitt kast. Nej, tack skall du ha. Låt oss ta en visky, eftersom den har kommit in.

— Ja, en visky blir bra, du, men säg ... sade Axberg, men avklipptes av Trollius med ett:

— Skål!

De drucko. Grosshandlare Palmér tittade på sin klocka:

— Ska vi ta en omgång till? sade han.

— Nej, ta mig fan! sade Trollius. Min otur är för stor. De 400 jag har över är jag för resten skyldig en person och skall betala honom i dag.

Axberg teg, drack en djup klunk ur sitt viskyglas och tände en cigarr. Genom det öppnade fönstret trängde vintermorgonens kalla luft in i korta stötar. En spårvagn skramlade förbi, och plötsligt hördes dånet av vagnar och ett gällt visslande från stationen.

— Det var stockholmståget till Berlin som kom in, sade Palmér.

— Berlin, Berlin! Hurra! ropade Axberg som en dåre. Hurra, hip, hip, hurra! Jag har en plan. Jag har vunnit 6,000 kronor i natt. Det är okristligt, det är orättvist; jag vill inte ha pengarna. Trollius vill inte heller hapengarna. Vad fan skall vi göra med pengarna? Mina herrar, jag har nöjet bjuda er på en resa till Berlin. Det vill säga, egentligen är det ni som bjuder och jag som tackar!

I ett ögonblick hade han ringt på klockan.

— Johansson, får jag betala! Jaså, där är notan; 42 kronor; var så god, Johansson, 15 vackra femmor, och slit dom med hälsan. Ja, det är bra, Johansson ... och, hallå! Var snäll och ring på till stationen ...

— Statens station, löjtnanten?

— Jaha, statens, och beställ tre första till Berlin...

— Nej, högst två, avbröt Palmér; jag kan inte följa med.

— Visst fan kan du följa med. Du skall följa med. Tre biljetter, första till Berlin, Johansson ...

— Jag kan inte följa med, Axberg. Vi ha revision i bolaget i morgon. Det är december, och alla äro inte sådana

dagdrivare som herrarna.

— Tyst, Palmér! sade Axberg. Vill du inte följa med, får du skylla dig själv. Men Trollius skall fanimig resa till Berlin med mig, om jag så skall ha honom som lik i min koffert. Johansson, två första...

— Ett ögonblick, kära Axberg! Jag har lust att resa till Berlin med dig, om det nu är den lömska morgonviskyn eller ej få andra doktorer avgöra, men jag kan inte betala dig pengarna förrän ...

— Vill du hålla mun, din olycka! Här har jag klått dig som en dubbeljude, och du talar om att betala; vet hut, herre! Johansson, två första, och spring, karl! Köp dem själv, vi komma efter; här är pengar. I väg, Johansson!

Johansson pilade. Han var en gammal kypare och van vid överklassens infall.— Trollius, du har ju dina saker här på hotellet. Dom får räcka för oss båda, jag har inte tid att packa. Du ser, du kommer till Berlin i alla fall. Försynen leder dig, Trollius! Fort på med överrocken; vi ha inte mer än tio minuter på oss ... Portiern, doktor Trollius’ saker ska till berlintåget, polletteras, och fort som Jehu; medsamma, express, telegrafiskt, förstår portiern? I väg, Trollius; vi skall ha oss tidningar på stationen ...

Tio minuter senare sågo löjtnanten vid Kronprinsens husarregemente Johan Axberg och medicine kandidaten Gustav Trollius Malmö försvinna under en grånande, sotig decemberhimmel, som ännu gulfärgades av gaslyktorna.

Båda voro högtidligt klädda i frack, vit halsduk och storm.

Tåget vaggade fram över Sydskånes vinterfrusna och dimmiga fält. Här och där steg röken från en fabrik mot gryningshimlen. Plötsligt voro de i Trelleborg och bogserades in på en av de vita stålfärjorna.

Halv 9 på aftonen stego de efter en lång färd genom det sandiga Brandenburg ut på Stettiner Bahnhof, och en timme senare beställde de rum på Central Hôtel vid Friedrichstrasse.

Efter ytterligare en halvtimme sutto de vid middagsbordet i hotellets matsal, fortfarande i gårdagens frackar, men i nya skjortor från Wertheims och nya, sköna skor.

Middagen gick, Wintergarten följde. Vid halv ettiden stego två frackklädda herrar ur en automobil utanför Maxims vid Jägerstrasse och drunknade där i en våg av lätta Berlindamer.

Tre dagar förrunno. Pengarna också. På fjärde dagens morgon åts frukost på Hiller vid Unter den Linden.— Hörru, Trollius, sade Axberg. Det här Berlin är dyrt, du!

— Det sade jag dig, sade Trollius. Du får själv stå ditt kast. Du vet, jag sade ...

— Håll mun, Trollius! Jag sade dig just nu att Berlin är dyrt. Varför är det dyrt? Jo, för att man ger ut pengar och inga förtjänar; det är därför det är dyrt, ser du. Nu tar vi deras Korn, skål på dig!

— Skål! Ja, det har du nog rätt i ...

— Ja, och hur fan ska vi förtjäna pengar i Berlin, Trollius?

— Tja?

— Ska vi begå inbrott, förfalska, göra mord, falskt vittne, hädelse! Bort det! Därför har jag en plan, Trollius!

— Jaha, jaha.

— Jo, ser’u, jag har mellan fyra- och tretusen kvar. Vet du vad de skola användas till? Det vet jag, förstår du. Vi ska resa till Monte Carlo och vinna igen alltihop!

— Du är galen, du är galen, din tokiga Axberg! Spela, jaha, och bli hemskickade av konsulatet. Nej tack! Res du, men var snäll låna mig till hemresan härifrån. Jag kan inte ...

— Tyst, Trollius; ät, drick och var glad! Och du får inte låna ett korvöre till hemresan. Du skall följa med till Monte Carlo och obducera mitt kalla lik. Och, för resten, ska vi vinna. Ser du, det är så att jag inte kan förlora i rulett.

— Nej då, naturligtvis, det säger alla sådana nöt som du, Axberg; jaha, förlåt mig, och...

— Och för resten, tyst nu, för här är biljetterna för oss båda. Jag köpte dem hos Cooks för tjugu minutersedan. Du skall väl inte slösa bort pengarna heller, Trollius! Det är dina pengar, vet jag.

Samma dag avreste de två herrarna till Monte Carlo i en synnerligen munter stämning.

I Monte Carlo togo de in på ett litet hotell, Hôtel de Russie, mest bebott av ungrare och tyskar.

— Ser du, det gäller att spara, Trollius. Personer i vår ställning kan aldrig vara nog sparsamma. Men visst ha vi råd att äta lunch, det är inte tal om det, och kvarteronjuden skall ha sig ett vykort efter revisionen.

De åto middag på hotellet, skummet flöt, och ett vykort avsändes till kvarteronjuden.

Man gick till kasinot.

Det befanns att det ej var så lätt att få entré som Axberg trott. De hade råkat ut för en ovanligt sur kommissariatstjänsteman.

Ces messieurs hade inga pass. Relationer? Inga relationer; men det gör oss ont, messieurs, det är omöjligt. Om ni kan skaffa relationer ... Och axelryckningar.

Eftermiddagen förgick i grubbel, som på kvällen löstes av värden på hotellet.

— Det skall gå på ett ögonblick, mina herrar, sade han och skrev ut ett visitkort.

— Hörru, Trollius, sade Axberg, du förstår väl vad det här betyder?

— Nej, min bror, det gör jag inte, utom att vi gett oss ut på en fördömt dum expedition. O, fosterland, o, Sverige! ...

— Tyst, Trollius! Förstår du inte vad det här betyder, är du korkad! Dom är rädda, begriper du. Och nu ska dom få!Nästa dag beviljades entrékort, och de båda herrarna tågade in i första salen.

Trollius smittades genast med spelfebern av kulornas rasslande. Han ville börja vid första bästa bord.

— Nej, ser du, Trollius, vi ska ha en sympatisk chaufför, eller vad fan det är dom heter. Det är överordentligt viktigt det, ser'u.

De gingo från det ena gröna bordet till det andra. Plötsligt stannade Axberg och sade:

— Där du, Trollius, den du! Har du sett ett mera sympatiskt ansikte? Rödlätt som Gustav Adolf och tämligen fet, och så trevlig han ser ut, precis som den gamle kyparen i Kungsparken. Goddag, farbror! Vill farbror sätta 100 francs på tjuguett, är farbror snäll. Oui, cent francs en plein sur vingt-et-un! Merci!

— Är du tokig? flämtade Trollius, 100 francs, vi har ju inte mer än ett par tusen, Axberg, karl ...

— Vänta, och var tyst, o, Trollius! sade Axberg. Kulan hade lämnat krupiärns hand och snurrade runt, runt i skålen. Alla ansikten kring bordet, röda, bleka, svettiga, torra, gamla och unga, följde kulan med stela blickar.

Klick, föll den ned i ett hål.

— Vingt-et-un, rouge, impair et passe, sade krupiärn.

De hade vunnit.

— Hör nu, Trollius, sade Axberg, visst vann vi, men vad var det jag alltid hade sån tur med i tjuguett i Malmö? Bliv inte arg nu, var det inte kung och åtta? Jo, jag tyckte väl det. Hör nu, chauffören, var snäll och ändra 180 francs till 13 — ser du, det är så mycket som en kung det, Trollius — och så ge mig resten! Oui, neuf louis au treize, et le reste à moi. Merci!Åter susade kulan i väg ur denne sympatiske gamle krupiärs hand, och luften genljöd av Trollius' förebråelser.

— Sluta nu!! Varför slutade du inte, Axberg? Låt oss resa, så har vi ju mer än 3,000 i vinst. O, Axberg, din

galning ...

— Treize, noir, impair et manque, sade krupiärn, och Axberg drog lugnt in 6,000 francs i sedlar och guld.

En stol blev ledig, och han satte sig, trots den halvt bedövade Trollius' protester.

— Vad var det nu man skall ha till en kung? En åtta, jag tyckte väl det. Farbror, nio louis på åtta! Får jag be om bössan, la boîte; var så god, herr överchaufför — detta till le chef de table, som handhar krupiäremas drickspenningsbössa — se här en liten gul kanariefågel! Håll till godo! Jaså, det kom, naturligtvis, jag visste väl det!

Ty krupiärn hade just ropat ut: huit, noir, pair et manque, och Axberg fann sig som ägare till ytterligare 6,000 francs.

— Det är fan vad det går långsamt att bli miljonär på det här spelet, min gode Trollius! Gudskelov att det finns sådana klara och bestämda regler i det. Alltid börja i toppen, det är regel i priffe, farbror; vill farbror sätta 9 louis på tjuguett och 6,000 på rött.

— Himmelens namn, karl, Axberg, John, Jesus, sluta, ta tillbaka; 6,000, och tjuguett omigen! Är du tokig? stormviskade Trollius, och med orubbligt lugn röst sade åter den gamle krupiärn:

— Vingt-et-un, rouge, impair et passe.

Utan att ändra en min drog Axberg in sina 12,000 francs och stack 40 i den lilla bössan.

Han reste sig från stolen.— Vart går farbror sen? Nästa bord?

— Table six, monsieur, svarade le chef de table; krupiärerna få ej tala själva. A droite, monsieur, dans la salle intérieure. Au revoir, monsieur!

— Tack, herr överchaufför! Kom, lilla Trollius, ska vi ta en drink. Det har vi förtjänt. För resten har vi förtjänt mer; om jag inte tar fel, nära 30,000 i blåa sedlar. Tänk, i Sverige är tusenlapparna röda, det är som med våra näsor, Trollius, först röda, sen blåa. Nu ska vi ha en drink.

De drucko och Trollius bad på sina knän Axberg att sluta. 30,000 francs! Gud, en vinst, en konungs lösepenning, gåvobrevet för ett härad!

— Tyst, lilla Trollius, och drick ur! Nu går vi in till farbror. I kväll blir det en fin middag och sedan reser vi hem över Paris; men först ska vi spränga banken. Det har jag satt mig i sinnet. Lugn, Trollius; det är så att jag kan inte förlora i det här spelet.

Och fastän Trollius protesterade med långa eder, drogs han in i salle intérieure, där den gamla krupiärn tronade vid bordet nummer 6.

— Goddag igen, farbror! Slå nu snällt, så skola mina gula kanariefåglar sjunga för farbror. Vi börja med sexton. Jaha, 180 francs. Huru många gånger, o, Trollius, quousque tandem, har jag ej varit nöjd med sexton, under det du dåraktigt sökte straffa mig med tjuguåtta. Jo, det var sant, farbror, sexton här är rött och jämnt och mankerar, som ni säger på er ogudaktiga dialekt; får jag besvära farbror med 6,000 vartdera på rött och jämnt och manque. Och hör sen på, Trollius lilla, skall du få höra hur farbror säger ...

— Seize, rouge, pair et manque! ropade krupiärn ochbetraktade själv full av förundran denna pratsamma herre med sin diaboliska tur.

— Très bien, très bien, farbror; ge mig vinsten och låt resten stå kvar! Sexton är bra nog för mig; jag är en fattig gosse, jag. Och här är fem små gula sångare för farbrödernas lilla bur, var så god!

Sexton kom ytterligare tre gånger, och vid tredje gången framträdde le chef de table med en bugning och förklarade att spelet tyvärr fick dröja en sekund. Kassan var tom, de 80,000 francs som utbetalas till varje bord för dagen voro slut. Men monsieur skulle strax betalas.

— Ser du, Trollius, sade Axberg, nu ha vi sprängt banken, så nu ger jag fan i att spela längre. Nu går vi och äter middag. Men först skall jag gå ut till de där vovvarna på kontoret och tala fransosiska, så att alla skola förvåna sig. Det var rätt av dom att dom var rädda för mig.

Och detta förklarade han också på flytande franska för kommissariatets herrar, i det han återlämnade sitt och Trollius' kort.

— Ser ni, messieurs, nu ha vi sprängt banken, så nu reser vi hem igen och tackar så mycket. Egentligen hade vi inte tänkt vinna mer än ett par tusen, men när ni är knöliga och inte vill släppa in oss, så får ni skylla er själva. Det Röda Molnet har talat. Godnatt, messieurs!

Axberg och Trollius åto middag i Hôtel de Paris' stora matsal. Vid desserten tog Axberg upp sin plånbok, som nu svällde av prasslande blåa tusenlappar, räknade och sköt över 50 stycken till Trollius:

— Var så god, broder Trollius, sade han, vi dela något så när jämnt, pair, och tack skall du ha förlånet av kapitalet! Ser du, det var egentligen ingen risk, för i det här spelet kan jag inte förlora. Men om jag har levererat skickligheten, så har du försträckt kapitalet, så inga invändningar! Nu dricka vi ur champagnen, för tåget till Paris går om en kvart. Skål på dig! Där kunna vi roa oss med gott samvete. FÖR OSS FINNS INGEN VÄG FRÅN HEMMETS DÖRR....

Herr Jakob Göransson, som vid sitt sextonde års utgång antagit förnamnet James, hade trots denna förändring ej spårat någon ändring i sina yttre villkor ännu vid fyllda tjugufem. Hans liv hade lugnt förflutit bakom disken på apoteket Vita Kamelen i Stockholm. Därifrån hade han sex av veckans dagar försålt bromkalium, aspirinpulver och ricinolja; på en av dessa dagar hade han lov ifrån klockan tre eftermiddagen. På den sjunde dagen skulle han intet arbete göra, men måste trots detta engång i månaden intaga sin plats bakom Vita Kamelens disk.

Sålunda förgick James (Jakob) Göranssons liv under åtta år, från hans sextonde till hans tjugufemte. Han var lugn och tillfredsställd med sitt arbete; hans lön steg sakta men tämligen säkert från nybörjarens 75 kronor i månaden till de 225, han nu lyfte varje första.

James Göransson var en vacker gosse, blond, med nästan skägglöst ansikte och smärt kropp. Men de erotiska känslor, som slumrade därinom, fingo inte många uttryck, ty tolv timmars arbete om dagen tröttar, och dessutom var han av naturen blyg.

Under tiden gick han engång i veckan, på sin fridag, på tebjudning hos principalen och hans fru. Stundom var principalen borta, och då hände det att hans fru ur ett litet ekboaserat kylskåp i hörnet av matsalen framtogen slipad karaff med punsch och gav James att dricka därav. Och en gång, då de voro ensamma, och hon själv druckit två glas grön chartreuse, kysste hon honom plötsligt på munnen i tamburen.

Vid denna kyss skälvde James Göransson, som om ett svärd gått igenom hans själ, och han anade obestämda ljuvligheter i ett nära fjärran. Principalens fru var ännu ung, trettiotre, mörk och lätt yppig. De närmaste dagarna arbetade han som i en sång på apoteket, och när principalen gick förbi, smålog han halvt förtroligt, halvt vördnadsfullt och med ett stänk av medlidande.

Så dog James' faster i Norrland plötsligt; det befanns, att hon efterlämnat en förmögenhet av 60,000 kronor, som i brist på testamente ograverad tillföll hennes brorson.

Under den närmaste tiden gick James omkring som en förhäxad, ett mål för kamraternas illa dolda avundsjuka och deras alls ej dolda viggförsök.

— Vad skall ni göra med ert arv, herr Göransson? frågade principalens fru vid nästa tebjudning.

— Jag vet inte, stammade James och gav henne en blick, som omedvetet röjde, att, om hon ville, visste han det nog.

Men principalens fru, som fruktade skandal med en så ung man som James, och som halvt om halvt förälskat sig i en löjtnant på grenadjärerna, sade i stället:

— Tänker ni inte på att resa utrikes, herr Göransson? O, om jag vore fri, då skulle jag resa till Paris och Rivieran och Monte Carlo. Dessa höstmånader i Sverige; man blir ju halvt tokig...

Och härmed var det ondas frö nedlagt i James Göranssons själ, där det i sinom tid grodde, sköt skott och bar frukt.

Kort därefter reste principalens fru bort på besök till släktingar i Göteborg. Grenadjärlöjtnanten hade också släkt i Göteborg, som nödgade honom att resa dit.

Ungefär samtidigt hade James tagit avsked från sin tjänstgöring på apoteket Vita Kamelen, och ett par månader förgingo med kamraterna i sus och dus. Grand och Operakällaren vande sig vid supébeställningar för tre eller fyra från herr James Göransson, men stundom voro supéerna för två och då beställdes de på Stallmästaregården eller på Berns. Och under tiden växte lusten till det onda ur det frö, som principalens fru nedlagt i James' själ, och under tiden gick oktober in.

Oktober i Stockholm blev honom en hemsk månad. Aldrig hade den varit det förut; men att nu som ung rentier med framgång hos fruntimmer förnöta tiden under dessa dimmiga, kalla och snöande himlar syntes honom ett helgerån. Ute i världen slog livet högt i skum mot storstädernas kafémurar, Paris' kokotter väntade blott på en vink för att inviga honom i okända, syndiga förskräckande njutningar. Han såg i sin själ bulevarderna blänka av blåviolett ljus, träden susade ännu gröna, underbara kvinnor smålogo i automobilernas dunkel, och han kände doften av starka parfymer kringsvepa sig.

En snödisig afton i oktober månad såg Centralstationen James Göransson stiga upp i en andra klass kupé med påskriften Von Stockholm — über Malmö — nach Berlin. På perrongen stodo de lyckligt slutviggande kamraterna i en krets; blommor slungades in genom fönstret, ljus lyste, konduktören ropade, vännerna hurrade, och med ens försvann Stockholm bakom Strömmens vatten och Södermalm.

Efter nära två dygns resa steg James en afton ut i Gare du Nords slamrande banhall, beredd att möta livets äventyr i form av underbara kokotter, parfymer och läcker spisning.

Men underbart nog var allt här nästan detsamma som hemma i det föraktade Stockholm. Vädret var gråtungt; snön gloppade ned i de kalla regnskurarna. En högst miserabel automobil fastän styrd av en vansinnigt skicklig chaufför förde honom till ett hotell vid Avenue de l'Opéra. Och tiden förgick; han besökte Folies Bergère, Bal Tabarin och Moulin Rouge, men överallt, när kvinnorna voro vackra, voro de också snikna, och de underbara parfymerna förljuvade endast måttligt deras penninghungriga ord.

Det är vädrets fel, tänkte James; i södern på Rivieran, där är det annat; här går mina pengar och jag får ingenting för dem.

En dimmig novembermorgon avreste han till Monte Carlo.

När han steg ut från hotellet dagen efter sin ankomst höll han på att slå händerna samman av överraskning. På kasinoplatsen stodo palmerna yvigt gröna; i deras skugga lyste gräsplanerna saftiga utan ett gult strå, och blommande rosenbuskar trängdes om utrymmet med halvtropiska slingerväxter. Luften var mild som i juni därhemma. Springvattnen sorlade om vackra sommardårskaper, och från en klarblå himmel lyste solen över en stad av idel gulvita hus.

På avstånd blänkte Medelhavet i ett glitter av solsken.

James gick genast ned emot stranden och fann en liten restaurang förenad med ett badhus. Han badade och åt en förträfflig lunch.

Därefter gick han upp i kasinot, visade sitt pass och fick entrékort.

Dagarna gingo. Han spelade med växlande tur och otur, medan hans sinne blev otåligare och otåligare.

Han längtade efter Sverige, och han längtade efter kvinnor.

Han längtade efter det Sverige han mindes så nära sig: kamraternas skämt, sorlet på kaféerna, punschen i den iskalla hinken och morgonpratet på en väns rum.

Och han längtade efter kvinnor; det vill säga egentligen efter principalens fru.

Han kände ständigt hennes kyss, full, sinnlig, doftande av den starka, söta chartreusen. Han gick ännu som i ett rus av den.

Han fixerade de kvinnor, han mötte i kasinot och på kaféerna. Ingen gick upp mot henne. Alla voro de kyliga som metaller, med blanka matematiska ögon: deras kinder voro vita av puder, läpparna röda av smink och ögonhåren tuschade. Stundom, då de voro vackra, hade han ett ögonblicks lust att tilltala dem, men den försvann då han såg deras kalla, svarta ögon, som sade:

— Combien, monsieur?

Den sjuttonde november stundade furstens födelsedag, och det trogna monegaskiska folket rustade sig att fira den med äreportar och fyrverkerier; för övrigt var fursten i Paris. Denna enda dag på året är kasinot stängt. James, av naturen lojal som alla svenskar, deltog i festligheterna, och på kvällen klockan 11 gick han upp i nattkaféet på Boulevard du Nord, The Austria.

Det var ännu rätt tomt; säsongen hade inte börjat för England och Amerika och tyskarna funno lokalen för liten och dyr. Ett zigenarkapell i röda frackar filade iväg vid salens högra sida; bredvid dem bidade några dansöser sin tid.

James slog sig ned vid ett ledigt bord och beställde en hela champagne samt en ask Pall-Mall.

Kyparen slog vördsamt upp ett halvt glas, satte flaskan i ishinken och försvann.

Inom kort fann James sig inbegripen i ett samtal på teckenspråket med en halvnaken dansös. Hon var ej obehaglig, vänlig med en kuttrande, gossaktig röst. James och hon skålade och lade på svenskt maner bort titlarna genom att dricka arm i arm.

Ännu en hela champagne kom in och försvann. Den lilla dansösen blev hungrig och fick ostron och mat till kyparens stora glädje.

En tredje hela drogs upp.

Den lilla dansösen började dansa, en spansk dans med många höftvaggningar och smekande gester. James, som blivit rusig, kände plötsligt begär efter henne. Med ens var dansen slut och hon stod framför honom, lätt flämtande.

— Faut me donner quelque-chose, sade hon.

James tog fram en louis och lade på hennes japanesiska bricka.

— C'est pas assez, sade hon, après m'avoir engagée toute la nuit.

— Dra åt helvete, sade James, plötsligt arg med den drucknes oeftertänkta ilska. Har du inte fått mat, vad; champagne, tre helor; jag är inte snål, jag har pengar, men tiggeri tål jag inte, tamigfan; och mer får du inte. Nej, dra åt helsike...

Det befanns att han talat dessa ord på svenska.Dansösen, som ej förstod orden, förstod tonen och försvann för att sätta sig hos en nyanländ italienare.

James tillkallade kyparen för att betala.

— Säg, hovmästaren, écoutez, är det inte ett satans sätt; nu satt, nu sitter hon där, maintenant elle est là, garçon, n'est-ce pas, och så har hon druckit champagne, badat i champagne, det har hon gjort, och mangé, c'est affreux, n'est-ce pas, garçon?

— Oui, monsieur, sade vaktmästaren. Voici la note, monsieur, quatre-vingt-trois francs et cinquante centimes,

monsieur. James började bli bråkig, och lokalen började att få mera kunder.

— Här har hovmästaren, sade James sluddrigt. Hovmästaren är en knöl, också. Kom ihåg det. Nu går jag.

Och han gick efter att ha skänkt den knölige hovmästaren 20 francs i dricks, i det han kastade en hotfull blick på italienaren och den lilla dansösen.

— Fyfan för fruntimmer här... konstapeln; jaså, monsieur la constaple, ou est-il un local ouvert? sade James och antastade en monegaskisk polis. Je suis törstig, bier, bière, vous savez.

Konstapeln framtog sin klocka, som visade halv fem, och pekade mot väster. — Là, monsieur, la Condamine, beaucoup de buvettes, plenty of bière, monsieur! Oh, merci, monsieur ... ty James hade med varm hand skänkt honom tre havannacigarrer från Austria.

I Condamine, vilket är ett kvarter i dalen mellan Monaco och Monte Carlo, fann James efter många sluddriga förfrågningar, dels att buvette betyder krog, dels att dylika voro öppna överallt. Han förfriskade sig med bier och stapplade åter uppför Avenue de Monte Carlo vidhamnen. Dagen grydde bländande vit bakom Cap Martin. Havet darrade i ett spel av blåa och skiffergrå färger; i hamnen var vattnet grönt, och båtarna gungade som på en bölja av sval, flytande luft.

Med ens gnistrade solguldet fram ur österns lätta dimbankar.

Och med ens fann James Göransson i ett hörn av kasinoplatsen, under de gröna palmernas blå morgonskuggor, en tysk medborgarinna.

— Hallå, sade James Göransson, det var själva fan, vad fröken är lik principalens fru. Heter fröken Annie?

Så hette principalens fru.

Fröken svarade på god tyska:

— Morgen, mein Herr, kommen Sie mit mir nach Hause?

— Ja, var lugn för det, sade James Göransson. Får det vara en cigarrett?

— Danke vielmals, ja, später. Sind Sie Schwede, mein Herr?

— Ja, var lugn för det, sluddrade James under palmernas lätta druvblå skugga i novembermorgonens gyllene gryning.

*

Klockan halv ett samma dag vaknade han vid en stöt i sidan av ett halvklätt fruntimmer, som gick omkring på ett för honom okänt rum.

— Es ist halb ein Uhr; Sie müss'n fort.

— Vafanudå, sade James. Har ni sodavatten, Sodawasser? Jag är djävligt törstig, durstig.

Sodavatten kom; James drack och parlamenterade förgäves för en herdestund.

— Oh nein; das versteh'n Sie doch, nicht wahr? Das geht nicht. Jetzt müss'n Sie aufstehen; die Frau kommt gleich, versteh'n Sie.

James drack en klunk sodavatten och började kläda sig. Helvete vad man hittade på dumheter! Han räknade kassan; fem louiser tycktes ha varit den älskvärda damens taxa. Jaha, nu fick man tvätta sig och klä sig och kamma sig och raka sig. Livet är konstigt i alla fall. Nu går man här i Monte Carlo och tvättar sig och klär sig och kammar sig och rakar sig. I Monte Carlo, där man spelar, och fruntimmerna är dåliga här i Monte Carlo, och fyfan för Paris. Nej tacka vet jag Sverige. Stallmästaregården, det är sexor, och Berns... Det var då; och Gud, vad Belli var rolig då... Jaha, det var då.

Med ens började det tona från det andra rummet, dit den unga tyskan dragit sig tillbaka. Taramta-raramta-

raramta... Vafanudå... Och plötsligt gick det upp i James' minne, melodien från ett par år sen.

»Det gingo tre jäntor i solen på vägen vid Lindane Le» ...

— Var harru lärt den, va? Wo haben Sie das gelernt?

— In Kopenhagen. Taramta-raramta-raramta ...

James klädde sig som i en dröm. I denna enkla melodi vaknade för honom hela Sverige, dess geografi, dess ärorika historia. Karl XII, Axel Oxenstierna och Gustav Adolf stego begravna fram ur den... Han såg folket draga ut till trettioåriga kriget, skäggiga gamla sextonhundratalstorpare, och till ett dussin andra krig. Han såg folket samla sig till dans i varma lördagsnätter vid en grind i en björkdunge.Taramta-rarainta-raramta, ljöd den unga tyska kokottens röst från rummet bredvid.

Han såg sig själv med studentexamen klarerad; sexton år, hurra för Göransson; lindarna doftade i en sommarnatt i Stockholms parker, vita mössor skymtade, och solen gick upp bakom slottet...

Han satt med kamraterna, ack, de kära gamla kamraterna på Operakällaren; musiken brakade vid ingången, och från bronsdamen i salens mitt glänste skenet rött i cigarrdimman. Punschhinken var vit av is, och i glasen sjönk den simmiga vätskan i säker takt.

»De svängde, de svepte med kjolen» ...

Han var färdig med toaletten, sade adjö och gick ut full av ett tankevirrvarr. Sverige... hur fan det var, det var inte detsamma härute. Principalens fru, ja den här tyskan var ju lik henne som ett bär, och kanske hade hon varit likadan, fast nej...

Utan att veta det hade han drivit in på Quintos grillrum i Boulevard du Nord och slagit sig ned vid ett bord.

— Monsieur?

—- Smörgåsbord, förfan, och en sup och en kall pilsner.

Han hejdade sig och började förklara på franska: Hors d'œuvres, oui, de la bière, oui, brännvin, snaps...

— Ah schnapps, monsieur, vous voulez du schnapps. Un vodki, monsieur? £a c'est très bon, le vodki!

— Ge mig vodki, sade James. Att ni inte kan hålla er med svenskt brännvin; det är förlust, säger jag er.

Smörgåsbord, vodki och bier kom och avåts; biffstek med mycket lök följde och försvann, och James äskade kaffe och punsch.

— Du café, monsieur, oui; mais du punch, nous n'en avons pas; il n'y a de punch suédois qu'au Café de Paris.

— Det gör detsamma, sade James. Kör för café de Paris. I dag skall det drickas svensk punsch, ser ni, gossar, Sverige, det är ändå fan det, ser ni, garçon! Betala.

Och inom en kort stund satt James Göransson på Café de Paris och drack kaffe med svensk punsch till 13 francs halvan — två halvor. Musiken spelade ännu Monacos patriotiska hymner, och nya instinkter vaknade i hans själ. Svenska arméns tapto begärdes men fanns ej. Han vandrade fram till musiken.

— Bonjour, est-ce que vous avez des mélodies suédoises?

— Mais oui, monsieur, nous avons le Bellman?

— Oui, oui, och om en stund satt James Göransson från Vita Kamelen i Stockholm med tårar i ögonen på detta främmande kafé och lyddes till den största sångare som Norden bar. Vila vid denna källa, Movitz blåste och Fjäriln vingad syns på Haga avlöste varandra, och när musiken var slut fick dess rond ett 20-francsstycke av en patriotiskt upprörd, punschdrickande, morgonmattad svensk herre.

Och när blixttåget Basel—Hamburg avgick samma afton, räknade det bland sina passagerare herr James Göransson från Stockholm, stadd på hemfärd för att återinträda i tjänstgöring på apoteket Vita Kamelen

därstädes.

Och nu hade man i varje fall något att berätta för principalens fru.

Och kanske...

SPÖKRULETTENLiksom fordom Portos vid vinbägaren, torkade gamle baron viskygroggens skum ur sin mustasch med avigsidan av handen. Han knackade av askan på sin svarta Bock och upprepade sista talarens fråga:

— Monte Carlo? Jo, visst har jag varit där; det vet ju de andra herrarna; men några särskilda historier kan jag faktiskt inte berätta därifrån. Ett par vinna, de flesta förlora; någon skjuter sig på terrassen, och de ofelbara systemen florera som flugsvampar efter regn.

Det är allt. Så har det varit i fyrtio år, och så torde det väl bli in sæcula sæculorum... Förresten finns det ju nu filialer, i Rumänien, Sinaia och Constanza, och San Sebastian i Spanien.

Om jag i alla fall inte har något särskilt att berätta från Monte Carlo? Ja, jag spelade själv så lågt och måttligt, liksom de flesta då på åttiotalet. Där fanns ju kokotter, som era pappor väl hörde talas om; nåja, en del av dem stå kvar i tjänsten än. Och det fanns skandaler i stort och smått, men ingenting som särskilt torde intressera herrarna.

Men låt mig se, ha herrarna hört talas om ruletten n:r 4 och godsägare Eneberg? Nej; nå det är inte något under. Han är död nu, i Venezuela, tror jag, ty från tropikerna kom han och dit längtade han alltid tillbaka. När han var sexton år gammal, rymde han från sinknapadliga familj, i vars sköte en lugn framtid väntade honom, för att gå till sjöss med en gammal skuta på Portugal. Följden var att familjen blev ursinnig. Gubben Eneberg, som aldrig tålt en motsägelse i sitt liv, svor dyra eder på att hans son Karl aldrig skulle få ett öre av hans pengar. Och för resten höll han ord, ty i ilskan över sonens tilltag testamenterade han allt till välgörande ändamål.

Nå, det var Karl Enebergs första dårskap i livet, men den reparerade han småningom själv. Det var inte skoj, skall jag säga herrarna för en skeppspojke på den tiden. Inga vidare konsulat fanns det, som tog hand om svenskar i utlandet, och inga reglementen, som en ilsken kapten behövde darra för. Så mycket smörj, som Karl Eneberg fick, fick troligen ingen annan pojke på det årtiondet, men han teg och svalde. I Lissabon rymde han och kom över på en holländsk ångare på Sumatra. Hur det sen var, stannade han på Sumatra; där kom han in vid plantagen, från bottnen, förstår herrarna, men uppåt gick det så småningom. En gammal tobaksodlare vid namn van der Ronk fattade tycke för honom och gjorde honom till sin inspektor eller — som det juridiskt heter — till något därmed jämförligt.

Åren gingo. Tyskland började på den tiden under Bismarcks regim att idka kolonialpolitik, och ett bolag bildades i Berlin för att driva tobaksodling i det nyannekterade Tyska Ostafrika. Men i Tyskland fanns inte kompetent folk därför. Man vände sig till de holländska bolagen på Sumatra och Java. Av de hundratals assistenterna på de holländska tobaksfälten utsågos fem att särskilt rekommenderade överantvardas åt det tyska bolaget. Och en av dem var Karl Eneberg.Afrika på den tiden, mina herrar, var inte vad det nu är: en halvciviliserad världsdel, där de svarta hållas i tillbörlig respekt för Guds och den vite mannens tio bud och där järnvägarna gå snart överallt. Det var vilda och okända kvadratmil av afrikanska urskogar och buschveldt, som Bismarck plötsligt färgat tyskt gula på kartorna och som det nu gällde att europeisera.

Eneberg utsåg läget för sin blivande plantage, och efter några månader var arbetet i gång. Allt gick bra under en längre tid, då plötsligt upproret bröt ut någon gång på åttiotalet. Alla plantager i Tyska Ostafrika jämnades med jorden, och de vita, som ej hunnit rädda sig genom flykten, försvunno samtliga bakom evighetens förlåt; alla plantagerna utom en, Enebergs, och en vit man, Eneberg. Han hade från början vetat ta sitt folk, och på detta vis skördade han frukten därav.

Emellertid ta tropikerna fort på en man, och efter några års tjänstgöring, sex tror jag, började Eneberg åter längta efter Sverige och Europa. Han tog avsked, fick särskild gratifikation och återvände med en liten förmögenhet på

400,000 till det fosterland varifrån han rymt som simpel skeppsgosse.

Hemma fann han en hel del förändringar, särskilt i Stockholm, som föga tilltalade honom. Snart nog drog han sig tillbaka till landsbygden, till Uppland, köpte sig ett gods och drev hastigt upp det till dubbla avkastningen och mer.

Så gifte han sig, trots alla människors varning, med en liten mamsell på Södra teatern, söt, herregud, men man kunde ju läsa hennes lilla fala själ på långt håll ur hennes vackra ansikte.

Det var Karl Enebergs andra dårskap i livet, och denkunde han aldrig reparera. Det blev ett litet helvete på jorden. Frun visade sig snart i besittning av en hetta som ej ens kölden av hans lugna sätt kunde dämpa, och visade klor som skrämde honom mer än de afrikanska lejonens. Njutningslysten och slösaktig, som endast en äkta rännstensunge kan vara, satte hon genast hushållet på miljonärsfot. Karl började slå sig på affärer för att hålla det samman, tröttnade på sitt hem och kom in i det stockholmska utelivet.

Där gjorde han på något vis bekantskap med en av de största spekulanter och jobbare vårt land haft nöjet äga. Av naturen godhjärtad och sangvinisk drogs han mot sitt bättre vetande med lätthet in i denne herres ekonomiska virvlar. Efter tre år fann han sig plötsligt ha begått en serie kapitala dumheter utan återvändo. Från att ha varit godsägare Karl Eneberg till Källby och Nyfors, värd tre miljoner, stod han som en herre med några skrala tusen på fickan, allmänt beledd för sin godtrogenhet. Frun, som föga tilltalades av hans nya framtidsutsikter, rättfärdigade våra spådomar och gav honom resolut på båten för en annan herre med bättre kassa.

Eneberg svor hjärtligt över sitt öde, men skrattade också åt de nya sidor livet visade honom. I går fjäsad och allmänt aktad: »en av Sveriges driftiga söner, som lyckats bevisa att vårt land ej nödvändigt måste förbli det fattiga Sverige», och i dag förbisedd som ett offer för dåraktiga spekulationer, omnämnd med en axelryckning.

Och allt för sin godlynta omisstänksamhet! Sannerligen, tänkte han, är jag inte den största idiot som jag någonsin träffat. Nu reser jag till Monte Carlo och spelar bort resten. Sen får man väl bli lättmatros igen.Och därmed reste han till Monte Carlo med sina sista par tusen på fickan.

*

Nu får jag gå tillbaka, mina herrar — vi ta en skål så länge — till ett par år förut. Monte Carlo, som på den tiden var ett rätt lugnt litet ställe, talade sedan tre månader inte om något annat än den galne lord Twickenham. Det har sedan länge ingått i fransmännens medvetande att alla engelsmän äro galna; trots detta hade lord Twickenham inom tre dagar efter sin ankomst till Monte Carlo över hela azurkusten förvärvat sig speciell distinktion som den galne lord Twickenham.

Han anlände från Paris, dragande en skottkärra baklänges, och anhölls genast av den monegaskiska polisen liksom ett tjog gånger förut av den franska. Lössläppt vid visandet av sina papper, drog han lugnt sin skottkärra fram på kasinoplatsen, kom trots dörrvakternas gälla protester in på kommissariatet och begärde entrékort. Ni måste veta att han var klädd i en engång respektabel förmiddagsdräkt, nu solkad av regn och solsken, samt en ruggig hög hatt. Kortet vägrades ögonblickligen, varpå lord Twickenham begärde att få tala med direktören. Man sade nej och bad honom utan vidare genast avlägsna sig. Han förklarade att han ej skulle gå utan kort och visade två muskulösa boxararmar.

Direktören tillkallades och kom, garderad av många vakter.

— Monsieur?

— Jag vill ha entrékort, sade lord Twickenham. Fort, ty annars kan någon utanför stjäla min kärra!— Monsieur har en kärra utanför?! Och vill ha ett entrékort. Förlåt, vi bevilja endast entré åt personer i välsituerad ställning. Om ni ej vill avlägsna er, måste jag...

— Mitt namn är markisen av Twickenham, och jag vill ha entrékort. Fort, säger jag, ty annars kan någon stjäla min kärra!

— Ni har naturligtvis papper att legitimera er?

Utan att säga ett ord tog lorden fram ett pass, utfärdat i London och viserat i Paris gällande för The Most Noble, The Marquis of Twickenham, Count of Crowley och så vidare en halv sida — samt ett depositionsbevis på 2 miljoner francs i Crédit Lyonnais.

Direktörens själ slets mellan stridiga känslor. Kanske var det stulet eller rånat; après tout, det var polisens sak; men en skandal... Han dröjde.

Lord Twickenham framtog ytterligare ett depositionsbevis från Comtoir National på 2,750,000 francs, ett brev från prinsen av Wales och en börs innehållande sextiofem centimer, hans reskassa.

Direktören utgöt sig i artigheter: — Oh, monsieur le marquis (dessa dårar till engelsmän!), ert kort skall vara färdigt på två sekunder (måtte han förlora sina pengar fort, innan polisen sätter honom på hospitalet!). Dröj ett ögonblick, herr markis; Jean, spring ut och se efter markisens kärra!

— Stopp! sade lord Twickenham. Ingen får röra min kärra.

Man bugade sig. Kortet utskrevs, och lord Twickenham avlägsnade sig, lugnt dragande sin kärra baklänges, för att få rum på Hôtel de Londres.

Nästa dag flyttade han in i en villa vid Cap Martinoch tog sig tre älskarinnor, som vardera erhöllo en villa och ett halsband till 100,000 francs.

Dagen efter hyrde han Le Casino Municipal i Beausoleil, den franska delen av Monte Carlo, från foten till takåsen för 20,000 francs och gav middag på äkta meissener och med äkta silver för de fattiga i Beausoleil, Monte Carlo och Monaco.

Efter sex dagar hade han spelat bort alla sina pengar och intecknade genom telegrafisk order två av sina gods till högsta belopp.

Samma dag som dessa pengar anlände vann han på trente-et-quarante en och en halv miljon, köpte sina älskarinnor tre till absolut identitet lika vinthundar och antog till deras hovmästare tre utfattiga araber från Algier, som sålde kram på kasinoplatsen.

Efter två månaders förlopp hade han på rulett förlorat hela sin vinst jämte de pengar som influtit från England.

Han intecknade genom telegrafisk order sitt tredje gods upp till skorstenarna och gav i sin villa middag för prinsen av Wales, som vistades i Cannes. Denna middag omtalas än i dag med en darrning i rösten av dåvarande kökschefen Ciro, sedan innehavare av Monte Carlos speciella guldkrog.

Vid slutet av den tredje månaden, då han begärde intecknandet av sitt fjärde och sista gods, fick han underrättelse att man begärt hans försättande i omyndighet och att denna begäran inom ett par dagar kunde väntas beviljad.

Med anledning härav hyrde lord Twickenham kasinots teater och gav en föreställning, där han själv var den ende aktören och som endast åskådades av hans tre älskarinnor, deras tre hundar och tre hovmästare.Efter föreställningens slut avskedade han sina älskarinnor med fribrev på de respektive villorna — de bo där än — och gav de arabiska hovmästarna vardera 1,000 francs.

Han hade då själv kvar 1,000 francs.

Därefter gick han in i spelsalen och fram till bordet n:r 4, den rulett där han alltid spelade, satte 180 francs på 13, resten på svart — och vann.

Han lät de 180 stå kvar på 13 — som herrarna väl vet, är det maximum på nummer — satte av den återstående vinsten hälften på svart — n:r 13 är svart — hälften på udda — och vann.

Han hade vunnit 18,820 francs utom sin ursprungliga sedel.

Han ökade satserna på svart och udda till maximum — 6,000 på enkel chans — satte lika mycket på manque,

180 på 13 och 13 kom än engång.

Han lät de 180 stå kvar på detta nummer samt garderade numret med maximum på alla andra sätt som äro möjliga — à cheval, transversale pleine et simple, carré, kolonn, dussin, svart, udda och manque.

Zéro kom; noll. Allt utom satserna på svart, udda och manque var förlorat; dessa satser skötos »i fängelse».

Efter zéro kom 36; rött jämnt, passe.

Lord Twickenham hade förlorat allt.

Lörd Twickenham framtog lugnt en revolver och sade med klar röst:

— Må den som varit lika dum som jag i sitt liv ha lika stor tur här som jag haft otur!

Därefter satte han revolvermynningen mot sin tinning, och innan vakterna hunnit hindra honom hade han skjutit sig stendöd.Hjärnsubstansen stänkte över bordet n:r 4, och en amerikanska ropade högt om folk som gick omkring och sköt sig över ens nya toaletter — shooting themselves all over ladies' dresses!

Inom två sekunder var lord Twickenhams döda kropp utförslad genom en sidodörr, och ingen tidning i Frankrike eller Monaco hade nästa dag ett ord att förmäla om hans självmord.

Sådant tillåtes ej av kasinots allsmäktiga styrelse. Den tidning som gjort sig skyldig till en notis i en dylik remarkabel affär hade blivit portförbjuden i Monaco för alltid.

Spelet vid nummer fyra upphörde för en dag, tills duken blivit befriad från fläckar.

Fastän lord Twickenhams självmord ej omnämndes i de franska tidningarna blev det dock ryktbart i stora delar av Europa. I England tegs det ihjäl, men en tysk tidningskorrespondent som fick fatt på notisen skickade ett utförligt referat till sin tidning med mycken tysk spärrstil, och det lästes över hela det stora fosterlandet.

Och varje tysk eller österrikare som kom till Monte Carlo och förlorade ett par tusen trodde sig alltid i sista hand kunna påräkna tur vid lord Twickenhams bord. Siehst du, am vierten, da werden wir's schön einholen, tröstade han die Frau Gemahlin efter dåliga dagar.

Men hur det nu var, vann ingen tysk där; vare sig lord Twickenham efter döden behöll engelsmannens kalla förakt för tysken eller av andra, naturligare orsaker.

Och som Odhner vackert uttrycker sig: sådan var ställningen då Gustav Adolf plötsligt uppträdde i norra Tyskland. Med andra ord: sådan var ställningen då Karl Eneberg plötsligt uppträdde i Monte Carlo. Ty det varpå honom som profetiorna skulle uppfyllas och lord Twickenhams sista bön förverkligas.

Han visste dock ingenting därom, utan tog blygsamt in på ett hotell i Condaminekvarteret, där hyrorna äro billigare än annorstädes. Därefter gick han ut och köpte böcker om rulett. Han hade aldrig spelat förut och kände sedan gammalt värdet av fackkunskaper.

I flera dagar studerade han de olika skrifterna och valde ett — i parentes idiotiskt — system, som föreföll honom ha goda chanser. Vad det var kan ju göra detsamma; huvudidén var att hålla på enkel chans, rött eller svart t. ex. Man började spela när samma färg kommit två gånger, satte med banken (d. v. s. på denna färg) och upphörde efter tre förluster. Därefter övergick man på samma sätt att spela mot banken (d. v. s. om svart kom spelade man nästa gång rött) och återgick efter tre förluster till den första metoden. Och så fanns det en progression, enkel sats, dubbel, fyrdubbel, åttadubbel; sedan åter enkel.

Nåväl, godsägare Karl Eneberg från Stockholm erhöll sitt entrékort och gick in i spelsalen. Vilken slump som ledde hans steg vet jag ej; kanske blev en stol ledig där just då, alltnog, han tog plats vid lord Twickenhams bord och började spela.

Troget följande sitt systems regler spelade han på under en halvtimme, räknade sedan över och fann att han vunnit 1,500.

Det här går för långsamt, tänkte Karl Eneberg. Jag förtjänade mer i tropikerna, och då slapp jag att kvävas av pariserdamernas parfymer. Vi får ta det skarpare. I nödfall blir vi lättmatros i Marseille. Biljetten dit ska vi spara.Han övergav spelet ett ögonblick för att få sig en drink vid baren. Därefter återvände han och fann sin plats fortfarande ledig.

Svart kom två gånger. Han satte ut 2,500 francs på svart. Det kom ytterligare en gång.

— Bra system, sade Karl Eneberg, men nu kan ju inte fan dubbla. Det får stå, så få vi se hur det går.

Svart: 10,000! 4,000 hem; maximum i sats. Svart, 6,000 plus, 6,000 i sats. Svart, 6,000 plus, 6,000 i sats. Svart, svart...

— Det går som om det vore smort, sade Karl Eneberg. Snart har jag Källby igen. Nu räknar vi ett tag.

Han hade vunnit 34,000 francs.

— Det räcker för i dag. Två veckor till så här, så reser jag hem och bräcker min söta fru och de såta vännerna. Quel admirable instrument, que la roulette! som den framstående författaren av systemet säger. För resten är jag hungrig.

Han åt middag och tog en tur i vagn uppåt bergen.

Nästa dag kom han tillbaka till ruletten och vann ytterligare 30,000 francs.

Dagen efter fanns ingen plats ledig vid ruletten n:r 4. Eneberg gick till nästa bord, följde troget sitt system, förlorade 62,000 francs och hade två över av vinsten.

Nästa dag var ruletten n:r 4 åter garderad, huvudsakligen av tyskar, som offrade åt lord Twickenhams manes. Eneberg gick till ett annat bord, spelade försiktigt enligt sitt system och återvände till det billiga hotellet i Condamine med 17 francs på fickan: resten av hans vinst och hans reskassa.

— Usch, sade Karl Eneberg nästa morgon. Det här räcker nog inte till biljetten till Marseille. Landpika ärför ruskigt. Visserligen är jag hungrig, men mat har vi inte råd till. En styv konjak får räcka. Och låtom oss nu än engång återvända till det beundransvärda instrumentet!

En stol var ledig vid n:r 4. Eneberg slog sig ned och placerade med en gest, värdig en miljonär Cyrano, eller lord Twickenham, sina sista 15 francs på 25.

Det var nämligen den 25 april.

En minut efteråt fann han sig som ägare till 525 francs, som han placerade, han visste ej hur. Om det var en verkan av den styva konjaken, av trötthet eller överspänning vet jag ej, men ett slags berusning hade med ens gripit honom. Han tyckte sig plötsligt kämpa med ruletten som med ett litet halt odjur. Där kulan väste runt i en matt, vitglänsande cirkel tycktes dess klapprande honom med ens som ljudet av en liten blek skallerorm, som han måste besegra. Skallra du, viskade han invärtes, jag skall knäcka dig. Hans fingrar placerade guld och sedlar över bordet som i en dröm, utan att han visste varför. 11, svart, udda och manque fingo var sitt maximum ur hans vinsthögar. 11 kom; och en röst tycktes med ens ropa i hans hjärna: 24. 24 garderades med guld och sedlar, tills det ej fanns en chans mera kvar att gardera, och krupiärns röst förkunnade — han visste det. Naturligtvis! —

— Vingt-quatre, noir, pair et passe!

En stund förgick, hur lång visste han ej, i ett slags feber, varunder han måste ha spelat och vunnit oerhört, ty tjocka sedelbuntar lågo uppradade framför honom och guldet tornade sig i täta drivor, då hans hjärna med ens kändes alldeles stel. Och i dess stelhet stod inristat i siffror som tycktes bränna honom: 13.

Han satte utan tvekan med febril hand maximum påalla chanser på 13, stora högar av guld och sedlar, och stirrade på ruletten med en enda medveten tanke i hjärnan. 13 måste komma, 13 måste komma, måste komma. Det lilla väsande odjuret skulle lyda honom. 13 skulle komma den här gången...

13 kom. Maximum överallt igen! ... Den här gången och fler gånger, fler gånger. Intet tvivel om det. 13!

13 kom för andra gången. Åter drog han in sina vinster och lät alla maxima stå kvar. Hans hjärna kändes som i dov feber. 13 skulle komma, det var det enda han kände eller visste.

13 kom för tredje gången. Naturligtvis; det visste han och såg blott stelt på hur man sköt över hans vinster.

— Låt satserna stå! sade han utan att veta det.

Åter rullade kulan i väg och 13 kom den fjärde gången, som lord Twickenham förgäves väntat på.

Med ens, sade Karl Eneberg, var det som om ett revolverskott genljudit i hans hjärna. Han reste sig, rusig, vacklande som efter en lång feber, stoppade ned sina vinster i de överfulla fickorna och raglade bort ifrån bordet med endast en klar tanke i sitt huvud: visky!

Krupiärerna och vakterna följde honom med häpna blickar. På den tiden var dagskassan vid borden 200,000 francs; sedan de förlorats var banken sprängd och spelet upphörde för dagen. Och när Karl Eneberg vacklade bort från bordet n:r 4 hörde han knappt medvetet hur le chef de table med lugn röst förkunnade:

— Messieurs, banken är sprängd. Spelet upphör för i dag.

Efter tre eller fyra stadiga viskyglas återvände Karl Enebergs hjärna till medvetande; han kände sig, skrev han till mig, tom och klar som en vårhimmel. Vidbardisken räknade han över sin kassa och fann att han vunnit mellan 2- och 300,000 francs. Vad skulle han nu göra? Sverige? Han överlade med sig själv, sittande i en båt ute på Medelhavet, och resultatet av hans överläggningar tog följande dag form i en förstaklassbiljett, köpt på Norddeutscher Lloyd’s kontor i Marseille och berättigande innehavaren till en resa över Newyork till Havanna. Därifrån, skrev han till mig, ämnade han sig till Venezuela för att se om där var något att göra. Jag har endast ett fast beslut i livet, sade han, att aldrig mer gå i närheten av en rulett.

Därefter har han aldrig avhörts.

Karl Eneberg kände ej lord Twickenham, hade aldrig hört talas om honom, och hans lilla träns vid spelbordet var väl en följd av spänning och en styv konjak på fastande mage. Så att egentligen satte jag, såsom det heter i en gammal anekdot, bara till lord Twickenham för att göra det svårare. Skål, mina herrar!

GREVE BORGACZ’ BERÄTTELSERMonte Carlo liksom naturen är fullt av tysta berättelser för den som blott förstår att avläsa dem, men det är också fullt av hörbara berättelser för den som vet att finna de rätta källorna.

Jag skall be att få föreställa min vän greve Borgacz, som icke är någon fantasiprodukt utan ungersk kapten, och som sedan många år känner Monte Carlo och äventyrar livets olika faser.

Jag lärde själv känna greven genom en gemensam bekant och kastade ett misstänksamt öga på honom, då jag hörde hans titel. Ty greven ser minst av allt ut som en greve. Hans kostym är obeskrivlig. Han är omkring 45 år, svartmuskig, med spelande svarta ögon, brunbränd av solen på de ungerska stäpperna och i Sydafrika. Ty greven har varit i Sydafrika, under kriget. Han har för övrigt varit litet varstans. Han startade som officer och godsägare i Ungern, men övergav raskt det senare yrket genom att göra för stora skulder. Han tog avsked med kaptens rang, for ut i världen och korsade den i diverse riktningar utan att finna någon varaktig stad. I Australien, medger han, har han aldrig varit, men annars känner han samtliga världsdelar, och i Sydafrika var han som bekant under kriget.

Redan innan det utbröt, kände han boernas resurser och engelsmännens oförberedhet, och likt forna tiderslyckoriddare skyndade han sig vid krigsförklaringen att ställa sitt goda svärd till den starkares förfogande. Kriget började, allt gick bra för boerna, och hade de marscherat fram i stället för att marschera på stället, hade engelsmännen varit ur Sydafrika på tre månader. Men vi veta hur det gick. Boerarméerna upplöste sig i oordnad milis, engelsmännen fingo förstärkningar, kriget gick baklänges, och greve Borgacz tillfångatogs tappert fäktande efter att ha fått nio hästar skjutna under sig. Fruktande hans goda svärd skyndade sig engelsmännen att sända honom likt den store Napoleon till S:t Helena. I tvångspensionatet härstädes tillbragte greven ett helt år, enligt uppgift, det värsta han haft. Ej nog härmed, det guld, som han samlat i Transvaal — råguld — konfiskerades, och

greven återvände, en utarmad man, till Europa. Vart i Europa? En dum fråga; en man, som likt han drivit omkring på livets oceaner, hamnar oundvikligt förr eller senare i det stora sargassohavet vid franska sydkusten. Närmare bestämt i Monte Carlo.

I Monte Carlo har greven nu tillbragt åtskilliga år med att förbrylla de statistici, som söka fastslå, hur mycket människan behöver för att leva. En europé, säga de, om jag ej misstar mig, lever ej under 500 om året, en neger på 250 och en kines på en femma. Greve Borgacz förenar dessa rasers egenheter genom att leva än på en femma, än på 500, sällan däröver. Förklaringen till att han överhuvud kan leva, är den att han funnit en väninna, m:me Hélène, av serbisk börd, som håller ett pensionat, där ingen bor, och som följaktligen ej kan leva på de pensionsavgifter, greven icke betalar. Då det således i alla fall kan existera, tänker m:me Hélène, kan greven lika gärna bo här som ingen annan, och på grund därav ham:me Hélène och greve Borgacz slagit sina påsar tillsammans.

På detta pensionat bo dock stundom förirrade tyskar och ungrare någon kort tid, då de sakna pengar, varefter de avresa i hemlighet, försiktigt undvikande att gälda uppkommen skuld till m:me Hélène. Oftast äro de trista figurer, stundom begivna på flaskan, och i så fall skyndar sig greve Borgacz att förena rollen av pensionatsföreståndare och magister bibendi. Med någon profit inköper han lämpliga dryckesvaror, av vilka Frankrike erbjuder ymnigt förråd, kredensar dem och dricker gästerna under bordet. Ty greven har ej förgäves irrat runt i femton år under ett flitigt njutande av alla folks och länders spirituosa. Hans fackkunskap angående dessa är gigantisk. Vore han något mera skrivkunnig, kunde han bliva en alkoholens Brockhaus, en preceptor Sueciæ; nu är han det ej, och därför nöjer han sig med att praktiskt omsätta sitt vetande.

När inga gäster finnas hos m:me Hélène, tillbringar greven sin tid i Monte Carlo med att räkna system och uppsöka sina vänner vid apéritifen. I kasinot går han aldrig av det skäl att kasinot ej mottager hans besök. Greve Borgacz har nämligen tagit sin viatique, de pengar, kasinot välvilligt utbetalar för att man skall resa sin väg. Men ehuru greven tagit sin viatique, har han ej rest sin väg. Om jag ej misstar mig, har han spelat bort viatiquepengarna på baccarat i Nizza, ehuru han själv påstår, att han förlorat dem på en rumänisk jude. Greven är nämligen antisemit i högsta grad och en ivrig anhängare av zionismen.

När greven träffar er vid apéritifen, kastar han först en stolt blick ur sina svarta ögon på er, där ni sitter pånågon trottoar vid ett litet bord, som uppbär en visky, en absint eller en bock, vilket ej är ett djur utan ett glas öl. Hälsar ni då, hälsar han tillbaka med magnatmin, hans kostym må vara underligare än eljest, hans haka borstig och hans kravatt luggsliten. Sägar ni därpå: »Herr Graf» (ty greve Borgacz talar helst tyska) lystrar han likt den gamla nummerhästen som vädrar blod (eller är det tigern, som lystrar, när han vädrar blod?). Men greve Borgacz vädrar ej blod utan konjak. Ty ehuru han dricker allt, som har flytande form utom mjölk och vatten, föredrar han konjak. Det vill säga egentligen föredrar han vodka, men det är så dyrt. Inviterar ni honom alltså till ert bord och frågar: — Herr Graf, vad dricker ni? säger han med ett förbindligt leende: — Allt, men helst konjak. — Därpå kommer konjak, greven rullar sig en cigarrett av regiens svartaste tobak och börjar berätta.

Han kan lika litet låta bli att berätta som att röka och dricka, och han berättar på tyska, alltid roligt, när ni lyckats förstå hans dialekt. Han talar nämligen ej berlintyska, ännu mindre hannoverska, utan budapesttyska. I stället för heute och heulen säger han heite och heilen; i stället för machte och warte säger han mochte och worte, i stället för haben och Haus, chaben och Chaus. Sina r rullar han med ett ljud, som när man rullar tunnor över en vind, och mellan vart tredje och fjärde ord inskjuter han ett förklarande nämlich.

Nu sitter ni alltså med den troligen skäggige och något ovårdade greve Borgacz Fülöp, kapten i ungerska härens reserv, f. d. godsägare vid Plattensjön, numera i Siebenburgen; och medan han betraktar sitt tomma glas —ty hans glas är ständigt tomt, likt Kristoffers I av Oldenburg taska — går konversationen på följande sätt:

— Hur står det till nuförtiden, greve?

— Ach, ein Hundeleben ist hier. Varför tog jag ut min viatique? Kan ni tänka er, nu är mitt system färdigt. Jag kan spela det med 700 francs nämlich, ja kanske med 500. I går träffade jag en jude — greven säger Saujude,

men vi behöva blott trycka jude — och visade honom mitt system.

— Bor han hos m:me Hélène?

— Jawohl, der Saujude bor hos m:me Hélène. I nästa vecka får han pengar nämlich, kanske redan i morgon. I går visade jag honom mitt system, det intresserade honom mycket. Men jag vill inte spela med en jude. Har jag berättat er om Tschiborowsky och Theodorides? Das waren zwei Saujuden. De bodde här, först på hotell du Louvre, sedan hos m:me Hélène. Sedan fick de pengar nämlich och flyttade tillbaka till hotellet.

— Förlåt, greve, betalade de m:me Hélène?

— Nej, nej, det gjorde de inte; das waren zwei Saujuden. En dag efter det de flyttat går jag förbi hotellet och ser dem sitta där; de dricka magenbitter. Jag stannar och ser på dem. De ropa på mig och säga: »Guten Tag, Herr Graf, wie geht's heite! Vi dricka bitter, vi purgera nämlich, i morgon börjar det stora spelet. Theodorides har ett system.» — »Det är nämlich mitt system», säger jag. — »Nej, Herr Graf, det är det icke», svära judarna och vilja bjuda mig magenbitter, men jag går, och jag är säker på att det är mitt system, vad jag visat. En vecka senare flytta de in hos m:me Hélène igen nämlich; de hava förlorat allt; det måste ha varit den Theodorides sitt system. M:me Hélène säger: »Jag måste ha pengar, jag kan ejlängre worten (vänta).» Judarna säga: »I morgon få vi pengar, kanske i övermorgon; då betala vi.» — »Gott», säger m:me Hélène och hoppas, att de ej skola hinna flytta, innan hon märker det. I morgon kommer och i övermorgon, utan att judarna få pengar. M:me Hélène har ingenting att äta, inte heller jag nämlich, och judarna få ingen mat. De behöva pengar, de fundera länge; Theodorides grinar, han har trrre gula tänder i käken som kullvräkta judiska grrravstenar. Han säger: »Vi gå i kasinot, du med din överrock, jag med min nämlich», och berättar sin plan för Tschiborowsky. Tschiborowsky har en fin överrock med siden, Tschiborowsky är stor och fet; Theodorides är liten och mager, och hans överrock är som min.

— Å, Herr Graf, er överrock...

— Min överrock är scheisslich. Ein Hundeleben ist hier.

— Litern är den fattiges överrock, herr greve. Vill ni göra mig äran att dricka en konjak till?

— Jag tackar er, min herre! Theodorides och Tschiborowsky gå i kasinot och lämna in sina överrockar, men icke tillsammans nämlich utan var för sig. Sedan gå de i spelsalarna och växla rockpolletter och se på spelet. Där är ingenting att stjäla, och die Saujuden gå ut. Theodorides går först och lämnar sin falska rockpollett och får den Tschiborowsky sin överrock. Han tager den på armen och går; han grinar med sina tre gula tänder, men ingen ser det. Tschiborowsky wortet (väntar), en halvtimme nämlich, men icke mer ty han är orolig för den Theodorides med den fine överrock. Sedan går han in och lämnar den Theodorides sin pollett och får hans scheisslicha röck. Man vill draga den på honom, den går honom knappt till armbågarna nämlich, och han börjarsvärja. »Detta är ej mein everrock», skriker han, »giv mik min everrock, eller giv mik ersättning. Giv mik ersättning för min schena everrock, som jak lämnat här ännu heite (i dag).» Man letar efter hans överrock, den finnes ej, den Tschiborowsky svär och gråter. Direktören kommer, och han säger: »Giv mik min everrock, min feine everrock, vat jag hade ännu heite. Den är gestålen av desse karlar. Se, vad de givit mik nämlich.» Direktören säger: »Var har ni herrns överrock nämlich, ni måste ge honom pengar.» — »300 francs vill jak hava», skriker Tschiborowsky, »för min feine everrock; min feine everrock är doppelt värd, men giv mik 300, jag tar det.» — De fattiga rockbetjänter samla 200 tillsammans och giva den Tschiborowsky, och han går, heilend (illtjutande) som hade han begravit sin Vater. Was mochen die Saujuden? De ha hunger; m:me Hélène har ingenting att äta och jag auch nicht, men de vissla därpå. De gå i Café de Paris och beställa mat och vin. De vilja äta sig mätta och dricka; sedan skola de spela den Theodorides sitt system.

— Men vad göra de fattiga rockbetjänterna nämlich? De veta att den Tschiborowsky har bedragit dem på 200 francs, och de låta en liten gosse gå efter honom. Han ser Tschiborowsky möta den Theodorides; die heilen vor Lochter (tjuta av skratt), och Theodorides ger Tschiborowsky sin överrock, sedan gå de in på kaféet. Gossen från de fattiga rockbetjänter skyndar tillbaka och säger: »Die Saujuden hava bedragit oss nämlich, de hava

överrocken och nu fressen (äta) de på Café de Paris.» De fattiga rockbetjänter kalla direktören, de äro utom sich av raseri och säga: »Die Saujuden hava bedragit oss nämlich på 200 francs; de hava överrocken och nu fressen de på Café de Paris.»

Greven gör som alltid en paus före avslutningen i sina berättelser och betraktar vemodigt sitt glas. Ni blinkar fram kyparen med en konjak och frågar:

— Nå, hur gick det, Herr Graf?

— Die Juden blevo utkastade nämlich från kasinot och de fattiga rockbetjänter fingo sina 200 francs. M:me Hélène och jag fingo ingenting.

— Det var ju synd, säger ni. Var Theodorides grek?

— Den Theodorides var en grek, jawohl, och en jude därtill; det är två saker för mycket. Greker ärro värre än judar. Engång bodde en grek hos m:me Hélène; han väntade pengar nämlich i morgon, kanske i övermorgon, och de kommo ej. En jude bodde där också; han hade spelat med mitt system nämlich, och han hade vunnit. Loewenthal hette juden, Christopoulos greken. Der Loewenthal hade vunnit, och han vill avresa, och m:me Hélène träffar honom, just då han vill flytta utan att säga något. Hon har intet att äta nämlich och icke heller jag, och hon tvingar den Loewenthal att giva sig fyra louis. Der Loewenthal skriker och gråter; han säger: »Nu måste jak förbliva här nämlich, jak har ej mera pengar, jak kan ej komma till Berlin.» Der Saujude bor i Berlin. Christopoulos kommer ut ur sitt rum och säger: »Monsieur, vill ni köpa en biljett till Berlin, jag säljer den billigt nämlich? Jag kan själv ej avresa, jag väntar pengar i morgon nämlich, kanske i övermorgon.» — »Vat gåstar den?» säger Doewenthal och betraktar honom. — »95 francs», säger Christopoulos, den grek. — »95 francs, ah, han er verrückt», säger löwenthal, und er heilt wie'n Ferkel. »95 francs, han er verrückt, verrückt!» — »Det är en andraklassbiljett till Berlin och den har kostat mig 112 francs», säger Christopoulos. — »Jaggiver 40», säger Boewenthal. — »För 90 kan jag sälja den», säger Christopoulos, »men jag förlorar, jag förlorar!» und er heilt auch. — »50», säger Loewenthal mellan sina snyftningar. — »85», säger Christopoulos, och gör som om han ville gå. — »Worte, worte (vänta)», skriker juden, »jak giver er 60, herr Christopoulos. Vid den levande Gut, jak kan ej mer, jak kan ej mer, jak haver intet Geld!» — »75 är mitt sista pris», säger Christopoulos, »och ej en sou därunder»; och åter går han mot dörren. — »Här har ni, här har ni, herr Christopoulos», säger der Saujude och plockar fram pengar, tre louis och femton francs i silver. Och han giver sig av med sina saker. M:me Hélène och jag äta nämlich, och den Christopoulos kommer igen och säger: »Djävulen må taga den Saujuden; han har bedragit mig nämlich. Falska pengar har han givit mig, Herr Graf.» — »Hur mycket?» frågar jag.

— »20 francs, Herr Graf.» — »Det är ej mycket för en Saujude», säger jag, »men det är otur för er, herr Christopoulos.» — »Det gör ingenting», säger han, »jag har gudskepris växlat 20-francsstycket.» — »Och var då?» säger jag, ty jag vill lära adressen; ofta giver man m:me Hélène falska pengar, då man betalar. Förbrytare äro de alla här. »Var har ni växlat er falska louis, herr Christopoulos?» — »I kyrkan, Herr Graf», säger han, »gudskepris växlade jag den i kollekttallriken och aderton francs fick jag tillbaka...» Ach nein, för en grek är ingenting heligt. »Men det är dock en schweinjude», säger Christopoulos ännu engång, »att bedraga mig så. Gudskepris, Herr Graf, har jag bedragit honom också!» — »Hur då, herr Christopoulos?» säger jag, men han vill ingenting säga, utan locht nur (skrattar bara).

— Nästa dag är Christopoulos den grek försvunnen,och m:me Hélène kan ej finna honom nämlich. Han har rest, och pengar har hon ej bekommit. Två dagar gå och jag och m:me Hélène äta var dag och dricka. På den tredje dagen heilt es i trappan, och vi öppna. Det är der Saujude. — »Vid den levande Gut!» säger han. »Var är Christopoulos den grek, jak vill deda honom.» — »Han är borta», säger jag, »vad har skett?» — »Herr Graf, han har bedragit mik, bedragit mik», skriker juden. — »Wieso?» säger jag. — »Ach, det är greilich (gräsligt), nämlich», tjuter der Saujude. »Jak keper en biljett av honom, Herr Graf, jak taker er als vittne, och betalar ehrlich vat han begär; 90 franken betalar jak ...» — »75, du Saujude, nämlich», säger jag, »och 20 falska, men det gör ingenting; vad har Christopoulos gjort?» — »Han haver sålt mik en gammal biljett», tjuter juden, »was redan angevänt var, Herr Graf, och det Loeh (hålet) hade han tillsammangeklistret. Och i Ventimilla märker man det,

Herr Graf, och sätter mik i fänkslet. Tre dagar haver jag gesutit. Ach, det är greilich. Vid den levande Gut, jak skall dede den Christopoulos.»

Greven gör en paus och säger:

»Ja, greker äro värre än judar nämlich. Kände ni schweizern Schrumperle?»

Ni har aldrig hört talas om herr S. och säger det.

— Jaså, säger greven och betraktar länge sitt glas, vilket naturligtvis är tomt. Ni blinkar åt kyparen, förstärkning anländer, och sedan greven och ni ridderligt druckit varandra till, säger greve Borgacz:

— Vad var det jag sade nämlich? Schrumperle, det var en lång karl ur Schweiz, Luzern, tror jag, och han kom till Monte Carlo för att spela system. Gott, så många system det finns, och alla brista. Men jag kunde visa ernågot nämlich, som — men det gör detsamma, ni spelar ej, jag vet det. Schrumperle, han kom hit med mycket pengar och spelade system, sitt eget, och bodde i Hôtel de Paris. Tre månader spelade han sitt system, och darauf flyttade han till m:me Hélène; han väntade pengar nämlich i morgon, kanske i övermorgon. Det varade en månad, och han bekom inga pengar. M:me Hélène och jag hade intet att äta nämlich, och Schrumperle hade intet att äta; han var en lång, tunn karl, och han blev förskräckligt mager. Han gick till stampen med sina kläder, de betalade intet, ty Schrumperle var illa klädd, och därpå med sina underkläder. Och när det var kallt, ty det var mars månad, gick han i ett par simbyxor i stället för kalsonger. Som en storrrk spatserade han kring i sina simbyxor. Jag säger till Schrumperle: »Varför tar ni inte er viatique och spelar ert system i Nizza eller Mentone?»

— »Aldrig», säger han, »spelar jag mitt system mer, och i Nizza och Mentone finns det ingen rulett, bara baccarat och boule. Rulett är det enda jag vill spela, och ert system, Herr Graf.» — »Gott, säger jag, »tag er viatique, så spela vi rulett. Jag vet ett ställe, wo man es mocht (macht).» — »Jag gör det ännu heite», säger han och går till kasinot. Om ett par timmar kommer han igen med en biljett till Berlin och 200 francs, ty de dumma tjänstemännen hava trott, att han är från Suède, ej från Suisse. Det är fint att vara från Sverige, min herre, man får större viatique än alla utom amerikanerna. — »Nu har jag 200 francs», säger Schrumperle, »var skola vi spela?» — »I Èze vid Nizza», säger jag, »där givs det en rulett. Jag har aldrig varit där, men jag vet, var den ligger.»

— Nåväl, vi fara dithän, jag och Schrumperle, och vi finna spelhålan. Den är i ett hus med krog ibottenvåningen; spelhålan är i andra våningen. Schrumperle och jag betala entré och växla till oss marker för våra pengar, ty med kontanter törs man ej spela. Därpå dricka vi en konjak och spela mitt system. Många spelare givs det ej i denna spelhåla, kanske tjugu, och de sitta vid ett långt grönt bord. Vid ena ändan är en upphöjning som katedern av en skola, och däruppe står ruletten. Krupiärn står på upphöjningen och rullar och säger numret. Jag lägger märke till att han strax tar kulan ur rulettхålen, då han sagt numret, men jag tänker ej därpå.

— Vi spela en timme, Schrumperle och jag, och det går utmärkt, dock ej så fint som nuförtiden. Efter en timme ha vi vunnit 20 francs på svart och rött och dricka konjak vid baren på mitt system. Jag betraktar barmannen, det är le patron själv, och jag säger: »Monsieur, är ni italienare?» — »Nej, monsieur», säger han, »jag är grek nämlich.» — »Herr Schrumperle», säger jag, »låt oss gå genast, der Patron är grek nämlich.» -— »Vad nu då?» säger Schrumperle. »Inte skola vi gå, här är fint, nu skall jag spela på nummer. 20 francs i vinst är för litet, Herr Graf.» — »20 francs i vinst är litet, herr Schrumperle», säger jag, »men det är mer nämlich än 200 i förlust.» Schrumperle hör ej därpå, och vi gå tillbaka till bordet; han sätter sig vid foten av katedern och jag bredvid honom. Jag betraktar de andra spelarna vid bordet; det är alla sådana som Schrumperle, som tagit sin viatique och spela här i Èze för att vinna igen den. De spela försiktigt, mest på svart och rött. Äro de tjugu, svär jag, att tio sätta svart och tio rött, och sätta de elva rött, kommer svart. »Schrumperle», säger jag, »låt oss gå genast, der Patrrron är grek; sätta nio svart och elva rött, kommer svart.» Men Schrumperle hör ej därpå. Han sätterpå 4, 14, 24, 34. Noll kommer. »Det är otur», säger han och sätter ännu engång på 4, 14, 24, 34. 35 kommer, 35 är svart, och sju spelare hade satt svart, tretton rött. »Herr Schrumperle», säger jag, »låt oss gå genast, der Patrron är grek; sätta sju svart och tretton rött, kommer svart.» Men Schrumperle bryr sig ej därom; han sätter 4, 5, 6,14, 15,16, 24, 25, 26, 34, 35, 36; tolv nummer med tre francs var, och n:r 1 kommer. »Det är en fördömd otur», säger han.

N:r 1 är rött och jag märker, att sex spelare spelat rött och fjorton svart. Ännu engång säger jag: »Herr Schrumperle, låt oss dricka en konjak och gå genast, der Patron är grek!» Schrumperle är döv; hans långa armar flaxa över bordet som gardiner ur ett fönster, och han sätter 3, 4, 5, 6, 13, 14, 15, 16, 23, 24, 25, 26, 33, 34, 35, 36, tolv nummer, alla med fyra francs. N:r 6 kommer, n:r 6 är svart, och jag ser, att sju spelare satt svart, tretton rött. Jag rycker Schrumperle i armen och säger: »Här finns endast ett system att vinna nämlich, der Patrrron är grek. Låt mig sätta, herr Schrumperle, låt mig sätta!» Men han är verrückt, han har 100 francs över, och han sätter, sätter, sätter; 2, 3, 4, 5, 6, 12, 13, 14, 15, 16, 22, 23, 24, 25, 26, 32, 33, 34, 35, 36, tjugu nummer med fem francs var. »Jag måste vinna, jag måste vinna, Herr Graf», viskar han och 18 kommer, 18 är rött, och sju spelare ha satt rött, tretton svart. Innan krupiärn hinner taga kulan ur hålet uppe på sin kateder, är Schrumperle uppe från stolen. Han är lång som en storrrk och han sticker huvudet i ruletten. »Tjugu nummer», skriker han, »och ingen vinst, jag förstår det ej, jag förstår det ej.» Och vad tror ni, 16 är kommet, och krupiärn säger 18 i stället, för att Schrumperle ej skulle vinna. Schrumperle vrålar som en tjur i alperna och säger:»Betrieger, Raiber, ge mig mina pengar, ni spelar falskt, ge mig mina pengar!»

Greve Borgacz tystnar och betraktar filosofiskt sitt glas.

Efter en kort blinkning åt kyparen, säger ni:

— Nå hur gick det, greve? Fick Schrumperle sina pengar?

— Vi blevo genast utkastade nämlich, säger greven. Die Saugriechen äro värre än die Saujuden.

*

Följande två sanningsenliga historier har jag från greve Borgacz.

KAKA SÖKER MAKAIls étaient trois dans un bateau... *Gammal visa.*

Det var en ljuvlig januarimorgon vid Cap Martin nära Monte Carlo. Träden susade i den sommarljumma blåsten, solen sken, och om inga vidare fåglar sjöngo, berodde det på att de uppätits av befolkningen. Ty dessa sydlänningar äro praktiska och föredraga en fågel i grytan framför tio i skogen, vilken de därpå hugga ned.

På trappan till det nya lyxhotellet Impérial et Royal stod dess portier med armarna på ryggen, hakan i vädret och mösskärmen vilande på näsan. Januarisolen belyste hans energiska drag, den svalkande förmiddagsbrisen lekte med hans hår, och mellan hans läppar framströmmade i en vissling tonerna av Quand j'étais roi de Béothie, på svenska: När jag var prins utav Arkadien. Ty portiern på Impérial et Royal var en fint bildad man.

Något tiotal meter därifrån var ett litet rum med tjocka mattor på golvet, bokskåp och ett amerikanskt mammutskrivbord med affärsmässig stol framför. På hyllorna i bokskåpet lyste internationella hotellkurirer, Baedeker i svit och Didot-Bottin; bordet var betäckt med en artilleripark av skrivmaterial, och en fransk telefonstack ut ur väggen. Men den man, som satt i skrivstolen, läste ej i böckerna, skrev ej på bordet och ringde ej i telefonen. Han satt stilla och håglös, och han var direktör och ägare till Impérial et Royal, och en djupt olycklig man, som med skäl kunde sjungit: När jag var prins utav Arkadien ...

Hans namn var Joseph Meinerts, och han var son till en invandrad schweizare, som för många år sedan slagit sig ner i Monte Carlos hamnkvarter och där upprättat en blygsam restaurang i stil med Duvals inrättningar i Paris. Det var till en början ett billigt matställe, som mest frekventerades av kuskar och mindre affärsmän; en dag upptäcktes det av tyskarna, och därmed var dess lycka gjord. I stora trupper strömmade Germaniens söner och döttrar in i gubben Meinerts' etablissemang. Ach und ih! Här funno de sitt hemlands öl, frisch vom Fasse, och det rann för dem i en aldrig sinande flod; och, Donnerwetter, famos! här kunde de äta sig mätta på mat som de kände igen, till priser som de kände igen. Och ingen såg snett på dem för deras bordseder; en isörplad tallrik soppa och en kniv som stacks i munnen väckte intet uppseende hos gubben Meinerts' klienter. Affären gick blomstrande, och om gamle Abraham Meinerts ej blev miljonär, var det dock en vacker sexsiffrig slant han efterlämnade, då han slöt sina ögon och lämnade restaurangen åt sin efterleverska Dorotea samt sonen Joseph. Och under sju år förkovrade sig affären oavbrutet och växte som ett träd planterat vid vattubäckar; men ack, ett

dödsmärkt träd, ty herr Joseph Meinerts var en ohjälplig idealist. En kniv, som stacks i munnen, sårade honom, som om den stuckits i hans hjärta, och medan det gula ölet forsade ur kranarna, drömde han om smällenav champagnekorkar, rödskuggade vaxljus och sorlet av en zigenarorkester. Blå drömmerier, ur vilka han väcktes av raskt isörplade sopptallrikar, full av beslutet att lämna Restaurant Germania.

Men det var ej att tänka på, så länge gumman Dorotea levde. Surare och snålare med vart år som gick, vakade hon lika obevekligt över sonen som personalen; den som vek från pliktens stig fick sina fiskar varma. Sonens förslag om att sälja restaurangen mottog hon blott med ilskna förebråelser och gälla sydtyska eder, ty hon var från Pfalz. »Det är en guldgruva, was du har, Joseph», sade hon, »och den vill du ge bort, Krist hjälpe mig. Inte så länge jag lever!»

Äntligen dog hon i sin ålders sjuttiofjärde år, och Joseph drog en suck av lättnad. Inom tre månader hade han inköpt plats i Cap Martin till ett nytt lyxhotell, som han själv skulle dirigera; inom ett år var hotellet färdigt, och Restaurant Germania hade bytt ägare för ett sjungande pris. Gubben Abrahams och hans Doroteas sammansparade slantar hade samtliga placerats i den nya lyxbyggnaden vid Cap Martin, jämte mera till, som Joseph lånat. Och likt en ny Cæsar Augustus indrog han i sin borg, färdig att mottaga de lyxälskande främlingarnas blåa tusensedlar.

Men det enda blåa han fick se under sin första tid var Medelhavet, som evigt blånande sträckte sig ända fram under hotell Impérial et Royals blanka fönster. Han hade gjort ett grovt misstag från början genom att pådriva arbetet; följden var, att hotellet stod färdigt tre månader innan säsongen över huvud var att påräkna, och under dessa tre månader stod det tomt. Äntligen blevo dagarna kortare, hösten gick in, jakternabörjade anlända, och Joseph gnuggade händerna, färdig att välkomna Europas förnäma resande.

Men intet är nyckfullare än den lyckogudinna, som beskyddar hotellvärdar. Två hotell kunna ligga bredvid varandra, identiska i utstyrsel, bekvämligheter, kök och viner, och det ena skär guld med täljknivar, medan det andras ägare melankoliskt stirrar in i revolverpipan. Så var det med Joseph Meinerts och hotell Impérial. Dag efter dag återvände dess elegant lackerade bilomnibus tom eller nästan tom från järnvägsstationen, medan Hôtel d'Autriche två steg därifrån knappt hade rum för sina resande, och medan dess tak prålade med de sex nationers flaggor som dvaldes därunder.

Joseph rev sitt hår i förtvivlan. Han utdelade reklamkort genom alla P-L-M-bolagets konduktörer, och ingen kom; han satte upp skyltar, höga som Babels torn, på bergväggarna azurkusten runt: det var fortfarande tomt; och till slut inbjöd han sex journalister från olika världsblad att gratis bo i det luxuösa hotell Impérial. De gjorde det, och med nöje; görande heder åt Josephs kök och hans goda, väl lagrade viner; och under tiden lyssnade de förstrött till hans klagan: — Messieurs, 900 silvergafflar och lika många knivar och dessertknivar; 2,000 tallrikar, sopptallrikar, desserttallrikar och serviser, och de ligga i skåpen, om de inte ligga orörda på borden. Vad skall jag göra, messieurs? Det finaste porslin i Monte Carlo; ett garage som kan rymma alla Europas bilar, och en betjäning, messieurs, varje man en hovmästare! Å, jag är förtvivlad, messieurs... Hjälp mig, skriv i era tidningar! Något mera vin, messieurs? Det bästa vin i Monte Carlo, och det ligger orört i källaren.

— Cheer up! sade Dranwood från New-York Heralds

parisedition. Vi ska hjälpa er, mr Meinerts; och betänk för tusan, att vinet blir bättre ju längre det ligger!

Joseph betraktade honom med tårfylld blick, ty detta var ett grymt skämt, men han fattade något mod.

Sedan dess hade åter en vecka gått, och i svart tvivel på pressens makt satt han nu på sitt kontor och stirrade bort mot den gamla borgen i Monaco. Plötsligt hörde han portierns energiska vissling sluta, och en minut senare kom denne herre med affärsmässig min in på kontoret. I handen bar han ett telegram.

— Morgen, herr Meinerts, ropade han, det klarnar, det klarnar! Här är ett telegram så gott som två. Miss Dixon, millionärskan från Amerika, beställer hel våning för sig, sällskapsdam och betjäning. Här ser ni!

Joseph tog med darrande hand den blå papperslappen som räcktes honom och läste:

»Imperial Cap Martin anländer tjugusjätte please reservera våning första étage fyra rum för mig och sällskapsdam betjäning medföljer garageplats önskas.

Annie M. Dixon.»

Joseph Meinerts var en from man och en idealist. Han knäppte rörd sina händer kring det hugnesamma telegrammet och stirrade tårögd ut på det evigt blånande Medelhavet, där måsarna på sina vita vingar kastades kring i vinden likt avslitna skumtoppar.

— Äntligen! mumlade han. Äntligen! Därefter kom ett drag av beslutsamhet över hans panna, och han försvann uppför trapporna för att ordna allt för den celebra gästens mottagande.

Nedkommen gick han in på portierns kontor, där denneomsorgsfullt filade sina naglar, ty han var ej blott en fint bildad utan också en soignerad man.

— Herr Vossman, sade han, ty portiern var tysk, berätta mig om miss Dixon.

— Aber Jott! utropade herr Vossmann, ty han var ej blott tysk utan även berlinare. Nog vet ni, vem miss Dixon är, herr direktör?

— Ja visst, ja, jag tror jag hört om henne, stammade direktören, men sacré cochon, om jag inte glömt det.

Direktören föredrog en mild fransk ed som mera distingerad än tyska.

— Jott! sade portiern ännu engång. Den rika miss Dixon, direktör! Enda dotter till gamle Habakuk Dixon, som gjorde trusten i löshår och äger halva Texas' boskapshjordar. Hon har aldrig varit i Europa förr, herr direktör; första besöket, och hon bor hos er! Dunderreklam, famos, blendend, säger jag er, herr direktör. Vi måste genast sätta in det i New-York Herald och societetsbladen. Det kommer att dra folk, skall jag säga er — betänk, en arvtagerska på hundra miljoner dollars, en halv milliard francs!

Men direktören hörde ej vidare på; med vibrerande knän hade han ännu engång försvunnit uppför trapporna för att kontrollera, att allt var i ordning i den bortskämda arvtagerskans våning.

— Gud välsigne pressen! mumlade han. Gud välsigne pressen!

På förmiddagen den tjugusjätte januari anlände miss Dixon med expressen Calais—Rom till Monte Carlos oansenliga station, där hotell Impérials bilomnibus sken med förklarad glans bland de övriga hotellbilarna. Miss Dixon med sällskapsdam tog plats och bilen flög av,medan damernas packning och betjäning följde efter i ett enklare åkdon.

På trappan till hotellet väntade Joseph med blottat huvud. Hans ögon voro fuktiga, och kring hans kalnade hjässa glänste det likt tungor av eld, dem apostlarna skådade fordom. Stumt bugande förde han damerna till deras våning, där havsluften och solskenet strömmade in genom lätt buktiga gardiner. På borden och framför speglarna doftade stora skålar av rosor och violer.

Miss Dixon tackade med en nick, beställde bad i sitt privata badrum, lunch i sin privata matsal och avskedade honom.

Full av sällhet återvände Joseph till herr Vossmanns loge, där denne tankfullt bläddrade i gamla nummer av Society and Sporting News.

— Är — är hon inte förtjusande? stammade direktören .

— Jo, mumlade portiern tankspritt, det är säkert, och bläddrade vidare i bladen.

Och i själva verket var också miss Dixon förtjusande, men av en amerikansk, något maskulin skönhet. Hon var lång, blond och hade ovanligt klara blå ögon, som tycktes kunna bedöma folk för vad de voro. I sin enkla grå resdräkt såg hon ut som en prinsessa, smärt och behärskad i sina rörelser.

— Jo, hon är verkligen mycket vacker, sade portiern och försjönk i betraktande av ett porträtt i sin tidning. Här är

hennes porträtt, herr direktör! Miss Dixon, som väntas till Europa på sin första visit. Dotter till... läs själv, herr direktör! Porträttet kunde varit mera likt.

Joseph betraktade porträttet i den eleganta societets-tidningen, fann det utmärkt lyckat, genomlästevördnadsfullt texten därunder och skyndade ut till kökschefen för att övervaka tillredandet av den unga amerikanskans lunch.

På eftermiddagen kom en sky som fördunklade hans sällhet. Miss Dixon lät kalla honom till sig i konversationssalongen.

— Mr Meinerts, sade hon, jag är mycket belåten med ert hotell, mycket belåten tills vidare.

Joseph försjönk i slaviska bugningar men hejdade sig, ty miss Dixon fortsatte i rätt retlig ton:

— Men jag tycker här är rysligt tomt. Har ni inga gäster alls? Jag tycks ju vara ensam på hotellet. Jag väntade mig hotellet fullt av medlemmar av aristokratin, mr Meinerts. Jag läste i Daily Mail, hur eftersökt ert hotell var, och det var därför jag...

Rodnande och bleknande avbröt Joseph henne; det hade tydligen sina vådor med dessa välsignade pressmän och deras reklam. — Madame, stammade han, det har varit en del avresor just nu, men inom de närmaste dagarna väntar jag utsökt fina gäster; prinsen av Sachsen-Emmerich, de båda grevarna Bautzen från Österrike, markisen av Meuse...

— Ja, det är bra, sade hon, jag litar på er, direktör. Har min privatbil anlänt? Var då god och säg till att den kör fram.

Joseph skyndade sig att säga till om den eleganta bilen, som anlänt under dagens lopp med en engelsk chaufför; den stod ensam, tyvärr, i det garage som kunnat rymma alla Europas bilar. Hans själ var full av sorg över de förklaringar han givit miss Dixon, ty han var en ohjälplig idealist, och de herrar, vars namn han nämnt, väntades först i februari och mars.

— Men det kommer säkert folk, herr Vossmann, sade han till sin förtrogne vän portiern. Nu börjar ju reklamen verka; gudskelov, att jag fick den idén. Ni skall få se att det kommer folk.

— Tacka fan för det, sade portiern, vilken stundom tillät sig ett vulgärt uttryck. Där åteln är, herr direktör — en arvtagerska på en halv miljard!

Och om aftonen, då de blå skuggorna från väster sänkte sig över Medelhavet, och träden i Cap Martin sakta bugande mottogo den tunga aftondaggen, föll även över direktör Joseph Meinerts' prövade hjärta ett daggigt svalkande budskap. Det hade formen av ett nytt telegram, det var inlämnat i Budapest samma förmiddag, och det lydde:

Impérial Cap Martin reservera svit tre rum jämte rum betjäning anländer tjugusjunde.

Greve Ulbing-Deunkirchen.

— Gud välsigne pressen, sade Joseph, Gud välsigne pressen. Det här är Stratzmann i Neue Frei. Dövad vare den dag, jag fick den idén.

Och flitigt välsignande den tredje statsmakten gick han till sängs och drömde, att hela Europas adel drog in i hotellet med stort dån av vagnar och resenärer.

*

Samma dag som miss Dixon från Amerika anlände till Cap Martin, var ett ytterst elegant, men obändigt sällskap församlat på Café Hungaria i Budapest. Stora festsalen i detta hyperfina kafé var fylld av ett skrattande och larmande myller av officerare i svassiga ungerskauniformer. Kypartrupper ilade i språngmarsch fram och tillbaka genom salen, och den del av denna, som ej upptogs av officerare och betjäning, tycktes uteslutande vara reserverad för champagnebuteljer. Deras grönbukiga brigader lågo i spridd skyttelinje fördelade över borden; här och där skymtade allierade tokajertrupper, och över hela slagfältet låg en tät lützendimma av havannarök. Ett

zigenarkapell i salens bakgrund hade redan måst uppge den ojämna kampen med officerarna, och det var nu endast med uppbjudande av alla sina krafter mässchefen lyckades göra sig hörd, då han »ännu engång utbragte en skål för gamle vännen greve Ulbing-Deunkirchen vid denna definitiva bröllopsfrukost».

Det var nämligen en frukost som gick av stapeln, fast klockan var åtta på aftonen.

Greve Ulbing-Deunkirchen reste sig på något vacklande ben och frågade efter en blinkning mot ljuskronan hovmästaren vid bordsändan vad tiden led.

— Klockan är åtta, herr greve!

— Å-åtta, det var fan; då har vi ju inte långt igen. Mina herrar... Och han började sitt svarsanförande medan hans blickar välvilligt men högst osäkert vandrade bordet runt.

De ansikten som där mötte honom, tillhörde samtliga ett av Donaustadens rangregementen, Kossuths husarer, till vilka han också själv hörde. Det var en samling friska, svartmustaschiga herrar med bläcksvarta ögon, vilkas huvuden från och med majors rang samtliga börjat anlägga venustonsuren, och när han nu såg ut över dessa ansikten och ägarnas uniformer, stod plötsligt betydelsen av det hela fullt klart för hans champagnetöckniga hjärna.

Maurus von Ulbing-Deunkirchen tillhörde en gammal tysk-ungersk släkt, som på 1700-talet korsat sig med en från svenska Pommern invandrad ätt vid namn Deunkirchen, enligt traditionen härstammande från »Donkirka» i Sverige. Greve Maurus var ättens sista skott, och telning av en stam som nu saknade sin torva, ty den hade hans fäder bit för bit antvardat åt hebreerna. Hur det än var ställt med deras pengar, hade dock Ulbingarna ständigt spelat en hög roll i Ungerns arméer, och Maurus' farbror hade nyligen tagit sitt avsked som krigsminister. Ogift och inbunden i sina vanor hade han nu dragit sig tillbaka till en liten våning i Wien och sina frimärkssamlingar.

Maurus själv levde för helt andra intressen, vilket också var känt från Wien till Triest. I korthet sagt voro dessa intressen tre: vin, kvinnor och paprikakryddade historier, vilka tre saker stodo i innerligt förbund. När han blev litet drucken, kunde det hända, att han med armen om en nyförvärvad väns hals sade: — Nézd baratom, ser du, min bror, champagne det har varit mitt fördärv. Champagne och tokajer. Tokajer — förbannat fin dryck. Hick. Har du lagt märke till, min bror, att det fattas två årgångar tokajer? Hick. Två årgångar fattas i hela världen 1890 och 1893. Förbannat goda årgångar, och de fattas, de fattas, för dem har jag druckit ur, plägade greven snyftande sluta.

Emellertid intresserade sig greve Maurus utom för tokajer även för sitt hemlands vackra kvinnor, och därvid gick hans smak i alldeles motsatt riktning till den han visade i vinfacket. Han avskydde hjärtligt alla lagrade årgångar och det glunkades till och med, att greven fick akta sig att fortsätta som han börjat för attej komma in på alldeles för färska årgångar, vilkas njutande förbjöds i strafflagen... Emellertid var det nog förtal, och på det hela taget var greve Maurus blott en man med gott humör, bättre törst och sagolikt usla affärer. Officerarnas kredit i Ungern är god, och greve Ulbing-Deunkirchens hade varit Mycket God med hänsyn till hans äktenskapliga möjligheter. Men i det yttersta av dessa dagar hade judarna sagt nej och stopp; greven hade beviljats sitt oåterkalleligen sista lån på de villkor, att han äntligen höll ord, gifte sig och rangerade affärerna. Med en randig ungersk ed hade han fogat sig i utsikten att definitivt övergå till en enda årgång, och endast beslutat att likt det gamla gardet vid Waterloo sälja sig så dyrt som möjligt.

Emellertid fastslogs det genast av hans vänner, att varken Wien eller Budapest ägde någon arvtagerska med tillräckligt kapital, som var villig att blunda för greve Maurus' förflutna. Förhoppningarna riktades på Amerika, och grevens friarbana hade nu av sakkunniga händer stakats till Monte Carlo. Paris — för stor konkurrens; Montreux — för osäkert och sportintresserat; S:t Moritz — dito.

— Nej, Monte Carlo blir bäst, hade chefen för överläggningarna, baron Springfeld, dekreterat. Och saken skall skötas rationellt, min käre Maurus. Ingen sprit och inget spel; rum — minst tre — på ett av de finaste hotellen, och betjäning i livré. Låt mig se; Métropole, Hôtel de Paris, Hermitage; nej, jag vet! Jag läste just häromdagen i Neue Freie om det allra nyaste i lyxväg därnere: Impérial i Cap Martin heter det. Det tycks vara någonting

hyperfint — just beräknat för amerikanska arvtagerskor och aristokrater som du.Impérial blir det. Och baronen skyndade sig att avsända det telegram, som på aftonen skulle fylla direktör Joseph Meinerts' ande med salig glädje.

Greve Maurus själv åhörde dessa överläggningar med det lugn, som förhärdade brottslingar förr i världen kunde visa, då det diskuterades, om de skulle hängas, brännas eller levande begravas. I det han tog en bottenfock av den tokajerårgång, han för närvarande höll på att utrota, sade han tankfullt:

— Du ordnar det tamigfan förträffligt, käre Springfeld, men du vet väl, att de usla judarna inte ville rycka ut med mera än 15,000. Om jag misslyckades, tycker jag tamigfan det är synd om värden för det där hotellet.

— Strunt, en krögare mer eller mindre, morrade hans major och chef, von Donath; och friherre Springfeld tillade:

— För resten äro alla hotellvärdar där miljonärer, och den som har ett sådant hotell som det här Impérial är mångmiljonär, det kan du ge dig tusan på!

Och därmed övergingo rådplägningarna i det animerade samkväm, som i form av bröllopsfrukost varade ännu klockan åtta på aftonen på Hungaria. Vid tiotiden på kvällen avbröts det för ett ögonblick genom greve Maurus' färd till stationen, dit han följdes av vännerna i samlad tropp. Sydexpressen stod redan väntande att föra honom till den soliga Rivieran; han inkvarterades i en förstaklasskupé, och de sista hurraropen utbringades. Därpå visslade lokomotivet, hjulen smattrade över Donaubryggans valv, och greve Maurus hade passerat Rubicon.

Seger eller död!

*

Brev från miss Annie Dixon, Cap Martin, till mr Reuben S. Dixon, London.

Cap Martin den 26 jan. 1912.

Kära Pappa!

Som du ser, är jag lyckligen anländ till Rivieran och bor nu på det förfärligt fina hotellet vi läste om! Resan hit var långtråkig i högsta grad. Både Ethel och jag höllo utkik på några medresande i expressen, som gingo i vår linje, men funno ingenting, fastän konduktörerna fingo särskilda drickspengar för att hjälpa oss. Och ändå har Ethel varit en verklig skatt, vet du — du skulle se henne med grått hår, det är för roligt! — och genast passat på att vid tillfälle låta våra medresande veta vem jag är — den rika miss Dixon!

Hotellet där jag bor är som sagt förfärligt fint, men tänk dig sådan otur, nästan tomt just nu. Det har varit många avresor i dagarna, sade direktören, som naturligtvis är idel artighet mot mig. Först var jag rädd för den stora våningen vi tagit, men det är inte farligt, något bråk med räkningarna får jag inte med honom. Han tycks ha väl reda på mig genom tidningarna — tidningarna äro ändå bra, pappa! Han är en lustig, fet liten herre som bockar sig oupphörligt så att svetten lackar av honom. Han tröstade mig också med att räkna upp alla aristokrater som väntas hit de närmaste dagarna. Så allt går nog bra, pappa lilla, fast en vecka är ju inte lång tid att ordna vad jag skall!

I nödfall kan jag alltid lura några tusen av den lille direktören, det är jag säker på!

Med de bästa förhoppningar, din

Annie.

P. S. Automobiler!, som du låtit hyra i Cannes, har mycket riktigt anlänt med en engelsk chaufför, som heter Jobson. Så snart jag kan, skriver jag.

A.

Brev från greve Maurus von Ulbing-Deunkirchen, till friherre Leopold Springfeld, Budapest.

Cap Martin den 27 jan. 1912.

Gamle vän!

Kom fram, som du ser, och med en hejdundrande kopparslagare; kände mig, när jag steg ur tåget, som jag haft lokomotivet i huvudet; och ett svalg! Jag är litet bättre nu tack vare ett bad och de omsorger den förträfflige ehuru pratsjuke Auguste slösat på sin ovärdige herre.

Det här hotellet, må du tro, som du utsett till krigsskådeplats, det är något till fint. Lyxautomobilomnibus var nere och mötte mig vid stationen, och värden själv ävlades på trappan, när jag kom, som om jag varit Franzl i egen hög person. — Herr greve! Herr greve! Behagar ni andra våningen, herr greve? Eller en svit i första bredvid miss Dixon, herr greve? Båda färdiga, herr greve! — Vem fan är miss Dixon? sade jag. — En amerikanska, herr greve, enda arvtagerska till Habakuk Dixon, som gjorde trusten i löshår och äger halva Texas' boskapshjordar, herr greve! Första visiten i Europa, herr greve, och en halv miljard att ärva, herr greve! — Av princip, sade jag, bor jag alltid i första våningen, herr direktör. — Som ni behagar, herr greve; och var behagarni äta, herr greve? I er egen matsal eller i stora matsalen? Miss Dixon äter i stora matsalen. — Jag vill inte vara sämre, sade jag. Duka för mig i stora matsalen, direktör: och hallå, medan jag tänker på det, lägg undan en årgång! — En årgång? Herr greve? — Ja, en årgång torr, Pol Roger, kan vi säga. Jag har hört att här är ett varmt klimat. — Javisst, herr greve; jag förstod ej först; förlåt, herr greve! skall vi sätta upp den till middagen? — Ja, men inte hela årgången i dag.

(Som du ser, gamle Leopold, har jag delvis överträtt ditt dryckesförbud, men tro mig, det är bara av politiska grunder; jag vill hålla mig väl med den hedersmannen, direktören.)

Jag höll just på med mina hors d'œuvres vid middagen (jag får säga, att maten är finfin) och närmare bestämt med kronärtskocksbottnar i vinaigre (excellent för kopparslagarna), då miss Dixon kom in med sin sällskapsdam i stor toalett. Hur var det vi lärde oss i Vergilius, gamle Leopold? Obstupui, steteruntque comæ... Jag häpnade, håren reste sig på mitt huvud, och rösten fastnade i halsen. 500 miljoner! Leopold, 500 miljoner och trusten i löshår och halva Texas' nötboskap! Är det inte otroligt? Och flickan stilig till på köpet! Litet för gammal, herregud; tjugusex skulle jag tro, men! Du skulle sett direktören! Den beskedlige fjanten kom framdansande, som han skulle stå på huvudet vart ögonblick, och vågade föreslå och tordes rekommendera; eller får det vara langoustes, miss Dixon? Hon beställde och behandlade honom som luft. Jo, jag tackar, dessa rika fläskpackare, som kan behandla en sådan hotellkrösus som en betjänt. Jag är inte blyg, när det gäller krögare, det vet du, menen karl som äger ett sådant hotell, tamefan om jag vågar morska mig. Men jag glömmer miss Dixon. Sedan hon avskedat direktören slog hon upp ett glas av sin apollinaris (fy fan, såna bordsseder de där amerikanerna har!) och kastade ett öga på mig; orsaken misstänker jag var direktören, ty knappt hade han slutat föreställningen hos henne, förrän han kom bort till mig och började ävlas. — Hur finner ni maten, herr greve? Äro våra hors d’œuvres i er smak, herr greve? Och vinet är lagom frappé? Vad får vi beställa efteråt, herr greve? Med en svag imitation av miss Dixons sätt vinkade jag åt honom och sade: — Giv mig litet soppa och Johannes döparens huvud på ett fat, direktör. Han skrattade underdånigt och bockade sig i väg. Med den blir det inte något bråk med räkningarna, Leopold!

Efter middagen gick jag in i rökrummet; där var nästan tomt, vi tycks inte vara mera än fem eller sex på hotellet; och sedan tittade jag in i tidningsrummet för att se om det fanns några nyheter hemifrån — telegram från Havas spikas var timme. Jag tänkte, att ni kanske satt eld på Budapest eller gjort en pogrom på judarna. Framför telegramtavlan fick jag syn på den gamla sällskapsharpan, som hört fan så uppmärksamt på, när direktören titulerade mig. Bäst att börja med den, tänkte jag och inledde konversationen, lätt och lekfullt. Käringen var förtjust, och vi pratade om Amerika och om Monte Carlo. Rätt som det var hörde jag miss Dixons röst (hon talar som en silverklocka): »Ethel!» ropade hon. »Är du där?» (Tänk, att hon kallar en sådan gammal dam vid förnamn — det är väl bruk i Amerika.) I detsamma fick hon syn på oss. Hon tycks inte vara så hög som de där miljardärskorna äro eljest; hon kom genast fram, då

113gumman sade: »Annie, får jag presentera greve Ulbing-Deunkirchen för dig. Greven och jag har haft en sådan förtjusande pratstund tillsammans.»

Ja, inom en kvart, kära bror, sutto vi i hennes lyxbil — privata — på väg till Monte Carlo. Vi fingo våra kort och

gingo kring i spelsalarna och satte vid några bord. Jag får medge, miss Dixon hade större tur än jag, hon vann en hel hög louis, medan jag spelade bort ett par tusen av min magra kassa på trente.

(Du ser, kära Leopold, att jag överträtt ditt spelförbud, men tro mig, det är bara av politiska grunder.)

Jag skrattade ju bara åt min förlust, ty det duger ju inte att visa vilken betydelse pengar ha för en, då man är i närvaro av en sådan guldkalv. Men tänk, vad kvinnor äro lustiga; hon tycktes faktiskt riktigt upphetsad av sin lilla vinst (fem eller sexhundra), fastän jag förmodar att de inte betyda mer för henne än en cigarrett för mig.

Nu kryper jag till kojs. Det tycks som om din plan hade utsikter att lyckas för närvarande, ty mitt godnatt var mycket nådigt. Försök att avlocka judnackarna litet mer genom att vifta med miss Dixon, är du hygglig. Jag känner mig fan så osäker i sadeln med de 10,000 jag har över!

Din gamle vän Maurus von Ulbing-Deunkirchen.

P. S. Jag glömde fråga, har den stora frukosten slutat än?

Brev från miss Annie M. Dixon, Cap Martin, till mr Reuben S. Dixon, London.

Cap Martin den 29 jan. 1912.

Kära Pappa!

Du får ursäkta att jag ej skrivit till dig på ett par dagar, och jag hoppas, du ej varit orolig därför. Men i detta fall äro verkligen inga brev goda brev. För närvarande lovar allt det bästa för våra planer. Men låt mig berätta i ordning om vad som hänt.

Du minns jag klagade i mitt förra brev över att Impérial, där jag bor, inte låg inne med några bättre gäster för tillfället. Och kan du tänka dig, redan dagen efter behövde jag inte klaga mer över det. Flera gäster ha anlänt, men bara en, som jag och du behöver räkna med. Han är ungrare — det såg jag för resten med detsamma, när jag kom in till middagen och såg honom för första gången. Han är högväxt, elegant och mörk som natten, fastän han börjar bli litet tunn i håret. Han kunde ju varit yngre förstås, och mustascherna avskyr jag; de äro gräsliga, han kunde nästan varit reklam för skäggväxtpomadan i tidningarna. Men han har ett mycket förnämt sätt; på långt håll kan man se, att han är aristokrat bara av det sätt, varpå han behandlar hotellpersonalen, ledigt och likväl så överlägset. Jag är, som du vet, rysligt generad för europeiska kypare och försöker behandla dem så stramt jag kan, men när jag såg greven, satt jag och avundades honom hans förmåga att sköta dem.

Men det är ju bisaker. Jag skyndade mig att slå upp honom i adelskalendern, som finns på hotellet, och såg att hans släkt var mycket fin; han har anor tillbaka till 1400-talet, tror jag, och hans släktingar ha varit allt möjligt vid hovet, krigsministrar o. s. v. Angåendehans förmögenhet stod det ingenting där, men jag har låtit min kammarjungfru pumpa hans betjänt, Auguste, och han har berättat så mycket mer: Grevens gods äro de största i hela Siebenbürgen, sade han, och han är en av de kändaste personerna i Budapest. Jag skulle tro, att det duger!

Nåväl, vi blevo bekanta genom Ethel i läsrummet och foro strax ned till kasinot i min bil; så bra att du tänkte på den! Greven beundrade den mycket; själv, sade han, förstod han sig mest på hästar. Han är ju också officer, och jag kan tänka mig att han håller stor hästbesättning på sina gods. När vi kommo till kasinot, var han uppmärksamheten själv och skaffade mig kort på ett ögonblick; sedan gingo vi kring i spelsalarna och spelade vid flera bord. Jag vann 550 francs, som ju kommo rysligt väl till pass. Jag hoppas, att jag inte visade min glädje för mycket för greven. Själv förlorade han tre eller fyra tusen med det största lugn; egentligen, sade han, är han inte road av spel. Det kan jag ju också förstå, när man som han har sådana jättelika gods i S., och det är ju mycket bra, att han är allvarlig och inte spelar bort för mycket pengar. Ett par tusen gör ju inte så mycket, det blir ju nog över ändå åt pappas Annie.

På hemvägen berättade han, att han bara kommit hit för att roa sig litet, och att han nu var säker på att han skulle få en förtjusande vistelse här; därvid såg han mig djupt in i ögonen. Jag tänkte: det börjar nappa, vi få hålla nådig herrn i spänning och därför tog jag avsked genast vid återkomsten till hotellet. — Nästa dag träffades vi vid

lunchen och åkte i min bil till Nizza, där vi gingo omkring i butikerna. Greven var ;ännu artigare än förut och bad att efter den förtjusande bilfärdenfå inköpa ett litet smycke till suvenir. Och kan du tänka dig, det gjorde han också: jag fick ett dyrbart armband vid middagen, som han bjöd oss på på Café de la Régence (den finaste restaurangen här), och Ethel fick en bröstnål för sitt automobilflor, i stället för den hon »tappat»; hon höll på att svimma av förtjusning.

Ja, pappa Reuben S., vad säger man om Annie fångar sig en greve med så stora gods?! Och det är inte omöjligt alls! Om det går som det gått hittills. Det enda är att tiden är så knapp. Om fyra dagar eller så kommer ju vår bekanta till Europa, och dessförinnan måste det ju vara klart. Men var lugn; det skall vara klart, det lovar din segervissa och lyckliga

Annie.

P. S. Jag ser, att jag i hastigheten glömt skriva hans namn; han heter greve von Ulbing-Deunkirchen och är officer vid Kossuths husarer i Budapest. Gör naturligtvis genast dina undersökningar, pappa, men i det här fallet äro de nog onödiga. En aristokrat som greven känner man igen på långt håll, och det behövs inte heller stor skarpsinnighet för att se vad han går för! — Ännu engång, din

A.

Brev från greve Maurus von Ulbing-Deunkirchen, Cap Martin, till friherre Leopold Springfeld, Budapest.

Cap Martin 31 jan. 1912.

Gamle vän!

Det har dröjt ett par dagar med det här brevet, men jag är som japanerna i min krigföring, det vet du, handlar och tiger. Och tamigfan ser det inte ut, som om dingamle vapen- och festbroder Maurus skulle draga in i Budapest igen med flygande fanor och klingande spel och med en halv miljard i krigsskadeersättning! Det skulle duga, hoppas jag! Jag vill tro att Nathansson och den gamle Salomons skall spärra upp sina kloka semitiska ögon och säga: herr greve! litet artigare än förr. Och den ädle champagnesäljaren Leubel! För att inte tala om vår gemensamme vän och tokajer leverantör Cornelius! Och alla de andra, vilkas namn äro Legio. Men fyfan, jag tog munnen för full och bet mig i tungan. Än är fästningen inte tagen. Nathansson måste än engång erinras om den kloke Filip av Makedonien, som sade, att en åsna lastad med guld kan intaga det starkaste fäste. Du, gamle Leopold, måste söka lära honom det och genast, ty sanningen att säga är jag i en högst miserabel situation, och jag skulle vara ännu värre ute, om jag ej funnit en trogen beundrare i herr Quadratura Circuli. Du förstår troligen ej vem jag menar och jag vill därför tillägga, att det är direktören här, vilken är rund och fyrkantig på samma gång och således lyckligt löst det omtalade problemet, det enda jag minns från geometrin. Hans enda strävan är att vara mig till lags, och hittills ha vi, som två gentlemän ägnar, helt undvikit att tala om de smutsiga affärerna. Så det är ej för hans skull, Nathansson skall svettas guld — ännu! Det är underligt nog miss Dixon själv, som är skuld till min genanta situation.

Först och främst voro vi i Nizza häromdan, besågo butikerna, och som energisk kavaljer ville jag förstås hugfästa minnet av dagen hos henne, varför jag inköpte ett armband åt henne och en kråsnål åt sällskapsdraken. Det kostade 3,000 med vidhängande middag på Régence.

Nästa dag (§ 2), i går alltså, togo vi en förmiddagspromenad på terrassen utanför kasinot och sågo på, hur de små duvorna fingo bakfjädrarna bortskjutna. Efter en stund tröttnade vi på det nöjet och gingo in i spelsalen för att pröva lyckan. Emellertid var den både henne och mig högst onådig. Jag förlorade ytterligare 2,000 av kassan; hur mycket hon förlorade vet jag inte, men med ens frågade hon mig så där i förbigående, om jag kunde sätta ett par louis på tretton för henne. Tretton tycks vara hennes lyckonummer. Jag skyndade mig att framtaga en blå sedel och ställde den till hennes förfogande, hon mottog den lugnt och spelade bort den på mindre än 20 minuter. En till gick samma väg, varpå vi reste hem till lunchen. Naturligtvis hade jag väntat få igen mina pengar, men troligen är hon tankspridd och slarvig i affärer som alla fruntimmer; hon betalade mig inte då, och hela eftermiddagen var hon osynlig. Jag hoppas att träffa henne vid lunchen i dag, men jag kan ju inte kräva och för

tillfället sitter jag här med tusen francs på fickan. Hela saken går för fan i våld, om inte Nathansson rycker fram med stora krigskreditivet. Och om det går snett, vore det väl minst sagt jäkligt. Betänk en halv miljard och chanserna stora; jag kan ju se att hon trivs i mitt sällskap och svärmar för titeln. Jag tror t. o. m. hon svärmar (åtminstone något) för mig själv också; jag har ofta överraskat henne med små sidoblickar, och speciellt tycks mina manliga knävelborrar ha gjort intryck. Ett par gånger har hon försökt fråga mig om mina gods (vilka den skojaren Auguste tycks ha prisat för hennes kammarjungfru), men jag har svarat undvikande, skyllt på min tjänstgöring och sagt, att jag inte varit där på länge, vilket ju är sant somevangelium. När bara gamle Habakuk ryckt fram med hemgiften skall det nog köpas gods!

Försök alltså att snarast uppbringa minst 10,000 för din vän, lyckoriddaren

Maurus von Ulbing-Deunkirchen.

Brev från miss Annie M. Dixon, Cap Martin, till mr Reuben S. Dixon, London.

Cap Martin den 1 febr. 1912.

Kära Pappa!

Blott några rader innan jag lägger mig för att låta dig veta att jag lever.

Jag är förfärligt nervös i kväll, kära gamla Reuben S., ty ställningen här är ju mycket oklar. Jag hoppas ju det bästa, men herregud, sex dagar äro redan gångna! En eller högst två återstå, innan — du vet; och fastän jag tror att jag har den ungerska magnaten i mina garn, är jag inte säker. Än har han ingenting sagt, om han nu är blyg eller av några andra skäl, och jag kan ju inte fria själv.

Och hotellräkningen kommer ju nu strax, inte för att jag tror att de bråka, men man vet ju hur det skvallras på hotell, och får greven höra sådana saker — men jag pratar om att räkningen kommer snart, än snarare kommer miss D.

Ja, herregud, pappa, vad skall jag göra om jag inte lyckas? Jag måste forcera saken i morgon. — I hast din

Annie.

Brev från greve Maurus von Ulbing-Deunkirchen, Cap Martin, till friherre Leopold Springfeld, Budapest.

Cap Martin 1 febr. 1912.

Bäste Leopold!

Ett kort brev på kvällskvisten för att be dig snarast ge livstecken från dig; jag menar gyllene livstecken.

Du tycker väl att jag är rysligt nervös, eftersom jag skrev i går och skriver i dag igen, men för fan, sätt dig in i min situation. Jag sitter här med mindre än tusen francs på fickan (betydligt mindre) och utan säkerhet vad miss D. beträffar. Jag hoppas ju det bästa, men herregud, man kan ju aldrig veta vad fruntimmer vill eller tänker. Och i kväll föreföll hon så nervös. Gång efter gång stirrade hon på mina mustascher och teg långa stunder. Hon är naturligtvis bortskämd, och en ordinär ungersk greve är kanske inte, vad hon tänkt sig som dekoration till sina 500 miljoner, trots att hon hittills tycks ha varit belåten med varan. Ja, käre Leopold, vad skall jag göra om du inte kan klara mig med litet pengar? Om ett par dar har jag hotellräkningen på halsen. Visserligen tror jag inte att herr Quadratura Circuli bråkar — det är en hedersprisse! — men mitt renommé! Du förstår, om miss D. skvallervägen får höra sådant, är jag såld som lyckojägare, o. s. v. Hon tror ju på mina gods; ja, saliga äro de som icke se och dock tro. — Men hur som helst känner jag mig fördömt nervös.

I morgon skall jag träffa henne vid lunchen. Vi få se, om gudarna äro blida. Din vän

Maurus.

Brev från miss Annie Dixon, Cap Martin, till mr Reuben S. Dixon, London.

Cap Martin 3 febr. 1912.

(kl. 11 f.m.)

Kära Pappa!

Jag är så upprörd att jag knappt vet, hur jag skall skriva detta brev. Jag darrar i hela kroppen och kan knappt tro, att det är sant, att jag sitter här — som grevinna! Ty det är den stora hemligheten: han friade i går e. m., fick naturligtvis ja, och i dag ha vi gift oss!

Mitt huvud går runt, kära pappa! Men jag skall försöka skriva sammanhängande i alla fall.

Jag vaknade i går med klart medvetande av hur tiden led och högst orolig för hur saken skulle avlöpa. I dag eller i morgon kommer ju miss D. till Europa, och dessförinnan måste det ju vara ordnat. Jag tänkte: jag måste arrangera det i dag, det må bära eller brista, och nu skall du få höra hur det gick till.

Vi foro ut i bilen i går e. m. som vanligt — gud välsigne det åkdonet! — och han föreslog en tur till ett museum de ha här, jag tror de ha fisk där. När vi kommo fram, vi voro ensamma, för Ethel hade jag naturligt- vis låtit stanna hemma, jag ville tvinga honom att fria om det behövdes, var var jag? Jo, när vi kom fram till den där fiskhallen, var det stängt, och jag blev rädd, så rädd, kan du tänka dig, att det ingenting skulle bli av hela historien, men gudskelov fanns det planteringar kring det där museet och jag fick honom med mig på en spatsertur där, medan bilen väntade. Du kan tro jag var nervös och rädd att jag skulle skämma ut hela historien genom att visa det. Blommor växte där, och dem fick jag beundra gud vet hur länge, och äntligen kom vi till en bänk, där vi satte oss. Han pratade och pratade så att jag trodde, jag skulle bli tokig, om allt möjligt, havet ochblommorna och så vidare; hela tiden tänkte jag, hur skall jag få honom att fria? Han måste fria i kväll! Och äntligen fick jag då honom in på den riktiga vägen (undrar om han märkte något), och han pratade vidare i långa beskrivningar om hur man kunde älska varandra vid första anblicken och så vidare, som jag inte kommer ihåg; och till slut bekände han då, att det var just så han älskade mig, att han älskat mig vid första anblicken, att han märkte han inte kunde leva utan mig, och framför allt skulle jag tro att han inte friade för mina pengars skull. — Det trodde jag ju rätt lätt, eftersom allt vad jag har är 300 francs, för resten är jag skyldig honom 2,000, som j ag lånade av honom i förrgår och spelade bort. Sedan hans tal var över, sade jag alltså med nedslagna ögon, att jag alltid tänkt mig min man som han, ridderlig och ädel och oegennyttig, varefter jag måste låta honom kyssa mig; jag avskyr nämligen utlänningars kyssar, särskilt med sådana mustascher. Sedan tycktes det skola förbli därvid, men det gick ju inte som du vet; miss D. kommer kanske redan i dag, och att kräva ut pengar för brutet äktenskapslöfte är så osäkert, det vet jag ju, och därför föreslog jag med ens, i ett anfall av flickaktig romantik, du förstår, att vi skulle gifta oss genast i hemlighet! Litet häpen blev han, men några större svårigheter gjorde han inte — jag hade ju väntat att få höra om den höga familjen vid hovet och så vidare.

Och nu, kära pappa, när jag skriver detta är jag grevinna von Ulbing-Deunkirchen, varken mer eller mindre; vi ha varit hos pastorn och på konsulatet, så att allt är all right! Medgiv att din Annie skött den saken fint. Det var ju risk, men gudskelov, nu är det över och nu kan miss D. komma när hon vill och han får bli hur ondsom helst, när han upptäcker sitt misstag — om det nu är ett misstag; jag tror att han är riktigt kär i mig. Så fort jag kan begära pengar av honom, d. v. s. förmodligen i eftermiddag, skall jag sända dig, kära pappa; jag vet ju du behöver dem väl.

Din tillgivna

Annie.

Brev från greve Maurus von Ulbing-Deunkirchen, Cap Martin, till friherre Leopold Springfeld, Budapest.

Cap Martin 3 febr. 1912

(kl. 11 fm.)

Hedersbroder! Victoria!

Jag sitter just på Impérials skrivrum efter att ha avsänt telegram till dig med ovanstående innehållsdigra ord.

Ännu engång måste jag skriva det: Victoria! och skrika det: Fästningen är fallen, victoria! Greve Maurus har tvingat fästningen att giva sig; nycklarna äro utlämnade och en halv miljard i brandskatt betalas med det snaraste.

Med andra ord, gamle Leopold, jag är gift! Gift med den gyllene miss Dixon; i dag på förmiddagen. Men låt mig berätta från början.

Som jag skrev i mitt förrgårsbrev hoppades jag träffa miss D. vid lunchen dagen efter. Döm om min glädje, då hon infinner sig ensam, utan den bedagade miss Ethel; den vördnadsvärda åldringen led av migrän. Vi åto vår lunch under ivrig konversation; därpå foro vi ut i hennes bil, först till Mentone, vilket är en tråkiglokal, och sedan tillbaka till Monte Carlo. Då kom jag på den idén att fråga om hon varit uppe i oceanografiska museet i Monaco. Det hade hon inte, men hon blev mycket intresserad av vad jag berättade, och jag jublade invärtes, ty där kunde vi ju vara alldeles ogenerade, och på grund av det hemska kassatillståndet hade jag halvt om halvt beslutit mig för att begagna första bästa tillfälle. Följaktligen bar det av i sporrsträck, men paff, vi kommo just när tillställningen stängdes, och jag svor så att jag skummade invärtes över att se det sköna tillfället glida mig ur händerna. Lyckligtvis finns det planteringar kring museet och jag fick henne med mig på en promenad där, medan bilen väntade. Vi döko in i planteringarna, luften var skön som en vårkväll, och gasen började just tändas. Den där mellandagern, du vet, då man tar sin lilla apéritif. Rosor och pelargonier blommade överallt, där vi gingo, tills vi med ens kom ut på en platå halvvägs mellan himmel och jord med ett gammalt vakttorn i ena hörnet och alldeles övergiven. Det stod en bänk under en gammal pinje, och där placerade vi oss på mitt förslag och betraktade havet. Jag började ju prata om allt möjligt, Gud vet vad, för att inte skrämma henne genom att vara för brysk, men du kan tänka att jag darrade invärtes och bara tänkte på hur jag skulle våga komma fram med saken. Till slut började jag tala som en bok om kärlek vid första anblicken, om kärleken som slår bryggor mellan nationerna, och rätt som det var tog jag Gud i hågen och vevade på med saken. — Miss Dixon, sade jag, jag är er ovärdig, ni står högt över mig, men jag älskar er, er och ingen annan, och tro framför allt inte att jag friar till era pengar, ty det gör jag inte o.s.v. Och hon var färdig, min själ, som ett mogetplommon och föll sakta i min famn, sans phrases; därpå bekände hon att hon älskade mig mer än hon trott sig kunna älska någon, att hon var säker på att jag inte tog henne för pengarnas skull, och frågade vad min familj skulle säga om jag tog en stackars flicka utan börd. Jag tröstade henne med att de snart skulle märka att hon hade ett bättre adelskap än namnets, vilket lugnade henne; att familjen troligen inte väntat sig bättre av mig, än att jag skulle i största hast få gifta mig med någon stackars flicka utan både börd och pengar, kunde jag ju inte tala om.

Och det var då, när saken var klar och de första kyssarna växlade, som hon kom med sin lilla överraskning, och jag höll på att ramla i Medelhavet av häpnad. Ty blygt men säkert frågar hon, om vi inte skulle gifta oss tvärt, som ju är så romantiskt, och mig hade hon just tänkt sig som hjälten i sitt livs roman. När jag lyckades få fram ett ord, föll jag på mina knän förstås, kallade henne min prinsessa från Västern och sade: ja, amen, ske alltså, till allt vad hon kunde begära i det kyrkliga facket — om hon nu ville bli vigd i enslighet eller på taket av kasinot, à la romaine, grecque, anglaise eller mahometane. Och eftersom det befanns att vi båda äro romerska katoliker, var ju saken lätt att ordna. Och därpå återvände jag och det fagra bytet till Cap Martin.

Tidigt i dag morse blev jag väckt ur min slummer av Auguste, på order av miss Dixon — ljuva otålighet, som skalden säger — och knappt hade jag fått habiten på mig, förrän det bar i väg med ett par vittnen för att hämta välsignelse av höjden till vårt förbund. Prästerskapet skötte sig med erkännansvärd fermeté, alla papper i ordning, varpå vi gjorde turen till konsulaten för att fåvarumärket inregistrerat för framtiden — varnas för efterapningar. Och nu, gamle Leopold, ha vi just kommit tillbaka för att kläda om oss, varpå jag och min Ulla förgyllda fru skola ned till Ciros och äta lunch på tu man hand. Och vid desserten kan du ge dig fan på att det skall telegraferas till Fader Habakuk, som gjorde trasten i löshår och äger halva Texas' boskapshjordar.

Ty när hon drager in på mina slottsgårdar, om vilka hon fantiserar med en rörande envishet, det beror på herr Habakuk och ingen annan.

Gamle Leopold, jag slutar nu. Jag vet inte om jag sover eller är vaken. Jag tror tamigtusan jag drömmer och hoppas bara att jag inte måtte vakna. Din vän

Maurus.

Då ovanstående brev var färdigt, lämnade greve Ulbing-Deunkirchen skrivrummet och postade det högst egenhändigt i Impérials kopparsmidda brevlåda. Därpå gick han in i rökrummet, tände en cigarrett och slog sig ned i väntan på sin nyvordna maka. Genom den halvöppna dörren hörde han hennes namn nämnas och såg en kontorspojke kila uppför trapporna med ett blått kuvert. Ett telegram tydligen.

Sittande i sin klubbstol grubblade han några minuter över ödets skickelser, men han var för nervös. Han slungade ut cigarrettröken i korta stötar genom näsborrarna, sprang upp ur sin stol och gjorde några hastiga steg fram och tillbaka i rummet. Hans öga föll på ett blått papper på ett av borden; ett telegram? Han tog upp det och fann det vara en daglig tidning för Rivieran, tryckt på engelska. Han bläddrade likgiltigt igenom den i tanke att det kunde finnas något om honom och missDixon — man vet ju aldrig! — och på tredje sidan fann han något som betog honom andan likt en kraftig boxstöt i magen.

»Miss Annie M. Dixon», läste han med raglande ögon, »från Los Angelos i Kalifornien har anlänt till Rivieran på sitt första besök i Europa, och har med sin far, mr H. Dixon, den kände trustmagnaten och boskapskungen, slagit sig ned i en för säsongen förhyrd villa vid Cap d'Ail, förut tillhörig lord Pentonville. Den charmanta miss Dixon har för en intervjuare uttryckt sin glädje över att äntligen beträda vår soliga azurkust. Genom oförutsedda hinder hade hennes ankomst till Europa, som egentligen planerats äga rum en vecka tidigare, blivit fördröjd. Vi önska såväl miss Dixon som hennes svindlande rike fader ett hjärtligt välkomna, i det vi begagna tillfället att korrigera en förut efter New- York Heralds parisedition intagen, felaktig notis, enligt vilken miss Dixon redan skulle vara anländ och bosatt i Cap Martin.»

Greven läste vidare, det gick runt för honom, och med hjärnan surrande som i ett bakrus sjönk han åter ned i stolen. Var det möjligt? Var det sant? Direktören hade ju sagt... Men denna iver med giftermålet, dessa frågor om godsen! Ack ja, mitt satans nöt, naturligtvis är det möjligt, förvisso är det sant! O, jag min evinnerliga åsna, min eländiga klåpare; Leopolds vackra plan ligger här i rännstenen som en sprucken ballong. Gift med någon förbaskad svindlerska! Gift! Gift! Gift! Fördömda fruntimmer, de ha alltid varit min olycka. Att jag inte kunde gitta tänka ut att det finns två misser Dixon, om den eländiga heter Dixon! Hennesromantik — jag tackar; och nu förstår jag, hur hon kunde vara så säker på att jag inte tog henne för pengarnas skull.

Medan greven ännu söndermalde de skönaste ungerska buljongseder, hörde han vördnadsfulla steg bakom sig och varseblev Joseph Meinerts, som svettig av sinnesrörelse stod framför honom under tiodubbla bugningar.

— Herr greve! ... stammade han. Herr greve! Tillåt mig ... jag har ju hört ...

Greve Maurus skyndade sig att stoppa den blå tidningen i fickan. I himlens namn, hade han redan hört det? Då gick ju till och med sista planen!

— Jag har ju hört, fortsatte Joseph, rodnande av ödmjukhet, att ni och miss Dixon, den rika miss Dixon ... å, herr greve, tillåt mig gratulera ... gratulera ...

— Alldeles, avbröt greve Maurus med kvävd röst, jag och den rika miss Dixon! Jag tackar er, direktör; var god och giv personalen tillräckligt av min årgång för att dricka vår gemensamma skål. Jag kommer aldrig att glömma, direktör, och ni skall heller aldrig få orsak att glömma, att det var under Hôtel Impérials tak, jag kan nästan säga tack vare er, som vi blevo bekanta, jag och den rika miss Dixon!

— Å, herr greve, herr greve! stönade Joseph full av översvinnlig glädje och drog sig tillbaka utan att våga lyfta blicken till greve Maurus' anlete, vilket kanske var väl, ty i detta ögonblick kämpade denne med en förtvivlad lust att strypa Joseph Meinerts och sätta eld på hans hotell.

Emellertid försvann han, och knappt hade hans runda rygg vikit om dörrposten mot hallen, förrän nya steg hördes, ett frasande närmade sig och miss Dixon störtade in i rökrummet, röd av sinnesrörelse. Hon stannade medljungande ögon framför greven; hennes vita hand höll ett telegram — det som Maurus nyss sett på väg till hennes rum — och i det hon räckte honom detta sade hon med vibrerande stämma:

— Läs! Detta fick jag just från min far. Vad är ni för en figur? Å, vad är ni för en figur?

Maurus mötte lugnt hennes blickar, tog telegrammet och läste det:

»Miss Dixon Impérial Cap Martin», stod där, »se för guds skull upp för omtalade greve Ulbing-Deunkirchen utfattig ökänd i Budapest hoppas ej för sent Reuben.»

Han vek lugnt samman det, framtog sin tidning ur fickan och sade artigt:

— Vad jag är för en figur? Det ser ni ju av telegrammet, och i varje fall är jag greve Maurus von Ulbing-Deunkirchen, löjtnant vid Kossuths husarer. Men vem är ni, min nådiga? Vad är ni för en figur, som ni så älskvärt uttrycker er? Vill ni läsa det här?

Han räckte henne den engelska tidningen; hon läste vårdslöst igenom notisen och kastade tidningen på golvet. Maurus tog lugnt upp den därifrån och stoppade den i fickan, medan ett ordsvall från miss Dixons läppar omsvepte honom likt en blizzard i staterna.

— Vem jag är, ni impertinenta svindlare, ni ouppfostrade fattiglapp? Jag är miss Annie Dixon, och om jag har samma namn som hon där i notisen, rår jag för det? Har jag sagt att jag är hon? Och bedyrade ni kanske inte, att ni tog mig för min egen skull, inte för mina pengars? Var lugn för att jag tog er för era gods och er titel, ni ungerska mustaschreklam! Å, det är nedrigt, att bedraga en stackars fattig flicka så här! Giftined er, gift med er, med er! Det skall ni ångra, det skall ni ångra. Jag skall ...

— Madame, avbröt Maurus henne, jag ångrar det redan. Jag vill bara göra er en tjänst och påpeka en sak för er, att ni inte bör hitta på några obetänksamma saker här sedan saken är så gott som upptäckt; den franska polisen tål inte några spekulationer i falska namn, det kan jag säga er. Ni gör bäst i att försvinna ögonblickligen och så diskret ni kan.

Hon betraktade honom under tystnad med blixtrande ögon och tycktes på väg att gå, då Maurus hejdade henne:

— Ännu ett ord, gå inte till direktören här och låna pengar.

— Jo, det är just vad jag tänker göra, och tvärt.

— Det är just vad ni inte skall göra, min hulda maka. Då vore saken alldeles fördärvad, kan jag säga er. Vi stå ju nu på det klara med varandra tror jag eller hur? Gott. Vart ni ämnar ta vägen, vet jag inte, och det angår mig inte, men jag reser till Sydamerika; detta var min sista chans, och efter den här skandalen är jag såld i Budapest. Det blir jag, som går in till direktören, och ni får 5,000 av mig, inte ett öre mer, om en halv timme, sedan jag talat med honom. Förstår ni, miss Annie M. Dixon?

— Jag förstår, greve Ulbing-Deunkirchen, sade hon kallt. Gå till direktören.

— Jag går, min duva. Vi träffas i er våning om en halvtimme. Stackars Quadratura Circuli; jag beklagar att jag måste underkasta honom en smärtsam operation, men det är nödvändigt!

*

Klockan tio nästa morgon kom portiern, herr Vossmann, inrusande på Joseph Meinerts' kontor; under ljuva drömmerier stod direktören och stirrade ut över Medelhavet, där måsarna slungades kring i vinden likt avslitna skumtoppar. Kring hans panna låg ett drag av stilla frid, som brutalt stördes av portierns hälsningsrop.

— Har ni hört, direktör? Har ni läst? Snyggt, får jag säga! Och naturligtvis just på ert hotell. Gott des Himmels, men ni har den största otur, jag sett.

— Vad är det? Vad är det? stammade Joseph bleknande. Är det skandinaverna i tredje våningen?

— Ja, dom är väl likadana, förmodar jag! röt portiern. En sån otur som er har jag aldrig sett. Men det är inte tredje våningen, om ni inte vet det; det är första.

— F — första, stammade Joseph, kallsvettig av ängslan, medan en stripa av hans glesa hår lossnade och föll ned

över örat. Där bor ju greven och den rika miss Dixon? De vilja väl inte flytta? Herr Vossmann, de vilja väl inte flytta?

— Flytta, skrek portiern, jo, det är just vad dom har gjort båda två i natt i all tysthet, och vill ni ha förklaringen så läs här, och se vad man säger om er!

Joseph tog med oförstående och barnsligt förvånade ögon den tidning, han räckte honom — ett nummer av Daily Telegram, samma tidning som dagen förut väckte greve Maurus ur hans illusioner. Två gånger läste han igenom den artikel, portiern visade honom, innan den fick någon mening för honom.

»En skarp protest», stod där, »måste vi inlägga mot direktören för Hôtel Impérial et Royal sätt att sköta reklamen för sitt hotell. Såsom allmänt bekant har det långtifrån visat sig vara någon guldgruvaför sin ägare — hotellet har helt enkelt sedan sin tillkomst stått tomt trots direktörens krampaktiga försök att med alla medel draga dit gäster. Vi ha tegat hittills, men då vi nu genom en händelse fått ögonen öppna för direktör Meinerts' senaste trick, anse vi oss böra ropa ett skarpt givakt till vederbörande. Som allmänt känt anlände miss Dixon från Los Angelos i går jämte sin fader, den välkände mångmiljonären, till Rivieran, vilket vi skyndade oss att omtala. Vi beriktigade därjämte en ur New- York Herald klippt notis om att miss Dixon redan skulle bo på Impérial et Royal. Enligt vad vi senare fått alla skäl attt förmoda var såväl denna notis som närvaron av en — naturligtvis falsk — miss Dixon i Impérial ej främmande för direktör Meinerts, ja, torde med säkerhet kunna anses som ett försök av honom att draga folk till hotellet genom ett samvetslöst begagnande av miss D:s namn. Det är med motvilja vi blotta detta förfarande av direktören för ett stort företag, men det är vår oeftergivliga plikt mot allmänheten, speciellt den engelska.

Red. Daily Telegram.»

Halvt vanmäktig av förtvivlan, då han äntligen lyckats förstå artikelns mening, hörde Joseph knappt, hur herr Vossmann fortsatte sina utgjutelser:

— Och om ni inte vet det förut, kan jag tala om för er, att varken greven eller grevinnan (dom gifte sig ju — vad fan skulle den komedien tjäna till?) sovit på sitt rum i natt. Båda de snygga figurerna ha försvunnit och hennes sällskapsdam också. Och chauffören sade just att den privata bilen var hyrd i Cannes! Å, tausend Teufel, en sån otur ni har, direktör!

— Och mina 20,000, mina 20,000! snyftade Joseph. O, nu förstår jag vad han menade med att jag aldrig skulle glömma deras vistelse under mitt tak! Och att han skulle betala så fort han fick ut hemgiften! Å, skurkar, att plundra mig så! O, om jag fått stanna i min gamla restaurang, herr Vossmann; enkelt folk, men hederligt var det. Hit kommer inte en människa, och när de komma, stjäla de 20,000 från mig utom all mat och vin.

Snyftningarna kvävde direktörens röst och han stirrade genom stora feta tårar ut mot den ondskefulla världen.

Miss Dixon avhördes aldrig mer i Monte Carlo. Hennes jämte greve Maurus' skulder avskrevos bland de osäkra fordringarna i Hôtel Impérials ett år senare timade konkurs. Ty efter besöket av den falska miss Dixon och Daily Telegrams notis stod Impérial tommare än förut, tomt som graven.

Om ni vid ett besök i Monaco uppsöker Restaurant Germania på Boulevard des Roses, kan ni iakttaga en fetlagd, medelålders man med melankoliska ögon, som fyller rollen av hovmästare där. Hans blick är drömmande, ty den ser i fjärran rödskuggade vaxljus i en lyxrestaurang; champagnekorkarna smälla, zigenar-orkestern brusar och alla gäster i lokalen äro redligheten själv. Och under tiden forsar det gula ölet ur Restaurant Germanias kranar, sopptallrikar isörplas muntert salen runt, och Tysklands söner och döttrar sticka med dödsförakt kniven i munnen.

Och på en farm i Argentina arbetar nu greve Maurus von Ulbing-Deunkirchen som vacquero för señnor Antonio Dominguez, ty direktör Joseph Meinerts' 15,000 gingo hastigt sin kos i Buenos Aires. Och när boskapen på den stora ranchen skall märkas och han deltager i dettaarbete, säges det att förtvivlade råmanden höras från de djur på vilka förre löjnanten vid Kossuths husarer sin plikt likmätigt inbränner ett stort och tydligt A. D.

OCH ULVAR SKOLA LIGGA BLAND FÅRENMonsieur Georges Vautel, till åldern sexton år, antogs den 28 okt. 1911 som biträde i den amerikanska baren av direktören för Hötel des Deux Mondes i Monte Carlo, och det saknades då ej stämmor — för övrigt hörbara på långt håll — bland Georges' bekanta, som genast siade ofärd för det stora hotellet. Georges hade bakom sig en tämligen försummad barndom i Condaminekvarteret och en vidsträckt beläsenhet i Nick Carterlitteraturen, som fritt tillhandahålles den franska ungdomen. Paris' Mysterier och Katakombernas gåtor voro ej mer några mysterier för honom; hans kännedom angående rånmord, mord, mordbrand och dråp var överraskande, och fullt i jämnhöjd med den stodo hans insikter i svindlares och bedragares många knep. Arsène Lupin fyllde honom med en beundran, som nästan överträffade hans vördnad för Sherlock Holmes och dennes mindre bekanta men sagolikt skarpsinniga kolleger. Det var hans dröm att göra sig ett namn på endera banan.

Monte Carlo erbjuder mycket av intresse för en äventyrsälskande yngling med väderkorn och vaken blick. All världens lustfartyg församlas i den lilla hamnen mellan Monaco och Monte Carlo, fulla av tysta berättelser om hur livet är i fjärran länder och bland människor, för vilka tidtabeller upphört att vara av betydelse. Varje afton kan han se de vita jakterna stråla av ljus ute i hamnen; sorlet av skratt och främmande språk tränger då och då in till stranden, och motorjullarna kila puttrande fram och tillbaka mellan kajen och de smäckra lustbåtarna, bringande eleganta gäster ditut eller förande dem i land på väg till operan och Sporting Club.

Inne i land äro hotellen och gatorna fulla av underliga människor: sagolikt rika amerikaner — alla amerikaneräro sagolikt rika — och engelska lorder; skäggiga ryssar och lika skäggiga men mindre avhållna tyskar, som spara sitt guld och därför myllra just i det billiga hamnkvarteret Condamine. Alla dessa lär sig en Monte Carloyngling med gry snart att ställa diagnosen på; med ofelbarhet vet han att bedöma, om de främmande äro matnyttiga eller ej, och att se upp mer än pesten för tyska damer, av vilka intet gott kan komma. Något svårare blir fallet om han finner sig ställd inför skandinaver och holländare, men i regeln gå också de under tullrubriken allemands. Pigg och skarpsynt som han mestadels är, vet han dock, att man ej skär alla över en kam, och han förstår att vid behov kittla främlingarnas nationalkänsla, dymedelst vinnande backsijsch.

Georges Vautel hade sedan sitt nionde år med mycken framgång odlat bekantskapen med de främmande nationerna. Han kunde snart nog säga Yes och: zis way ze casino, monsieur; zank you monsieur. Han kunde även säga: Ansichtskarten, jawohl, hier, och tillfoga ett Danke sehr, som ibland förmådde öppna germanska pungar. Men endast tider av nöd förmådde honom härtill. Vid nio års ålder hade han för ett ögonblick försökt sig i tändsticksbranschen, därtill lockad av en äldre kamrats exempel. Tändsticksbranschen består i att med en tändsticksask innehållande en sticka vistas i planteringarna för att gå rökande herrar tillhanda och efteråt plötsligt upptäcka att asken nu är slut; vanligen inbringar det några sous till en ny. Men efter ett par dagar övergav Georges tändsticksbranschen såsom föga lönande; dessutom höll han på att överantvardas åt rättvisan av en gammal herre, som fann honom omogen att handhava eldvapen. I stället övergick han under de torrasommarmånaderna till strandbranschen. Denna medför förhyrandet av en av de polyper, som tämligen ofta förekomma i Medelhavet, dock endast på klippig botten. De fångas och ätas av den föga nogräknade italienska befolkningen. Försedd med en dylik i en liten korg, avvaktade Georges personer som ämnade strandbada, för att i ett lämpligt ögonblick dyka upp och berätta monsieur: »Den här fångade jag här för en liten stund sedan.» Monsieurs badställe må ha varit av den skönaste och tryggaste sandbotten, så flög han dock tillbaka som stungen av en skorpion. »Men jag skall visa monsieur ett utmärkt badställe.» Glad över att ha undgått de slemmiga odjuren, betalade man oftast en god tribut åt den snälle lille Georges och bad honom för Guds skull akta sig för sådana hemska djur. På aftonen överlämnade Georges den trötta och utmattade polypen till fiskhandlaren, om den ej var död, i vilket fall han hemförde den till sin pappas supé.

När Georges var fjorton år och på allvar börjat intränga i Nick Carterlitteraturens finesser, gjorde han sin första större kupp, vilken förskaffade honom hedersomnämnande i Le Petit Monegasque och Nizzatidningarna, ja t.o.m. en notis i de stora Parisbladen. En vacker dag hade nämligen Carlo Piccioloni, en italiensk pojke, med vilken han levde på krigsfot, för att bräcka honom visat besparingar, som i Georges' näsa genast luktade misstänkt, några stora blänkande femfrancsstycken, ja en eller två gulingar. Hans detektivinstinkter vaknade

ilsnabbt, och han beslöt att hålla ett skarpt öga på Carlos affärer. Efter ett par veckors skuggande var han hemligheten på spåren och varskodde genom sin vän, konstapel Bofini, furstendömets detektivkår, varpå ett litet nystartat falskmyntarband i Nizza med samtligamedlemmar och instrument gjorde en hastig entré i den mörka buren. Carlo Piccioloni var den lilla trådstump, som ledde fram till detta resultat. För att skaffa sig avsättning hade nämligen falskmyntarna ej skytt några metoder, hur enkla de måtte vara. Som deras mynt — de levererade huvudsakligen grekiska och italienska, vilka ha gångbar kurs i Frankrike och Monaco — kostade dem ytterligt litet, ansågo de sig väl också ha råd till ett litet slöseri i början, alldeles som andra nystartade firmor bruka ge ut för att få in. Carlo jämte ett par andra betrodda förságos med några stycken nygjorda guldmynt, vars vackra klang berodde på en skickligt gjord ingjutning av glas, vilken dock medförde stor bräcklighet. I parkerna och på gatorna avvaktade de så ett lämpligt offer, som de sprungo fatt med ett frågande: »monsieur tappade visst det här?» varvid de visade det vackra guldmyntet på 20 francs. I nio fall av tio var snålheten större än redbarheten; offret såg sig tvekande omkring, varvid Carlo och kolleger inflickade ett avgörande: »eller var det herrn därborta?» Tärningen var kastad, och offret skyndade sig bort med sitt guldmynt efter att ha givit den ärlige upphittaren en tribut, varierande från en till fem francs. Som guldmynten beräknades ha kostat summa 1 franc 50 centimer, gick affären ej oävet, och Carlo hade redan sin lilla sparpenning på posten, då hans bana för tidigt bröts genom Georges och ett par års korrektionsanstalt.

Tack vare flera dylika bragder hade Georges förvärvat sig smeknamnet Le Furet, och det varunder detta han drog in på Hôtel des Deux Mondes' amerikanska bar. Le Furet betyder vesslan.

Emellertid dröjde det, innan Georges i sin nyaverksamhet fick användning för Nick Carterlitteraturens lärdomar. Och dock såg han så många människor av underlig typ draga sig förbi på det stora hotellet; folk, som buro den förlupne svindlarens typ över sig, lätt att avläsa utan M. Bertillons hjälp, och andra, vilkas yttre talade om motsatsen, men som dock av Georges' unga ögon inregistrerades i samma kategori. Men i Monte Carlo ligger sådant i sakernas natur, eftersom staden magnetiskt drager dessa typer till sig. I Hôtel des Deux Mondes tävlade för övrigt de suspekta herrarna om att överbjuda varandra i redbarhet; inga som helst oegentligheter förekommo under hela hösten 1911, och ej en enda hotellråtta hade stört nattron så sent som i mars 1912. Georges lade Arsène Lupin och Sherlock Holmes åt sidan; tydligen var världen bättre än sitt rykte.

För övrigt hade han också annat att tänka på, sedan högsäsongen börjat med december. Varje dag drog en oavbruten och växlande ström av törstiga främlingar förbi disken i den diskreta baren, från vilken han skymtade entréhallens korgstolar, pelare, mattor och palmkrukor. Under ledning av bartendern, en italiensk schweizare från Lugano, som varit överallt, sett allt, hört allt och druckit allt, tillredde Georges enklare drycker åt enklare kunder och lärde sig grunderna av mixandets kemi. Han tröttnade ej på att beundra sin chefs smala gula fingrar, då de med farmaceutisk noggrannhet blandade de mångformade flaskornas gift; vermut, visky, två droppar grenadin, ett stänk ur en skimrande tinkturflaska, ett inlagt smultron och en isbit, och den aptitligaste specialitet var färdig. Och fattades något i en flaska efter en het dag, tog det honom ej en sekunds tvekan att till punkt och pricka ersätta smaken av detsaknade ur andra källor. Han var en trollkarl på sitt område och tycktes född att syssla med de skimrande buteljerna och silverattiraljen bakom barens mahognydisk. Dock viskade man i köket om diverse dunkla punkter i hans föregående liv; en kväll morrade t. o. m. en drucken matsalskypare något om hans vänskap med Manolescu, och Georges spratt till i stum förtjusning: skulle mr Lally, bartendern, ha samarbetat med Manolescu, alla hotellråttors konung! Stora nyheter, parbleu, som ökade hans respekt för den tystlåtne gule italienaren.

Tisdagen den 5 mars 1912 ingick i Monte Carlo med en lätt blåst från Medelhavet, som slet i de silvergrå olivträden och de mörkgröna pinjedungarna. Trädgårdarnas klängväxter kastades fram och tillbaka i den kyliga vårvinden, och röken ur skorstenar och lokomotivpipor slogs obarmhärtigt till marken. Ovanför var himlen molnig och över hela landskapet, från de gulgrå bergryggarna ända ut till synranden, där Medelhavet och himlen smälte ihop, låg samma fina grå dager som över träsnitten i gammaldags geografier. Nära stranden var havsvattnet ärggrönt som gamla slottstak, och innerst inne löddrade det sig i saltvitt skum. Rasslet av de tillbakasjunkande vågorna hördes ända upp på landsvägen till Italien.

Inne på Deux Mondes' bar hade arbetet knappast tagit någon fart ännu vid tolvtiden. För tillfället var hotellet mindre besatt än eljest; under de senaste dygnen hade en stor del av dess eleganta resande lämnat staden. Georges, som förutsåg en lugn dag, framtog ur fickan sin senaste kriminalroman och började läsa den under disken. Hans förman, mr Lally, började ej sin tjänstgöring förrän klockan halv ett, eftersom de få gäster,som kommo tidigare, ansågos tillräckligt betjänta av Georges' skicklighet.

Han hörde hotellets buss rulla ut för att möta italienska expressen, och fördjupade sig åter i sin lektyr. Mr Lally till ära hade han förskaffat sig Manolescus autentiska memoarer och ägnade nu sina lediga stunder åt att sätta sig in i den ryktbare hotelltjuvens metoder. Han var just försjunken i ett av de första kapitlen, då han hörde vänddörren vid hallens ingång snurra och såg ut tids nog för att varsebli en av de skönaste kvinnor, han någonsin sett eller drömt om, komma in, åtföljd av en ståtlig, svarthyad ung man av omisskännlig officerstyp.

Undrar vad de äro för nation, tänkte Georges för sig själv, stoppade ner boken och stirrade ut i hallen på det unga paret. Det var den vackraste kvinna jag sett i Monte Carlo; inte ens miss Hammond går upp mot henne. Sådan figur, diable. Georges smickrade sig trots sina sexton år med att ha kvinnoskönhetens poänger på sina fem fingrar och anlade en mycket blaserad ton i umgänget med de damer, han kände. Miss Hammond var en ung amerikansk miljonärska, som roat sig med att flirta med honom.

Emellertid hade han troligen rätt, då han sålunda uttryckte sin beundran för den nyanlända damen. Av medellängd, med en fulländad kropp, som framhölls av en lika fulländad resdräkt, bar hon på sin vackra hals ett det mest förtjusande huvud, vars melankoliska mörka penséögon och blonda hårböljor beskuggades av en enkel men utsökt hatt i svart och grönt. Hon lutade sig något trött mot sitt ressällskap, som vördnadsfullt förde henne bort till en av hallens korgstolar, medan han själv försvann ur Georges' synhåll, troligen för att på kontoret beställa rum.

Full av beundran, som han ej kunde kväva, stirrade Georges ogenerat sitt lystmäte på den blonda damen med de svarta ögonen, vars fingrar sakta lekte med korgstolens flätverk, medan hon avvaktade sin mans återkomst — om det nu var hennes man.

Med ens reste hon sig hastigt och tog ett par steg i riktning mot Georges, men med blicken riktad förbi honom. Hon såg sig hastigt omkring, hennes läppar rörde sig snabbt men ohörbart, och till sin outsägliga häpnad varseblev Georges mr Lally, som stod på något avstånd från henne, och som nu med en kort nickning besvarade den fråga, hon tydligen framställt. I nästa ögonblick hade han emellertid skyndat förbi och kom nu lugnt visslande in på baren, där han avtog sin rock och iförde sig sin vita tjänstgöringsjacka.

— God morgon, sade han till Georges. Vad stirrar du på? Du generar ju hotellets gäster. Det där duger inte, min gosse; för en god hotellman har gästen varken namn, ansikte, kön, nation eller klass, så länge han förmodas kunna betala. Innan jag lärde mig det, miste jag tre platser i New York.

— Känner ni den vackra damen i hallen, mr Lally? frågade Georges och flyttade ögonen till sin förman.

— Jag? Vad tänker du på, Georges? Har marsvädret gjort dig konstig? Look out; ecco, en gäst, tillade han skarpt i underton. Golden slipper, all right, sir. Om ett ögonblick, sir.

På väg med denna drink till gästen, som satt sig vid ett bord, såg Georges den vackra blondinens man återvända från kontoret, följd av en artigt bugande tjänsteman, som ledsagade det unga paret bort till hissen. — 115 till 117 för greve Berkenczy med grevinna, sade hantill hissmannen och överlämnade nycklarna. Ert bagage kommer ögonblickligen, herr greve.

Berkenczy, tänkte Georges, det låter som en ungrare; och hörde greven tillägga med frisk, något hes basröst:

— Var god reservera ett fönsterbord mot havet för grevinnan och mig till lunchen.

Georges' gäst drack ut och betalade. Den unge tjänstemannen på kontoret kom med uppskjutna ögonbryn in på baren och vände sig till mr Lally:

— Mille diables, men det är en kvinna, sade han. Såg ni henne, mr Lally? Grevinna Berkenczy; hennes man, greve Berkenczy, tycks vara rik som Pierpont Morgan, deponerade över 100,000 i kassafacket och talade om en del juveler, som skulle förvaras där också senare. Och fina bekantskaper, frågade efter baron Altenstein, Wiendirektören, som reste i går, och furst Schwarzenfels, som just lämnat oss. Otur för honom att inte träffa dem.

— Hundratusen, deponerade han det? frågade Georges snabbt. Undersökte ni sedlarna, M. Dachs?

— Vad fan är det med pojken i dag? avbröt mr Lally med uppretad röst. Sköt vad du skall, eljest får jag tala med direktören. Polera de där glasen, och lägg dig inte i andras affärer.

— Undersökte sedlarna? sade M. Dachs utan att akta på mr Lallys snäsa till Georges. Visst gjorde jag det, eftersom jag gav kvitto. Men varför du frågar det, Georges, vet jag min själ inte. Papper och allt i ordning; pass viserat i Venedig, som jag skrev av på vår lapp, som han undertecknade. Du får en massa idéer i huvudet, Georges, som du borde lämna i dina femsousböcker.

— Pojken är tokig i dag, sade mr Daily än engångmed en vresig blick på Georges, varpå M. Dachs försvann tillbaka till kontoret.

Georges såg denna dag ej mera av greven och grevinnan Berkenczy förrän vid dinern. Han hade av mr Lally sänts ut för att hämta ett nytt förråd av cigarretter och passerade på vägen förbi de öppnade dörrarna till stora matsalen. Vid ett av borden såg han greven i elegant frack och vit halsduk, och mittemot honom, skönare än någonsin i en dräkt av olikfärgad tyll och spetsar, den underbara grevinnan. Georges kände ej Aubrey Beardsley, men som en av hans kvinnor såg hon ut i denna aftontoalett, fräckt, utmanande naken trots tyllen och spetsarna. I den djupa urringningen mellan hennes vita bröst lyste en stor smaragd, grönskimrande som de giftiga likörer, mr Lally handhade i sin bar. Hennes armar voro av fulländad smärt skönhet och pryddes av ett tungt orientaliskt armband, som glänsande vred sig kring det vita skinnet. Ej ett spår av smink eller puder syntes på hennes ansikte under den tunga doftande koaffyren, och dock var hennes hy mer fulländad än de konstens mästerverk, som utställdes till beundran av matsalens övriga damer. Hur korrekta än Deux Mondes' gäster voro, var det likväl otvetydigt, att den stora dinersalens hela intresse kretsade kring det bord, där grevinnan satt. Men endast en gång såg Georges henne besvara en av de många blickar, som sökte hennes; ett kort ögonblick, då f. d. franske utrikesministern, greve Boujol-Thierry, som förhäxad stirrade på henne. Men hennes blick snuddade blott vid honom, snabb som en svalvinge, för att åter söka greve Berkenczys.

Georges märkte, att han höll på att förgäta mr Lallys cigarretter, och ryckte sig bort i djupa funderingarVad hade grevinnan för bekantskap med Lally? Och varför skulle Lally förneka, att hon talat med honom, när Georges sett det? Samma instinkt, som kommit Georges att sticka näsan i Carlo Picciolonis trettonåriga affärer, drev honom att misstänksamt vädra kring greve Berkenczy och hans förtjusande fru. Det är ju lätt att få pass, sade han, full av trosvisshet i denna punkt genom Nick Carter litteratur en. Och att han just kände de båda högdjuren som rest! Manolescus skugga reste sig för hans blick, och bakom den skymtade mr Lallys gula drag i en obestämd gloria av nattliga bedrifter.

Med möda pressande sin vesslenatur tillbaka i fogarna, återvände Georges med cigarretterna till den brummande mr Lally.

Nästa dag upplystes mr Lally och Georges av unge M. Dachs om att greven nedlämnat en samling av de skönaste juveler till förvaring och fått dem assurerade för 200,000 francs. M. Goudstikker, juvelerare från Kasinoplatsen och Rue de la Paix, hade, enligt hotellets bruk vid dylika assuranser, egenhändigt kontrollerat dem och befunnit dem vara av renaste kvalitet. Direktören för Deux Mondes, som fann det något osäkert att ha så stora värden i hotellets kassavalv, hade föreslagit greven att inlämna juvelerna till förvaring i Comptoir National iller Crédit Lyonnais, men greven hade gjort svårigheter, eftersom de kunde behövas vid oförutsedda tider på dygnet; grevinnan vore något nyckfull med sina juveler. Naturligtvis hade direktören givit efter, men låtit ge order om ny kombination för låset, som endast skulle kännas av honom själv och eventuellt M. Dachs. M. Dachs var stolt

häröver såsom ett bevis på det förtroende hans chef hyste för honom, och lovade med många gaskonnader att aldrig svika det.

Georges gömde alla dessa ord, begrundande dem i sitt hjärta, men ingenting inträffade, som kunde i ringaste mån styrka hans misstankar. Det grevliga paret levde som de flesta Monte Carlobesökande av deras slag; promenader i bil till Mentone och Nizza avlöstes av motorbåtsutflykter, golfspel och operabesök. Tack vare grevinnans skönhet och sitt rykte för rikedom, voro de ständigt omgivna av nyförvärvade vänner, som tävlade om den vackra ungerskans ynnest, medan greve Berkenczy såg på med ett ironiskt småleende, troligen säker på sin äktenskapliga lycka. Gamle greve Boujol-Thierry vek så sällan han kunde från grevinnans sida och lade med gammaldags ridderlighet hjärta och själ för hennes fötter. Och greve Berkenczy smålog beständigt.

Den 14 mars fick greven vid lunchbordet ett telegram, som, ehuru oviktigt, sade han, nödgade honom att resa till Venedig på några dagar. I hotellets resebyrå köpte han sig en biljett till sagda stad och avreste på aftonen, följd till expressen av många vänner. Han förklarade sig skola vara igen om en vecka på dagen och överlämnade sin fru i greve Boujol-Thierrys fader liga vård.

Två dagar förgingo efter grevens bortresa, under vilka Georges oupphörligt sade sig, än att denna resa blott var en skenmanöver för något hemligt ändamål, än att han själv var en stor åsna, och att allt naturligtvis var som det borde. Till mr Lally hade han ej yttrat ett ord mer angående episoden i hallen, han var nästan på väg att inbilla sig själv, att allt varit en synvilla.

Den 16 mars hade börjat med strängt arbete på baren; dagen var het och befolkningen törstig, men på eftermiddagen avstannade med ens strömmen av besökande, och Georges vågade sig ut på gatan för att röka encigarrett. Från trottoaren mittemot hotellets stora entré hade han utsikt över ingången till baren och var färdig att skynda tillbaka vid minsta behov. Direktören var bortrest och mr Lally ledig för ett par timmar.

Georges hade slutat sin första cigarrett och tvekade just, om han skulle tända en till — det var amerikanska cigarretter som han fått av miss Hammond — då han såg hotellets enda holländske gäst gå in på baren. Med en oavslutad förbannelse över mynheer Schleeten sprang han in genom entrén för att betjäna honom. M. Schleeten gav av princip aldrig några drickspengar, och säg mig, o sångmö, ett släkte, som är en hotelltjänsteman mer förhatligt än hans. På vägen in passerade Georges förbi grevinnan Berkenczy, som kom nedför stora trappan i riktning mot kontoret, där M. Dachs i ensligheten ritade gubbar på sitt läskpapper. Framkommen till baren, fann han M. Schleeten på återtåg; »pius tard», mumlade han med sin tjocka röst och försvann in i tidningsrummet.

— Gärna för mig aldrig, mumlade Georges och kastade en bister blick efter honom. Därpå fick han en idé.

Tack vare Nick Carter voro hans samvetsbetänkligheter mot att lyssna inga; den stora hallen var för övrigt tom, ity att portiern stod på trappan och solade sig, och han smög sig försiktigt bort mot kontoret. Han undrade mycket, vad den sköna grevinnan Berkenczy hade att förhandla om med M. Dachs, helst som allt var så tyst på kontoret, dödstyst i själva verket. Han böjde sig fram och kikade försiktigt in genom dörren.

Kontoret var tomt.

Georges hoppade till av häpnad men endast för ett ögonblick; en uppslagen dörr innanför diskens avskrankning skvallrade om vart de båda tagit vägen. Och åsynenav denna dörr kom med ens Georges' misstankar att blossa upp i ljusan låga. Ty det var den tunga metalldörren, genom vilken man nedför en trappa kom till hotellets kassavalv.

Tyst som en katt smög sig Georges fram över den tjocka golvmattan, in bakom disken och lutade örat mot den trånga trappan bakom kassavalvsdörren. Otydligt sorl av låga röster nådde honom, M. Dachs' stämma nervös och orolig, grevinnans smekande och musikalisk. Två gånger hörde han ordet to-day, engång något högre av grevinnans röst, omedelbart därefter lågt och hastigt av M. Dachs. Med ens rasslade det av en tung dörr, som föll i lås, steg nalkades nedifrån, och han hörde prasslet av grevinnans sidenkjolar. Han skyndade sig tillbaka ut ur kontoret, men stannade just utanför ingången och lyssnade. Portiern stod fortfarande med ryggen åt hallen och solade sig på trappan. Nu stängde de dörren till valvet, en penna rasslade, och han hörde grevinnans röst.

— Här är kvittot, M. Dachs, på att jag tagit ut juvelerna. Vad det var vänligt av er att visa mig kassavalvet. Jag har längtat så efter att se, hur det ser ut i sådana där kusliga inrättningar. Ni har varit mycket vänlig, M. Dachs, och jag tackar er. Naturligtvis skall jag ej säga ett ord till någon; det kan ni vara lugn för. Au revoir, M. Dachs...

Georges hörde ljudet av en hastig kyss och åter grevinnans röst, halvt ond, halvt skrattande, som viskade:

— M. Dachs, hur vågar ni? Jag...

I nästa ögonblick passerade hon förbi honom med hastiga steg utan att se honom. Under armen bar hon ett svart fodral.

Hennes juveler, tänkte Georges. Vad tusan betyder to-day?

Som Georges' språkkunskaper tilläto honom att översätta to-day med både heute, orgi och aujourd'hui, var det tydligen ej dess ordagranna betydelse han grubblade på. Och dock varade hans funderingar hela kvällen, som förflöt lugnt till operans slut, då en massa gäster anlände.

Hade Georges väntat, att något skulle inträffa idag, blev han emellertid besviken. Kvällen förflöt utan händelser; vid halv ettiden, då kontoret stängdes, såg han grevinnans kammarjungfru inlämna ett svart fodral, som direktören egenhändigt mottog, öppnade och nedbar i kassavalvet, varpå kammarjungfrun med en papperslapp i handen — kvittot — fladdrade uppför trapporna. Kort därefter stängdes baren, och Georges gick till sitt rum i personalens avdelning, ännu i djupa funderingar.

Nästa dag uppgick med regnigt väder, och mr Lally passade på att giva Georges hans fria eftermiddag — simpelt, tyckte Georges, men pådrog sin regnkappa och gick ut på promenad. Efter en halvtimmes kringirrande fann han sig strax efter skymningen uppe i Beausoleil, där han dök in på ett kafé och tog sin apéritif som en man, betjänad av en f. d. skolkamrat, som tjänstgjorde där. Efter en stunds prat med denne gav han sig åter ut på gatorna, där regnet nu så gott som upphört, och tvärstannade under nästa gatlykta, ty på trottoaren mittemot kunde han ha svurit på att han just sett greve Berkenczy skynda förbi i en lång grå ulster och försvinna in i ett mindre hotell. Var det alltså sant? Han hade alltså haft rätt? Greven skulle ju ej vara tillbaka förrän om fyra dagar, på hotellet visste man ingenting om motsatsen,och grevinnan hade inte fått några telegram. Således var den lilla resan till Venedig bara en skenmanöver, som Georges misstänkt! Han visslade gällt och lade pannan i skarpsinniga rynkor efter bästa detektivmönster, för att med ens göra ett indiansprång i luften.

Han anade nämligen i samma ögonblick betydelsen av ordet to-day!

Efter att ha patrullerat en timmes tid utanför det misstänkta huset drog han hem till hotellet med dansande steg. Tanken på att kanske kunna bedraga dessa bedragare satte honom i vild spänning; Manolescu, Sherlock Holmes och Arsène Lupin snurrade runt i hans hjärna, men den omutlige Sherlock var överst!

Tjänstgöringen på baren från åtta till midnatt förgick som i en dröm för Georges. Vad han serverade för drinkar, eller åt vem han serverade dem, skulle han ej med största tankeansträngning kunnat säga en minut senare; om drickspengarna voro rika eller snåla, eller om han överhuvud fick drickspengar, visste han ej. Mr Lally svor många hjärtliga amerikanska eder över honom och hotade tre gånger med direktören. En enda gång på kvällen ryckte Georges upp sig ur sina funderingar, då grevinnans kammarjungfru, med vilken han flirtat, kom ned för att få en ask cigarretter åt sin matmor.

— Hon har en förfärlig huvudvärk, sade hon, och kan inte visa sig på hela kvällen.

— Huvudvärk och röker cigarretter, sade Georges, halvt för sig själv. Det var högst kuriöst.

— En gammal vana hos hennes nåd, sade kammarjungfrun och skyndade bort med cigarretterna.

Bortemot klockan ett blev Georges ledig och skyndade sig att försvinna från baren. Då han gick, var ljusetnedskruvat i hallen och han såg mr Lally ta en drink med gamle Baraulet, nattvakten, inne i hans loge, samt avlägsna sig. Mr Lally bodde ute i staden.

Det var något mer än en timme senare; klockan hade just slagit två, då en mörk gestalt försiktigt kom smygande genom personalens korridor och ljudlöst öppnade dörren mellan denna och hallen. På tröskeln stannade den lyssnande; ej ett ljud hördes, och lika tyst smög den mörka figuren genom den i skymning vilande hallen till det hörn av denna, som låg mittemot kontoret. Här voro tre à fyra låga bord och palmkrukor arrangerade till ett cosy corner, som nu låg i djupaste skugga. Där försvann den mörka figuren, och efter ett par svaga skrapningar av möbler som skötos åt sidan, blev allt åter dödstyst. Endast de silverklingande slagen av stora hallpendylen, då den markerade en tilländalupen kvart eller halvtimme, flöto dallrande genom nattens stillhet och förtonade i korridorerna ovanför den mattbelagda trappan. Klockan slog tre, halv fyra och fyra. Engång bröts tystnaden av ett annat ljud, en snarkning, som inne från nattvaktens loge tillkännagav, att M. Baraulet fallit på sin post.

Nu var det genom läsningen av Manolescus memoarer, som Georges lärt känna den lilla hotellråttans bästa vän, den mörka nattdräkten, som låter vandraren passera ostörd på tysta gummisulor. Och genom Sherlock Holmes visste han värdet av vaksamhet; men tiden gick och hans pojksömnighet började taga ut sin rätt i det mörka hörnet vid palmkrukorna. Två gånger hade han redan ertappat sig med att vara på väg att följa M. Baraulets exempel, då han med ens blev yrvaken genom det knappt hörbara ljudet av små försiktiga steg, som kommo utför trapporna. Tipp, tipp, lät det, svagt som det långsammadroppet av regn från en fönsterbräda, tills Georges plötsligt igenkände en figur, vilken ej ens en fotsid toalettkappa kunde maskera. Det var den sköna grevinnan Berkenczy, som försiktigt spejande kom utför trappan, och som nu stannade på nedersta trappsteget med handen vid örat. Utanför kom en kort vissling, och Georges trodde ett ögonblick, att detta var en signal hon väntat på, men hon stod fortfarande orörlig, och allt var lika tyst i hotellet som förut. Med ens såg han henne göra några hastiga steg framåt och stanna vid ingången till kontoret, vars dörr öppnades så varsamt att ej det ringaste ljud trängde fram till honom, trots att han spände varje nerv. Sakta, sakta vred dörren sig på sina hakar, och i springan syntes en tredje figur lika mörk och hemlighetsfull som Georges själv. Några ord viskades mellan denna och grevinnan, en handväska överräcktes, som hon tog med båda händerna, och kontorsdörren stängdes åter, lika tyst som den öppnats, men med en svag knäppning, som sade att den riglats.

Georges' sextonåriga hjärna var en tummelplats för stridiga tankar. Äntligen hade han beviset för sina misstankar, ty där stod grevinnan Berkenczy på väg att återvända uppför trapporna med den väska, som hon just fått, och som med matematisk visshet innehöll saker, som just stulits ur hotellets kassavalv. Härpå kunde Georges ha svurit, så säker var han på sin sak, sedan han med ens löst betydelsen av ordet to-day. Men vad skulle han göra? Alarmera nattvakten, som troligen fått något sömnmedel? Söka pressa in dörren till kontoret och taga fast tjuven, som nog redan var många hundra meter därifrån? Överfalla grevinnan och ropa på polis? Planerna virvlade om varandra i Georges' huvudsom bubblor i ett vinglas och försvunno lika hastigt som de fötts. Men knappt mer än några sekunder hade förflutit, förrän hans tvekan löstes av slumpen.

Utan att se sig om hade grevinnan smugit tillbaka uppför trappan med väskan gömd under sin långa toalettkappa; Georges med huvudet i svindel hade följt efter så försiktigt hans överretade hjärna tillät, och stod knappa fem meter bakom henne, medan hon öppnade dörren till sitt sovrum, då en dörr två rum längre bort hastigt slogs upp och greve Boujol-Thierry kom ut i korridoren.

Georges hade knappt hunnit att dyka in i en fördjupning, som korridoren bildade där han stod, då han hörde greven säga:

— Min gud, grevinnan Berkenczy! Förlåt mig, madame, jag tyckte mig höra misstänkta steg härute, och som jag ej ännu klätt av mig, ville jag blott se efter vad det var. Jag ber tusen gånger om ursäkt, madame, jag hade verkligen ingen aning om att det kunde vara ni... Han avbröt sig, tvekande om vad han skulle säga.

— Ack, herr greve, det var just detsamma med mig, svarade hon med klagande röst. Jag tyckte mig höra något misstänkt, och nervös som jag var av min huvudvärk... Min gud, vad skall jag göra, jag kan ej få en minuts sömn, om jag har den eländiga väskan i rummet...

— Väskan, madame?

— Ja, denna; den innehåller en massa pengar som jag dumt nog tog ut i dag morse för att spela med. Sen glömde jag att lämna tillbaka dem till förvaring på kvällen; jag var ju så eländig i mitt stackars huvud. Nu kan jag inte få en blund i ögat mer; jag har hört tjuvar, så fort jag har försökt att somna. Jag var justnu på väg att gå ned till nattportiern för att lämna den till honom; då slipper jag åtminstone ansvaret och kan kanske få litet vila...

— Men bästa grevinna, låt mig... Jag menar, om ni vill ha förtroende för mig, skall jag genast gå ned till honom och deponera den...

— När jag tänker efter, sade hon tvekande, är det kanske dumt att lämna den till portiern. Man vet ju aldrig, hur sådana personer äro; det är en betydande summa, ser ni, greve, och frestelsen kunde bli för stor...

— Men madame; jag menar, ni har naturligtvis rätt. Ni vill väl inte ... Vi ha ju i alla fall känt varandra något här. Ni skulle väl ej vilja ha det förtroendet att lämna er väska till mig? Jag svär, att jag är fullt hederlig, och jag har en förträfflig järnbeslagen koffert, som lär vara dyrkfri, och som ingen tjuv orkar draga i väg med, tror jag. Men naturligtvis om ni —

— Å, det vore alltför älskvärt; ni lyfter en sten från mina axlar. Skulle ni verkligen vilja vara så vänlig mot mig, som ni känner så litet? Jag tackar er tusen gånger. Nu kanske jag kan få ro i mina plågade trötta ögon. Tack, herr greve, och lås väl in den eländiga väskan. God natt; vi träffas säkert i morgon, så att jag kan få tacka er bättre!

Hon försvann in på sitt rum, och efter att ha dröjt i korridoren med en förälskad blick på den stängda dörren till hennes sovrum, gick gamle Boujol-Thierry in på sitt eget, varifrån Georges därpå hörde ljudet av en koffert, som eftertryckligen låstes. Därpå försvann han i tyst språngmarsch tillbaka till sin vindskupa, säker på att ha fåglarna i sin bur och darrande av belåtenhet med sitt visade skarpsinne.

Redan en timme före tjänstgöringstiden hängde Georges nästa morgon utanför baren, cirkulerande mellan denna och stora ingången. Han var fylld av en spänning, som när han nalkades slutet i en särskilt kittlande kriminalroman och ännu ej säkert visste, om detektiven skulle fånga förbrytaren, eller förbrytaren i sista stund räcka lång näsa åt detektiven. För att lugna sig gjorde han de hundra stegen, såsom fransmännen säga, på trottoaren utanför hotellet, vördnadsfullt hälsande på direktören, som nickade tämligen kort. Det är väl mr Lally som klagat, tänkte Georges.

Klockan halv tio körde hotellets omnibus upp till stora ingången med två eller tre resande, bland vilka Georges med ett sakta grin igenkände den elegante greve Berkenczy.

— God morgon, direktör, ropade han muntert till denne, som fortfarande solade sig vid ingången. Kommer igen litet för tidigt, som ni ser, och tyvärr bara för att hämta grevinnan.

— Så, ni reser redan, herr greve?

— Ja, i eftermiddag klockan två. Var god och ställ om min räkning till dess.

Därmed försvann han uppför trappan, och Georges, som just öppnade baren, darrade av febril iver bakom sin disk, ty han kände att ridån gick upp för tredje akten.

Det dröjde för övrigt ej länge, innan han fick höra de första replikerna i det drama, han väntade på, och de kommo ur ingen annan mun än herr Schleetens från Amsterdam.

— Chr, chr, hörde han plötsligt denne skrika med sin tjocka röst inne på kontoret. Min chenes geld; einbrott,allt försvunnet, ah räuber, banditer, jak är förlårad! Jak fordrar min ersättning, foll ersättning, och vedergällning för änkslan! ... Chr, welche banditer och einbrottstjyvar! ...

— Lugna er, M. Schleeten, kom direktörens röst, kall och skarp som en rakkniv. Var god och tala något lägre. Det är av vikt för oss att ej tvärt alarmera hela världen; ni vet ju, att ni ej riskerar något, M. Schleeten!

Holländarens röst sjönk något, och han föll ned i en klubbstol, ur vars djup han fortsatte att utsända gutturala klagoljud. Därefter stängdes dörren till kontoret; Georges hörde en telefon pingla, röster talade, och direktören kom hastigt ut i hallen, där han stötte samman med grevinnan Berkenczys kammarjungfru, som i handen bar ett

sammanvikt papper.

Han tog tankspritt ett steg åt sidan för att låta henne passera, men hon neg och räckte fram papperet.

— Greven bad att få det deponerade redan nu, sade hon.

Direktörens panna mulnade. I första hastigheten hade han glömt denna deposition, den största och mest vägande efter det inbrott, som nyss fyllt mr Schleeten med judisk förtvivlan.

— Säg greven att jag strax skall uppsöka honom. Det har inträffat en del saker, som ...

Kammarjungfrun kilade uppför trapporna, och direktören steg in på baren, där Georges ännu var ensam.

— En konjak, Georges, sade han. Fort.

Han hade knappt hunnit sätta ner glaset, förrän greve Berkenczy gnolande kom in på baren och slog honom på axeln.

— Hallå, direktör, hörde att ni ville tala med mig.

Har ingenting att göra och tänkte, jag kan ju lika gärna gå till honom som han till mig. Mohammed och berget, ni vet. En gin, unge bartender! Nå, vad är det för hemligheter, vi ha oss emellan, direktör?

— Skämta inte, herr greve! Det är allvarligare än ni anat. Man har gjort inbrott i natt på hotellets kontor, som det tycks genom fönstret. Därifrån har man banat sig väg ned i kassavalvet, fortfarande med utomordentlig skicklighet; inga spår finnas. I kassavalvet, greve, förvara vi alla deponerade saker i ett brand- och dyrkfritt kassaskåp, bästa i Monte Carlo, med kombinationslås, som endast jag och min betrodde man, M. Dachs, känna ordet till. Nåväl, herr greve, detta kassaskåp har man öppnat, som man öppnar sin sängkammardörr, och ni kan kanske tänka er, att man ej gjort det för ro skull. Allt som fanns där, jag menar allt av större värde, är borta, således ...

— Således också mina saker, utropade greven med vidöppen mun och sjönk ner på en stol. Allt, sade ni? Mon dieu! Han styrkte sig ur glaset.

— Allt, greve! Jag har telefonerat efter detektiver, och om ett par minuter ha vi dem här. Men jag vill öppet säga er, att ni ej bör göra er stora förhoppningar på att se era saker mer. Den, som skött den här saken, har inte varit någon klåpare, det vill jag säga till hans beröm. Inga spår; ingen kan se något, ingen har sett något, och ingen har hört något, inte ens Baraulet, vår nattvakt, som jag skickat bud efter. Nej, det är inga nybörjare som varit framme, greve.

— Men, min assurans...

— Står naturligtvis fast. Men jag gör er uppmärksam på att det kan dröja en tid, innan direktionen finnersig böra utbetala ett så ovanligt stort assuransbelopp. Ni får bereda er på minst en månads dröjsmål...

— Diables, ropade greven. Och jag som tänkt resa i eftermiddag. Säg mig, direktör...

De avbrötos av M. Dachs, som blek och upprörd kom in från kontoret.

— D-detektiverna, herr direktör, stammade han.

— Bra, Dachs. Följer ni med, greve? Det kan kanske intressera er att se, hur våra moderna inbrottstjuvar arbeta. Men vänta er inte några tumavtryck och kullvräkta stolar...

De försvunno bakom kontorsdörren; rösterna dogo bort, och Georges, som under hela detta samtal utfört en stum scen bakom disken, fick ett plötsligt anfall av skrattsjuka, som kastade honom hjälplöst ned i en stol. Intressera honom att se, hur våra moderna inbrottstjuvar arbeta; skulle tro det! Och era juveler ser ni inte mer igen, greve; nej lita på det!

Flåsande av skratt fanns han där av mr Lally.

— Vad står på, Georges? Upp med dig!

— Å, mr Lally, förlåt mig, jag rår inte för det; det var för roligt.

— Vad är det? morrade mr Lally. Det måste ha varit något utomordentligt.

— Det har varit inbrott i kassavalvet, mr Lally — och greve Berkenczys juveler och pengar äro stulna — och direktören sade: dem får ni aldrig se mer, greve; det är sluga tjuvar som varit här.

Mr Lallys svar bestod i en rytande order att genast förfoga sig ut ur baren. — Du börjar bli för odräglig, Georges. Hela dagen i går gick du och sov, när du skulle arbeta, och nu finner jag dig grinande som enrännstensunge över en olycka, som drabbat hotellet. Du har avsked tvärt, det kan jag lova dig i direktörens namn; ut!

Plötsligt tyst, men ännu darrande av invärtes skratt gav Georges sig i väg, i det han bockade sig för mr Lally och med ett verkligt rännstensgrin artigt frågade:

— Har ni sett gamle Baraulet i dag, mr Daily? Han skall visst också skuffas för han sov på sin post i går.

Han försvann pilsnabbt, lämnande mr Lally åt häpna funderingar över sin unge medhjälpare, de där snart skulle få ny näring.

När Georges kom ut i hallen, såg han gamle greve Boujol-Thierry med grevinnan Berkenczy vid armen skrida nedför trappan mot kontoret, från vilket då och då röster hördes. Ute i hallen smög en del av betjäningen omkring med förstulna blickar på varandra. Att någon, från hotellet haft fingrarna med i spelet ansågs säkert och detektivchefen hade genast givit absolut förbud för någon av dem att avlägsna sig. Två detektiver postade vid dörren. I ett hörn stod gamle Baraulet, darrande av förskräckelse, med mössan i handen. Georges gick bort till honom och viskade: — Var inte rädd, père Baraulet. Jag skall dra er ur sumpen.

— Dra åt helvete, pojke, röt gubben Baraulet, och Georges gick fnissande tillbaka.

Gamle Boujol-Thierry och grevinnan hade stannat utanför kontorets dörr och knackade nu på. M. Dachs öppnade och blev blekare än någonsin vid åsynen av den sköna ungerskan.

— Få vi komma in, M. Dachs? frågade hon bevekande. Å, jag vill så gärna se, hur det ser ut, när man gjort inbrott, tänk, alla mina juveler äro stulna, tillade hon skrattande, vänd mot sin följeslagare.

— Ni får dem nog igen, hoppas vi, madame, svarade han artigt. Sådan tur, hörde Georges honom tillägga med lägre röst, att ni har något över i den väska, ni deponerade hos mig...

De gingo in, och M. Dachs skulle just stänga, då Georges trängde sig mellan dörrhalvorna.

— Vad vill du, Georges? sade M. Dachs retligt. Du har inte här att göra.

— Jag har något viktigt att säga direktören, sade Georges hövligt, något om inbrottet.

Huruvida M. Dachs hörde honom eller ej, är oavgjort, han tycktes halvt bedövad av nattens händelser, men Georges lyckades tränga sig in och regla dörren efter sig. Därinne företedde rummet en dramatisk anblick.

Uppför trappan, som ledde till kassavalvet, kommo i procession två svartmuskiga detektiver, som han kände till det yttre, M. Laurens och kommissarien, M. Pontet, och efter dem direktören och greve Berkenczy. I en stol suckade herr Schleeten vidare. Detektivernas tungor gingo fortare än lärkvingar, medan deras händer voro fulla av måttband och anteckningar, men av deras rynkade pannor såväl som direktörens mulna blick och grevens öppna, förbluffade officersansikte var det tydligt, att undersökningen givit magra resultat.

— Var god och skriv, Laurens, sade M. Pontet. Vi måste uppsätta ett hastigt protokoll över det här. Var är nattvakten?

— Kalla på nattvakten, M. Dachs, sade direktören.

M. Dachs öppnade dörren och ropade:

— Baraulet!

Gamle Baraulet kom darrande in och anvisades plats i ett hörn.

— Någon annan, M. Pontet? frågade direktören.

— Inte för tillfället. Vi börja alltså, Laurens. Jag ber att få ställa några frågor till er, herr direktör. Har ni några misstankar om vem som begått inbrottet?

— Inga.

— Någon förklaring på tillvägagångssättet?

— Ingen.

— Var god och giv mig detaljerna om kassaskåpet.

— Det är, som ni sett, ett vanligt brand- och dyrkfritt skåp av engelskt fabrikat, förklarat vara det bästa i Monte Carlo och inspekterat upprepade gånger av försäkringsbolagens representanter. Det är försett med kombinationslås av amerikansk konstruktion, och helt nyligen lät jag ändra kombinationen för säkerhets skull, i själva verket samma dag, som greve Berkenczys saker deponerades där.

— Kände någon utom ni till kombinationen?

— M. Dachs.

— Och kombinationen var?

— To-day, hördes en viskning, men den kom ej ur direktörens mun, utan ur unge Georges Vautels.

Alla sågo sig om.

— Vad gör du här, Georges? röt direktören. Ut med dig!

— Förlåt mig, direktör, sade M. Pontet. Ni svarade ej på min fråga. Kombinationsordet var...

— To-day, sade direktören, rodnande av vrede. Hur fan har pojken fått reda på det, vet jag vid min heder ej. Ingen har hört en viskning därom, mer än jag och M. Dachs, på vilken jag anser mig kunna lita som på mig själv.

M. Dachs rätade ett ögonblick på sig för att genast åter sjunka samman.

— Det är bra. Pojken ska vi tala med sedan. Stanna där. Ditt namn?

— Georges Vautel, herr kommissarie.

— Gott. Har ni för övrigt något att tillägga, herr direktör? Nej? Får jag då be er redogöra för vad som fanns i skåpet. En förteckning bör ju finnas.

— Här är den, sade direktören, men avbröts av en klagande röst, som sade:

— Chr, tiotysen sköna gulden fånnos där. Räuber und banditer! Mitt chenes geld...

Denna röst tillhörde herr Schleeten. Man tystade honom, och M. Pontet, som genomläst förteckningen, lade den åt sidan och sade:

— Ett nätt kap, sacré nom. Nära 300,000 i kontanter bara, om jag ser rätt. Ni har intet att tillägga, herr direktör? Får jag då be er, M. Dachs, redogöra för vad ni eventuellt vet om saken.

M. Dachs rätade bleknande på sig, svalde ett par gånger och sade till slut med tjock röst:

— Jag har intet att omtala. Vad direktören sagt, är det enda jag vet.

— Så, M. Dachs? Ingenting alls? Tänk efter.

— Ingenting, herr kommissarie.

— Hm. Vi få talas vid om det senare. Och ni, père Baraulet, vad har ni att säga för att förklara det här inbrottet? Det är ju ni som hade nattvakten. Hörde ni något?

— I-ingenting, stammade gamle Baraulet och trampade från ena foten till den andra. I-ingenting alls, herr domare.

— Jag är inte domare, sade M. Pontet. Det är ju högst kuriöst, Baraulet. Ni har nattvakt här; ni lyssnar väl noga efter misstänkta ljud?

— Ja då, herr ... ja då!

— Och ett stort inbrott sker; man bryter sig genom ett fönster, öppnar en tung järndörr och ett invecklat kassaskåp, men ni, ni hör ingenting? Högst kuriöst, Baraulet. Är ni säker på att ni var vaken?

— Jaha, ja då, jo då, visst var jag vaken. Det skall man inte säga om gamle Baraulet, att han sover, när han har nattvakten; och åter hördes en gäll pojkröst viska:

— Han sov i går!

— Seså, där ha vi M. Georges Vautel igen! Vi få visst övergå till dig, du tycks ju ha mer att förtälja än de andra herrarna, som bara säga: ingenting! Du påstår alltså, att Baraulet sov i går? Hur vet du det?

Alla, icke minst Baraulet, stirrade på Georges, som rodnande slog ner ögonen, då han mötte grevinnan Berkenczys blick, och sade:

— Jag var i hallen, när inbrottet skedde.

Om en dynamitbomb med mångdubbel laddning slagit ned i rummet, hade ej större bestörtning kunnat uppkomma än efter detta svar. Allas ögon hängde uppspärrade vid den sextonårige Georges, som tycktes beredd att rycka slöjan från nattens hemligheter. Från herr Schleetens stol lyfte sig en klagande röst, som sade:

— Jag visste det, chr. Det är han som tagit mitt Geld, mein chenes Geld! Ah, slinglar och banditer! Tiotysen ...

Man tystade honom. M. Pontet vände sig åter till Georges och frågade:

— Du var i hallen, när inbrottet skedde? Och hur kom det sig, min vän? En pojke som du brukar ej vara närvarande vid sådana tillfällen, om allt är rätt beställt med hans affärer.

— Jag visste, att inbrottet skulle ske, det vill säga jag misstänkte det. Därför hade jag gömt mig i hallen, när det skedde. M. Baraulet sov i sin loge, det såg jag, hörde jag, menar jag, ändrade han sig, varvid alla skrattade utom Baraulet, som betraktade honom med hotfulla ögon.

— Men han rådde nog inte för det, fortsatte Georges ädelmodigt. Jag tror att han fått opium eller något sådant av mr Lally.

— Pojken yrar, ropade direktören. Sluta med det här förhöret, M. Pontet, och skicka ut honom. Det här är ju rena vansinnet.

— Vem är mr Lally? frågade kommissarien lugnt.

— Bartendern, som han arbetar under. Jag minns nu, att han klagat över pojken. Det är simpelt att ljuga ihop sådana historier, Georges, för att söka hämnas på en oförvitlig man som Lally.

— Får jag be er, direktör, avbröt kommissarien lika lugnt, att sända efter mr Lally; och fortsätt din berättelse, Georges. Du såg alltså, att Baraulet sov, hörde, menar jag, och tror att han fått sömnmedel; vad såg du mer?

Medan M. Dachs ännu blekare försvann för att hämta mr Lally, fortsatte Georges, lugn i medvetande om kommissariens beskydd:

— Jag såg inte mycket och hörde inte mycket annat heller på en lång stund, tills en dam kom gående utför trappan, försiktigt — så här — och...

— Ett ögonblick, Georges. Var fanns du själv?

— I hörnet här mittemot, herr kommissarie, där palmkrukorna står. Där hade jag gömt mig och låg länge och

väntade, som jag sagt, innan jag såg en dam komma utför trappan...

— Förlåt mig, sade greve Berkenczy och reste sig. Hur road jag än är av detektivberättelser, får jag tyvärr bekänna, att jag inte i dag har tid att lyssna till den tvivelsutan intressanta fortsättningen på vår unge vän bartenderns roman. Som ni vet, direktör, måste jag resa med tvåtåget. Vi få ordna uppgörelsen av den kinkiga assuranshistorien en annan gång — jag kommer igen om en veckas tid. Men för i dag fruktar jag att jag ödslat bort mer tid än jag bort. Kom, Elga! vände han sig till grevinnan. Ni ursäktar, greve Boujol-Thierry?

M. Pontet, som, under det dessa ord yttrats, ej tagit sin blick från Georges, sade lugnt:

— Herr greve, jag beklagar, men lagen fordrar, att ni för ögonblicket stannar. En eller ett par timmars dröjsmål betyder väl för övrigt föga för er. Dessutom är ni ju själv starkt intresserad i saken, och vi måste ha en autentisk beskrivning på era juveler att sända våra kolleger.

Halvt tvekande satte greven sig åter, och M. Pontet sade:

— Fortsätt, Georges!

Georges började ännu engång:

— Jag såg damen komma nedför trappan, M. Pontet, och gå bort till kontorsdörren. Sedan såg jag dörren öppnas, och en maskerad man syntes ett ögonblick, medan han lämnade en väska till damen; den var tung, för hon tog den med båda händerna. Jag visste inte, vadjag skulle göra. Gamle Baraulet sov säkert djupt. Slog jag alarm, undkom tjuven i alla fall, och jag var säker på att damen hade det stulna i väskan, så att man genom henne kunde finna den andre. Jag begrep, att de ansågo det säkrast att gömma sakerna på hotellet. Medan jag funderade gick damen sakta uppför trappan och ... han tvekade, lämnade sakerna till en herre, som bar dem in på sitt rum.

Det var nu dödstyst i rummet, då Georges tillade:

— Men han vet det inte; åtminstone visste han det inte, då han fick dem. Hon ljög för honom.

— Och vet du, frågade kommissarien lugnt men betonat, vem denne herre och denna dam äro, som du talat om?

— Herrn, sade Georges grinande, är greve Boujol-Thierry, som står där, och damen grevinnan Berkenczy.

Det är lönlöst att söka beskriva de utrop av ilska, överraskning och hån, som följde på Georges' lugna förklaring. Direktören tog ett par steg mot honom som för att slå honom på örat, mr Lally som stod vid M. Dachs' sida i ett hörn, grep såsom gammal amerikan instinktivt mot högra bakfickan, och grevinnan Berkenczy själv stod flammande av förbittring framför Georges och sade med knutna händer:

— Din usle lille spion, om du inte ljög, skulle jag riva ut ögonen på dig!

Men lugn som om han just serverat en av mr Lallys förträffliga specialiteter, fortsatte Georges:

— Och om ni inte tror mig, kan ni titta i grevens stora koffert med järnbeslagen; där ligger väskan, om han inte lämnat in den.

— Jag protesterar på det bestämdaste, sade greveBoujol-Thierry, darrande av förbittring, mot något sådant. Det hela är en vävnad av lögner, som den här slyngeln hopspunnit för att svärta en dams rykte. Det är sant, att det finns en handväska i min koffert ... men jag förbjuder någon som helst att visitera den. Det är lögner alltsammans, och troligen är det den här slyngeln som är skyldig till inbrottet.

— Laurens, sade kommissarien med ett leende, vill ni gå upp med två vittnen och visitera kofferten. Får jag be er om nycklarna, greve?

— Nej, ännu engång, nej; jag säger er, att det är en vävnad av lögner, hopspunna för att svärta en dams rykte, han bugade sig för grevinnan. Jag vägrar.

— Herr greve, om ni ej vill göra mig den tjänsten att utlämna era nycklar, ser jag mig nödsakad att anhålla er tills vidare — som misstänkt för delaktighet, sade kommissarien med ett orubbligt lugn, som ej förfelade sin verkan.

Greven framtog, blek av förbittring, sina nycklar och försvann med Laurens och två detektiver till sitt rum.

— Under tiden, unge vän, sade kommissarien, kanske du vill förklara, hur du kommit dessa... personer på spåren. Om det nu är sant som du sagt, vilket vi snart få se.

— Det var först, när jag såg mr Lally och grevinnan viska till varandra den dag, hon kom, sade Georges. Jag frågade mr Daily, om han kände henne, och då nekade han, fastän jag sett honom nicka åt henne. För resten hade jag hört, att han hade arbetat med Manolescu förr, tillade han.

— Så, sade kommissarien med ett leende, det var ju en god skola. Och sedan?

— Sedan gick det en lång tid, utan att något skedde, men så en vacker dag, sedan greven rest, såg jag grevinnan följa M. Dachs ned i kassavalvet och hörde dem prata.

— M. Dachs! sade direktören med bruten och förebrående röst ur sitt hörn. Er som jag litade på som på mig själv! M. Dachs sjönk ytterligare samman i sin stol.

— Jag hörde inte mycket av vad de sade, fortsatte Georges, men två gånger hörde jag dem säga to-day, först hon, så här, frågande, och sedan hastigt. Jag begrep inte, vad det betydde då. Sedan kysstes de, när de kommo upp på kontoret.

— Han ljuger, ah, vad han ljuger, skrek grevinnan. Det var den där... ynkryggen, som vågade kyssa mig! Hon pekade på M. Dachs, men ingen aktade på hennes avbrott och Georges fortsatte:

— Jag begrep det inte förrän i går kväll, just då jag tyckte mig se greven i Beausoleil, fast han skulle vara i Venedig. Då var jag nästan säker. Jag visste ju inte, att det skulle ske i natt; det var bara en slump.

Under hela denna berättelse hade greven suttit som förlamad; nu ryckte han med ens till, när gamle Boujol-Thierry och Laurens kommo in med den omtalade väskan. Han ville rusa ut, men vägen spärrades blixtsnabbt för honom av de båda konstaplarna, och kommissarien, som hastigt undersökt väskan, sade:

— Arrestera den där karlen och den här damen; och mr Lally höll jag på att glömma; han är också misstänkt. Ni, greve Boujol-Thierry, kan vara glad över denne unge mans vittnesbörd, varigenom ni slipper att inblandas i denna affär. Se här! och han stjälpte ut väskans innehåll över bordet. Ett myller av sedlar, guld och värdesaker strömmade i en prasslande, klingande, gul-, grön-och rödskimrande flod över bordskivan. Att stjäla sina egna saker och ta betalt av assuransbolagen för sitt besvär! Det är verkligen näpet uttänkt!

Greve Boujol-Thierry sjönk bedövad ned i en stol, mumlande: — Bien fol est qui s'y fie!

Men från en annan stol höjde sig en guttural stämma, snyftande av glädje, som sade: — Chr, mein chenes geld, ah, mina tiotysen gulden! Se här, min junge vän, det är för dig, och han räckte med darrande hand Georges en blank silverpenning, en ur de tiotusendes återtåg.

Men Georges fick annan belöning än så, och utbildar sig nu i Paris med särskild distinktion till århundradets mästerdetektiv, mot vars bragder Sherlocks, Nick Carters och Nat Pinkertons skola förblekna som ett kläde.

Och i den mörka, mörka buren, förbannade av de arbetsgivare, som finansierat deras misslyckade företag, grubbla »greve Berkenczy» med grevinna och kammarjungfru jämte mr Lally över den olycksstig som lett dem dit, och med Skriften kunna de i sanning säga:

Si, ulvar skola ligga bland fåren, och ett litet barn skall leda dem!

HERR ROSENERZ (FRÅN HAMBURG?)— Ni skriver historier om Monte Carlo? sade en afton i juli min vän systemspelaren (årgång 1900, England) mannen av de tre ofelbara vinstsätten, som sett hela världen och nu föredrar att se den dra förbi sig i Monte Carlo.

— Ja, sade jag, det gör jag.

— Och låter folk vinna och förlora på lek, fortsatte han. Det är sant. Det är många som spela utan syn, som spela lättsinnigt, utan allvar. Ja, gudskelov äro de väl i majoriteten.

— Säkert, sade jag. Alldeles bortsett från de intensiva men försiktiga systemspelarna, var ser ni den förtvivlade spelaren med ihålig blick, kallsvettig av ängslan och spelande för liv eller död?

— Å, man ser honom då och då, sade min vän, men inte så ofta i salarna. Dressyren är ju god på oss, och fåfängan är en stor makt. Man vill ej visa vad femfrancsstycket eller louisen, som gick på svart, betyder. Men utanför spelsalen kan ni lätt både få se och höra den tragiska figur ni beskrev. Så länge han är därinne, gäller det för honom att hålla sig i schack; visar han för mycket, kan det ju hända att han mister kortet — det ödesdigra kortet, som är entrén till huset med de tio tusen chanserna. Det vore för honom detsamma som utsikten för opierökaren att mista sin pipa. Bara det att spelpassionen är värre än opierökning. Jag har sett bägge.— Ni överdriver, sade jag. Jag tror, trots allt vad jag sett av Monte Carlo, att ni överdriver. Jag har ändå sett folk, som vistats i spelsalarna år ut och år in och förefalla normala — min vän betraktade mig forskande — och jag har sett folk som förlorat jättelika summor därinne, dag efter dag, utan att det kommit tragedier.

— Det är möjligt, sade min vän utan att besvara min första punkt, ty det finns folk, för vilka en summa som ni kallar jättelik är mindre än noll. Ryssen Stahijew, till exempel; har ni sett honom? Den jättelike mannen som liknar tsar Peter, och spelat bort 12 miljoner här enligt vad man säger.

— Visst har jag sett honom. Men...

— Frånsett honom och andra — mig själv till exempel förr i världen — så, har ni sett alla dessa spelare efteråt? Vet ni vart de tagit vägen? Oftast vet man det inte. Viatiquen och tidningarna äro två slöjor, som skyla mycken överträdelse här. Viatiquen genom att den skaffar bort folk levande och sparar dödgrävarna arbete, tidningarna genom att de tiga. Jag kunde berätta er en liten historia, om ni vill — fast den passar väl inte mycket för er samling.

— Gör det, är ni hygglig, sade jag. Litet kajennpeppar skadar aldrig i exotiska anrättningar.

Vi sutto på en bänk i parken uppe i Monaco. Mittemot oss hade vi de eviga bergen som sammetssvarta avtecknade sig mot natthimlen. Från vår synpunkt bildade de en jättelik ringkrater, som omcirklade hela Monte Carlo. I hamnen, som låg mellan oss och kasinot, darrade tusen reflexer i vattnet; hamnfyrens öga blängde rött och stadigt. Luften var ljum och parfymerad som en sydländskas andedräkt, och stötvis trängde tonerna avkasinots orkester, som spelade i det fria, över till oss. I den paus som uppstod, innan min vän började sin berättelse, tyckte jag mig igenkänna uvertyren till Den Stumma.

— Jag har nu sett ödesdigra spelare av många folk, sade min vän, alla, kunde jag nästan säga. Personer, som komma hit med sina sista pengar för att sätta allt på en coup — akuta fall, och andra som spela och spela under en längre eller kortare tid efter kassans storlek, men som inte kunna sluta, så länge de ha ett öre — kroniska fall. De första kunna nu tillhöra vilken nation som helst; och låt mig säga er, att er egen är representerad med många nummer; och naturligtvis även de kroniska, men oftast äro de tyskar eller fransmän. Ryssarna äro inte heller att förbigå. Den person jag tänker berätta om är tysk, eller var — jag vet ej, eftersom jag inte sett honom på en tid. Rosenerz hette han, så att han var väl jude också. Det var en underlig figur (a funny animal, säger min vän). Han var tjock, rödhårig och hade en stor snörvlande mun med gula tänder i sitt röda skägg. Han var nämligen rödhårig, och han gick som man för roskull ibland brukade göra som pojke, körde alltid det ena benet i vägen för det andra och grinade frånvarande i ansiktet på dem han mötte. Varifrån han var i Tyskland, vet jag inte. Jag har aldrig intresserat mig för tyskarna — ett underklassfolk utan levnadsvett och mänskligt språk. Jag tror i alla fall, att Rosenerz var från Hamburg.

Första gången jag såg honom är nu nio år sedan. Han kom fram till bordet, där jag stod, och körde sin snörvlande mun upp i min nacke för att se, vad som utfallit. Han stank öl och korv och jag vände mig om för att behonom flytta sig längre bort. Han bara stirrade på mig med ett grin i sina grågröna ögon, medan hans mun bökade i luften som ett gristryne. »Schanger», ropade han och sträckte fram en sedel över min axel till krupiärn; jag såg att han hade en tjock plånbok full i handen. Karlen äcklade mig, så att jag steg upp från stolen och gick; utan att bry sig ett dugg om min grimas, ryckte han åt sig stolen och slog sig ner, fastän en dam ville sätta sig där. Jag gick

till ett annat bord, men efter en stund kom jag igen, driven av en oförklarlig lust att se mer av den äckliga karlen. Han satt med samma frånvarande grin och stirrade på spelbordet; han hade förlorat mycket, kunde jag förstå av krupiärns min. Emellertid drog han fram nya sedlar ur sin flottiga plånbok och satte ut överallt, fullkomligt meningslöst, på nummer, färger och transversaler, som ofta upphävde varandra. Jag såg på hans kläder, de voro ju sådana man kan vänta av en tysk, endast värre, och hans lösmanschetter voro smutsigare till och med än hans händer.

Jag stirrade gott tjugu minuter på den vidriga karlen med sitt bökande tryne, och under tiden förlorade han minst 3,000 francs. Sedan reste han sig och snubblade ut i atrium. Jag följde efter, fullkomligt mot min vilja. Jag var förhäxad av honom, alldeles som man var som pojke av lumpsamlare och landstrykare. Han fick en gammal chapeau-claque i garderoben — det var i juli — och snubblade ut genom ingången och uppför backarna till Beausoleil. Det började skymma, och folk sutto överallt vid sina apéritifer. Rosenerz gick förbi den ena krogen efter den andra, och gick till slut in på ett stinkande italienskt matställe i en gränd, dit jag inte kunde ha hittat tillbaka vid dagsljus. På fönstret stod anslag,att man fick middag för en franc! Det var således där han åt, efter att ha spelat bort kanske 10,000 i kasinot.

Dagen efter såg jag honom igen, fortfarande i samma kostym och med samma manschetter. Men hans pengar hade inte tagit slut än. Jag såg honom förlora minst 12,000, utan att det kom mer spår av uttryck i hans ansikte.

Dagen efter var han försvunnen och nästa dag också, men dagen därpå kom han igen. Vad tror ni han hade gjort? Han hade skaffat sig ett system.

Nu finns det system av alla möjliga slag, sade min vän med betoning och betraktade mig, men de flesta äro dåliga, det medger jag, och en sak som är ännu sämre än systemen, är vanligtvis systemspelarna själva. De kunna räkna, räkna och vinna på papperet efter de evinnerliga tidningarna, men när det kommer till spelet, förlora de huvudet och våga inte följa sina beprisade system. Och en sak är viss, om en spelare av Rosenerz' slag börjar spela system, är han ännu säkrare förlorad än om han spelar utan. Systemet är den dålige rådgivaren som oupphörligt viskar: du vet ju att det går — det måste gå! just när han kanske står i begrepp att lyssna till sitt förnuft och rädda sig med sina sista slantar. Ni hör, att jag är opartisk och att jag ger er rätt i mycket av vad ni säger om systemen. — Rosenerz hade köpt sitt system i en vanlig pappersaffär — ni vet, det finns system till salu där från två francs till flera hundra; och jag såg på omslaget till hans häfte, att det kostat tre francs. Tydligen var han lika ekonomisk i livets övriga detaljer som i sin ätning. Ni skulle ha sett honom sitta framhukad över sina papper, rota i dem med fingrarna och näsan, medan hans mun oupphörligt bökade i luften!Det var både hemskt och löjligt. Så fort numret utropats, stirrade han på hur man drog hem hans guldhögar (ty han förlorade troget) och dök sedan ned i systempapperen, snörvlande som en säl av överraskning. Då han funnit ut vad han skulle sätta nästa gång, vilket aldrig var förrän i sista minuten, flög han upp från stolen som en vansinnig och kastade sina pengar ut över bordet. Ofta kommo de fel och ställde till oreda i de andra spelarnas satser. Ibland hade han inte växelpengar, och då halvskrek han av ängslan, innan han fått dem och hunnit sätta. Han var fullkomligt glömsk av allt omkring sig och absolut hänsynslös mot andra spelare; bad aldrig om ursäkt om han stötte till dem, och svarade inte ett ord på deras protester. Hans skrik, då han inte hade växel, var avskyvärt, det var en oartikulerad gäll väsning ur halsen, medan skägget borstade sig kring hans stora mun.

Well, Rosenerz spelade sitt trefrancssystem i fyra timmar; då han troligen blivit av med fem eller sex tusen på det, och började med ens gråta vid bordet. Det var gräsligt. Han tjöt som en dåre eller ett barn som fått stryk i minst fem minuter, innan han blev utforslad. Det enda jag inte förstår, är att han inte blev av med kortet; det. blev han emellertid inte, ty två dagar efteråt var han tillbaka med ett annat system. Klockan nio på morgonen redan stod han och väntade på att kasinot skulle öppnasSpelsalarna öppnas klockan 10 och stängas klockan 12 på natten.) och snubblade fram och tillbaka i atrium av otålighet. Äntligen slogos dörrarna upp, och Rosenerz störtade in utan att bry sig om att han höll på att kasta omkull gamle m:me Zaletti påsina kryckor — ni har väl sett den gamla italienskan, som kommer var dag sedan femton år? Nåväl, vad det nya systemet kostat, vet jag inte och inte heller om det var bra (ty Rosenerz var en sådan karl, att han måste förlora med alla system), men

klockan två blev Rosenerz återigen utforslad under förtvivlad jämmergråt. Tårarna strömmade nedför hans kinder och hängde i hans stora mungipor; han såg otäckare ut än någonsin.

Nästa dag kom turen till ett annat system, och alla punkter i programmet upprepades troget. Rosenerz infann sig klockan nio, snubblade och fnös en timme i atrium, störtade på slaget tio in i spelsalen som en skenande tjur och släpades klockan två eller halv tre ut under hjärtslitande gråt. Troligen översåg man med det oljud han förde för hans pengars skull, ty han förlorade även denna dag stora summor.

Två dagar senare fann jag Rosenerz och en annan jude, Silverman, en angliserad, stå vid ett bord med sammanlutade huvuden och ta upp nummer: Rosenerz hade råkat i händerna på en systemägare, och en av de allra värsta. Jag kände Silverman par renommé och visste, att om Rosenerz förlorat med visshet på alla andra system, hans förlust nu var säker som Euklides. Varför jag inte varnade honom? Vad angick han mig? Och för resten, varna malen som flyger in i ljuset, eller expressen som far fram längs järnvägsskenorna, men sök inte varna en spelare av Rosenerz' slag. Den enda räddningen för honom är att han med våld hålles borta från spelborden.

Rosenerz och Silverman togo upp nummer en hel dag, sedan började de spelet. Dag efter dag såg jag dem sitta tillsammans vid bordet n:r 6, alltid viskande på sin judiska rotvälska, sättande, sättande och sättande. Jagbehöver knappt tillägga, förlorande. De förlorade ständigt; ett par gånger kom en glimt av tur, men ögonblicket efter var den förbi, och sedlarna flöto stadigt ut ur Rosenerz' plånbok. Hans ögon hade blivit ostadigare än förut, men munnen vred sig oupphörligt hit och dit i det röda skägget, alldeles som förr, och han såg lika vedervärdig ut som någonsin. Efter en vecka var han försvunnen.

Enligt vad jag förmodar, hade han då spelat bort hela sin kontanta förmögenhet; jag hörde det av er landsman, Möller, som känner kasinot bättre än detektiverna själva. Möller sade, att mannen blivit av med 140,000 francs, och att det var allt vad han förtjänat under hela sitt liv i Tyskland. Nu hade han rest hem till sin affär (i Hamburg eller var det var).

Jag skakade på huvudet. Kände jag Rosenerz' släkte rätt så stannade han inte länge i sin affär, hur vinstbringande den än var. Den som är predisponerad som han och blir biten av spelflugan, blir inte av med sjukdomen så länge han lever, åtminstone inte så länge han har pengar. Och jag hade rätt. Två månader senare såg tre personer komma över kasinoplatsen med hastiga steg på väg till kasinot. Två voro kvinnor, den ena av dem vacker; som jag hörde, var det Rosenerz' fru och svägerska. Frun var lika hemsk som sin man, men svägerskan var vacker. Ni har kanske sett henne för resten — m:me Soret kallar hon sig nu; ja, just hon, kokotten, som bor i Villa Fleurs de Lys. Dit gick det nämligen med nödvändighet. Rosenerz hade sålt sin affär i Tyskland och förmått frun och svägerskan att taga ut sina pengar ur banken; han var förmyndare för svägerskan, så att det gick lätt, och nu hade de alla tre infunnit sig i MonteCarlo för att spela Rosenerz' eget, i Tyskland utfunderade system. Tillsammans hade de väl nära 175,000. De spelade i ett halvår, och för varje dag såg jag den lilla svägerskan med förgråtnare ögon; varenda dag i veckan bringade förlust, och fastän hon bad och bad Rosenerz att sluta, sade Möller mig, var det som att be klippan. Rosenerz slutade icke av det skäl att han ej kunde sluta. Tröghetskraften tvingade honom vidare. — Han var nästan tragisk att se vid spelbordet; han räknade och räknade i sina papper, medan ögonen stirrade på pengarna eller på krupiärn tills numret ropats ut. Vann han, klövs hans röda skägg av ett grin och munnen sträcktes ut som för att ta emot pengarna. Förlorade han, satt han alldeles stilla och stirrade i sina papper tills kulan flugit ut igen. Han grät aldrig mer som förr förrän en vacker dag — då han förlorade det sista femfrancsstycket av de sammanskrapade 175,000. Då tjöt han till precis som en dödsskjuten hare; det lät så löjligt, att till och med de allvarliga bordscheferna brusto i gapskratt, innan de läto forsla ut herr Rosenerz. Frun, som väntat utanför och, enligt vad jag hört av Möller, bett högt medan han spelade, tog sin viatique samma dag och reste till Tyskland utan att ge honom ett öre; Rosenerz ville naturligtvis ha pengarna för att spela med. Vad hon gör i Tyskland vet jag inte. Möller säger, att hon är städerska på ett judiskt hotell i Frankfurt. Rosenerz själv strök omkring länge i kasinot och försökte få folk att spela sitt system. Till slut blev han så utsvulten, att han tog sin viatique, men sedan han ätit ett mål i den billiga restaurangen, jag talade om, for han till Mentone och spelade

bort pengarna på baccarat. Hur han kunnat draga sig fram sedan, är mig en gåta, men faktiskt har jag setthonom dyka upp år efter år i närheten av kasinot på spaning efter folk att spela sitt system med. Om inte tyskarna voro så snåla skulle jag tro att han levde på att vigga av sina landsmän. Ett par gånger har han lyckats få plats; engång i ett tyskt krämeri i Nizza, enligt vad Möller sade mig, och där sparade han ihop nära 1,500 francs. Sedan kom recidivet, och han spelade bort alla sina besparingar på ett par dagar i municipal-kasinot. Han är obotlig.

Den vackra svägerskan, som grät hela tiden medan Rosenerz spelade bort de 175,000, lät trösta sig efteråt, och heter nu m:me Soret i Villa Fleurs de Lys. Men det är detsamma med henne, som ni väl hört. Fastän hon dragit in många hundra tusen, är hon alltid utan pengar. Kasinot tar allt.

Min vän tystnade, och vi gingo tillsammans utför backen mot hamnen. Spårvagnarna kröpo omkring nere i Condaminekvarteret som stora lysande skalbaggar. Det ringde tio i slottstornet uppe i Monaco och från kasinot kommo tonerna av Carmen i avbrutna stötar.

Vi gingo långsamt uppför hamnbacken i Monte Carlo och stannade tvekande utanför kasinot. Men natten var för vacker, och vi gingo i stället in i planteringarna. Det doftade från oleandrarna, och palmernas blad rasslade då och då metalliskt i nattvinden. Duvorna kurrade sömnigt i sina slag.

— Ja, kasinot tar allt, sade min vän, fullföljande en egen tankegång.

Plötsligt spratt jag till vid ett snörvlande och krafsande läte inne i skuggan av en berså. Det lät som om en gris kommit lös och höll på att rota upp marken därinne. Jag ryckte min vän i armen och ville draga in honom dit,då jag förekoms av att ljudet upphörde och en man blev synlig i mynningen till bersån. Och vad för en man! En luggsliten grönsvart bonjour hängde över hans axlar, väst saknade han, och byxorna stego långt upp mot bröstet över hans tjocka mage. Han var rödskäggig, och när han gick körde han oupphörligt ena foten i vägen för den andra. I handen höll han en käpp, med vilken han påtade under alla soffor och bland de avfallna löven. Under tiden snörvlade han som en säl; tydligen var det honom jag nyss hört.

Plötsligt vände han ansiktet mot oss. Jag såg två små blinkande grisögon och en stor mun som bökade i luften under det röda skäggborstct.

— Rosenerz! viskade min vän. Rosenerz, by Jove! Han har blivit bänkinspektör i parkerna. Inget fett yrke, för här glöms inte många plånböcker. Så, det var alltså avslutningen på historien! HUR FÖRSYNEN LUGGADE ADAMSSONOm någon vid början av detta århundrade sagt banktjänstemannen Ernst Adamsson i Smålands Handelsbank, att han engång hjärtligt skulle förbanna monsieur Charles-Edouard Baury, Beausoleil, Alpes Maritimes, Frankrike, hade han utan tvivel sagt: — Sånt satans prat; skål!

Ernst Adamsson hade efter studier till 6: 2 i skolan övergivit den lärda vägen och inträtt på bankbanan. Småningom fattade han intresse för den, och under flera år tycktes han uteslutande ha levt för växlar, reversallån, trattor och bokslut. Under tiden såg Försynen med välbehag till Smålands Handelsbanks offer. Dess affärer gingo stadigt framåt, avdelningskontor grundades, och Ernst Adamsson blev kamrer vid det nyinrättade kontoret i Dackemåla.

Dackemåla saknar ännu sin hävdatecknare, men, när denne engång kommer att skildra dess öden, kan han ej undgå att omnämna dess huvudegenskap, dess dödande svenska ensamhet.

Klockan nio varje morgon infann sig kamrer Ernst Adamsson på sitt kontor och satt där till klockan ett, och det var ungefär allt, vad han hade att göra. Dackemålaortens befolkning fortsatte försiktigt att gömma sitt guld i sina fäders gröna kistor och infann sig endast för att söka få pengar på sagolikt dåliga växlar och lån.När klockan blev ett, kunde Adamsson i de flesta fall stänga butiken och i sällskap med kassör Ström begiva sig till gästgivargården, där resten av deras dag förflöt. Då och då tittade stationsinspektoren eller apotekaren in på ett par timmar, och någon gång hände det, att en förlupen handelsresande förljuvade en afton för dem med sina historier; för övrigt voro de hänvisade till varandras sällskap.

Så gick det en tid; därefter tröttnade kamrern på detta liv och sökte efter andra fält för sin verksamhetslusta. En

vacker dag började han att konsekvent studera tidningarnas fondlistor och utländska börstelegram.

Om jag nu hade så mycket pengar, tänkte kamrer Adamsson, så skulle jag köpa spårvägarna; ja, det skulle jag tamigfan, för dom kommer att stiga ordentligt.

Han började föra protokoll över sina imaginära spekulationer, låg på sina aktier, sålde och köpte med en verklig spelares febrila spänning. Det första han slog upp i tidningarna var föregående dags kurslista på börsen; med den jämförde han och annoterade sina resultat. Då han förlorat, svor han hjärtligt över de bondväxlar, som för dagen influtit. Men då han vann, vilket var oftare, skyndade han sig att ropa det över pulpeten till kassör Ström, som var full av misstro mot spekulationer. Och vid middagstiden togo de båda herrarna sig en liten halva, var och en av sin anledning.

En dag fann han, att han skulle vunnit över 10,000 kronor, och han hade bara behövt riskera några tusen på tjugufyra timmar...

Så kom inbrottsförsöket i Handelsbankens kontor i Dackemåla.

Kamrer Adamsson hade suttit uppe med apotekarnoch Ström och druckit whiskygrogg till klockan halv ett på natten, och tillsammans hade de hjärtligt förbannat ödet, som vräkt upp dem på denna Robinson Crusoeö, och nedkallat eld över Sverige överhuvud samt Småland i synnerhet.

— Tacka vet jag Amerika eller England, sade kamrern, full av bitterhet, där kan en karl, som har gry i sig, verkligen komma fram.

— Du med dina spekulationer, ja, sade Ström, och så grälade de.

Klockan halv ett bröto de upp efter en sista klapp på serveringsflickans runda behag, och Adamsson följde de båda herrarna till deras gemensamma bostad i andra ändan av Dackemåla. Därefter gick han ensam tillbaka.

Natten var underbart sval och frisk efter whiskyn. Tallarna sände sin starka doft in över det slumrande Dackemåla. På något avstånd brusade Bunnån genom kvarnarna. Det var molnigt och utan stjärnor.

Kamrern gick sakta framåt med tankarna ännu kretsande kring det sista samtalsämnet. Fan anamma; ruttna i det här hålet på ett par lumpna tusen och sen pension och... hallå, vad är det här?

Han hade stannat utanför bankens kontor. Dörren var låst, fönstret också i sin ordning, men han hade sett ett svagt glimtande ljus inne på kontoret.

Den nästa halvtimmens händelser avlöste varandra snabbt som i en dröm för Adamsson. Han smög sig runt huset; riktigt, ett fönster på baksidan var inpressat. Han följde efter så ljudlöst han kunde, skar sig i handen på glas, sköt sakta upp dörren till kontoret, och innan tjuven visste ordet av, låg han halvdöd på golvet med ett fult sår i huvudet från ett vedträ, som omedvetethanterats av Adamssons händer. Kort därefter var han bunden, poliskårens tvåtal alarmerat, och kamrerns vittnesmål vederbörligen upptecknat.

Det befanns, att man hade att göra med en stockholmstjuv, som i förlitande på landsorten beslutat denna kupp. Troligen hade han lyckats, om (såsom tidningarna vackert uttryckte sig) »det ej varit för den nitiske kamrerns sedvanliga vaksamhet, vilken föranlett honom göra en extra nattrond, och för hans genast visade mod och rådighet».

Med anledning härav förflyttades Adamsson, Ernst, vid första tillfälle som direktör till Smålands Handelsbanks kontor i Hälsingborg.

Här blev det ett annat liv. Kontoret var nyinrättat, men hade redan en växande kundkrets. Trattor, växlar och lån flöto i en ständig ström in genom den massiva ekdörr, vars mattslipade glasskiva bar den magiska inskriften Direktören. Innanför denna mattslipade glasskiva tronade Ernst Adamsson vid ett ofantligt arbetsbord i en bekväm amerikansk skrivstol, och vid hans sida väntade tre ringklockor och fyra telefoner på att meddela hans befallningar. Han skötte sina plikter nitiskt, ivrigt, och efter aderton månaders tjänstgöring hade han drivit upp kontorets omsättning med femtio procent.

Han började spekulera.

De gamla drömmarna från Dackemåla levde upp. Men börstelegrammen inflöto nu ilsnabbt, i tjänstens lopp, ej som där två dagar försenade, slungade upp av ironiska vågor på den öde Robinson Crusoeön. Dag för dag följde Adamsson, i början liksom förr av purt intresse, sedan med den verklige spekulantens kittlande spänninghur de små siffrorna växlade och bytte plats i börstelegrammen. Han försjönk i de utländska noteringarna, Newyork, London, Paris, där talkolumnerna stego och föllo liksom de vätskepelare som ange maskinens ångtryck; men de stego och föllo i följd av orsaker och lagar som han blott halvt begrep.

Han hade spekulerat i vete och bomull på Newyork, men marknaden vägde fortfarande fram och tillbaka. Ingen visste var molnen skulle urladda sig, utom ett dussin slätrakade herrar vid Newyorks affärsgator. En vacker dag, då Economist kom, läste direktören på dess första sida, att krisen ej kunde utebli; bomulls- och veteskörden skulle med säkerhet slå fel.

Han skyndade sig att sälja genom sin agent i Köpenhamn. Fan anamma, tydligen var det inte här guldägget låg och väntade. Telegram anlände, att allt var ordnat efter önskan, men denna önskan hade kostat direktören 29,000 kronor, och han hade ej hälften av denna summa redo. Nå, man hade ju ännu en tid till att ordna uppgörelsen.

Denna tid förrann med otrolig hast, och en vacker morgon bragte posten honom meddelande från den danska mäklarfirman, att man per omgående emotsåg likvidation av ärade av den 14 föregående månad. Direktörens panna mulnade; han avslog ögonblickligen de närmaste tio låneväxlar, som inlämnades av den bugande vaktmästaren, och öppnade ovilligt sin tyska börskurir.

Plötsligt spratt han till. I ett försiktigt hållet meddelande läste han, till hälften mellan raderna, hur tidningen förespådde en stark hausse i Västafrikanska Guldbolagets aktier. Börserna tvekade, men halvt omhalvt förklarade sig tidningen vädra miljoner i denna affär.

Direktören blev ett offer för allvarliga tankar. De 29,000 voro naturligtvis lätt nog inom räckhåll för en man i hans ställning, men ett sådant tillfälle som detta andra — han var redan övertygad, att det var ett tillfälle — infann sig säkerligen ej alla dar. Dessa fördömda amerikanska papper voro ju så osäkra, och i Sverige stod allt stilla, som det varit förhäxat.

På eftermiddagen lånade direktören i hemlighet 29,000 kronor av banken; det var olämpligt anlita sin kredit, innan man behövde det på allvar. Jämte dessa pengar avsände han order till sin firma på 600 aktier i Västafrikanska Guldbolaget på vardera 520 mark.

Därefter gingo juli och halva augusti förbi. Guldbolagets aktier darrade under trycket av många viljor; än uppåt, varvid direktören skrattade och bjöd sina vänner på kall punsch på Mollberg; än nedåt, varvid hans hy förvandlades, och telefonisterna hade svåra stunder. En vacker dag sjönko de som vingskjutna fåglar till 270 mark, och han erhöll privat meddelande från sina danska mäklare, att de — privat — visste, att alla rykten om nya guldfynd vore ren svindel, och att bolaget inom 48 timmar skulle försvinna i det tomma intet.

Liksom fordom Karl XI, gick direktör Ernst Adamsson in i sin kammare och låste dörren bakom sig, men ej för att planera bullrande fester, ej heller för att tacka Gud för segern.

Han såg sig i bästa fall inför en förlust på cirka 150,000, plus redan lånade 29,000. De eder, som stego till hans läppar, kvävdes av sin oförmåga att uttrycka tiondedelen av hans hjärtas ve. En av de fyratelefonerna förlorade genom hans ovarsamhet talförmågan, och när personalen avtågade vid halv fyratiden, satt direktören ännu fördjupad i svart grubbel.

Ur nattomhöljda tider lämnade samma afton direktör E. Adamsson Hälsingborg — »en liten tripp derover, bror!» — emot ett mål fördolt för sig. De storhetsdrömmar, som grott i Dackemåla, hade mognat till frukt. Redbarhetens dräkt var upphängd i garderoben, och i andanom såg direktören sig redan i straffångens randiga kostym.

Och — som man läser i Dumas och kolleger —: En stormig lördagsafton i augusti år 1907 kunde man ha sett en

medelålders välklädd man, iförd en grå överkappa, bana sig väg på Köpenhamns huvudstation. Under ena armen bar han en svart portfölj.

Den medelålders mannen var direktör E. Adamsson.

Och portföljen innehöll utom aktiebuntar 200,000 kronor i svenskt och utländskt mynt.

*

Om någon i början av detta århundrade sagt till monsieur Charles Édouard Baury, Beausoleil, Alpes Maritimes, Frankrike, att han engång skulle hjärtligt le åt sin bekantskap med banktjänstemannen Ernst Adamsson i Dackemåla, Sverige, skulle han utan tvivel ha ryckt på axlarna och sagt: »C'est bien possible, monsieur. Oui, monsieur, voilà ce qui est bien possible.»

Ty M. C.-E. Baury av ovannämnda adress hade sedan många år varit anställd vid kasinot i Monte Carlo i furstendömet Monaco. Och där måste man — liksom i Suez enligt en viss författare — småningom möta hela världen.M. Baury hade redan i mycket ung ålder börjat sin tjänstgöring hos denna världsbekanta affär. Under många år hade han med samma entoniga regelbundenhet varmed den muhammedanske muezzin utropar bönestunderna, ropat: Messieurs, faites vos jeux; le jeu est fait; rien ne va plus, och kort därefter det vinnande numret. Därefter hade han med sin lilla räfsa inrakat högar av guld och silver, jämte en och annan vingskjuten sedel, och lugnt väntat tills vinsterna utbetalats, för att åter uppmana kasinots gäster:

— Messieurs, faites vox jeux!

Charles-Edouard Baury hade varit en god krupiär. Följaktligen hade han likt direktör Adamsson i Sverige avancerat, blivit chef-de-table och skött denna befattning med vaksamhet.

Därför väckte det en viss uppmärksamhet, då han en dag inträdde på styrelsens kontor och blygsamt förklarade:

— Jag vågar anhålla om avsked.

— Men M. Baury, ni vet att banken ej betalar er någon pension förrän efter vissa års tjänstgöring. Ni har ännu ej fullgjort dessa år. M. Baury, ni förlorar er pension!

— Messieurs, jag vet det. Jag fäster mig ej därvid. Dock vågar jag bedja om en ynnest av direktionen.

— Nåväl, M. Baury, och vad? Ni vet att direktionen är välvillig.

— Messieurs, jag vet det. Nåväl, se här min brorson, Paul Baury; det är en sedig ung man, som ej ser illa ut... Jag skulle vilja be, att han finge plats på kommissariatet.

— Men M. Paul Baury är tämligen ung, ej sant, M. Baury? Ni vet...— Jag vet, messieurs, men min brorson är en mycket begåvad ung man. Han är skicklig i bokföring. Han talar fem språk: tyska, engelska, holländska, italienska, skandinaviska...

— M. Baury, direktionen skall överväga saken. Direktionen skall bevilja den, var lugn därför. Direktionen är välvillig, alltid välvillig.

M. Charles-Edouard Baury lämnade sin plats och slog sig ned som oberoende rentier och naturaliserad medborgare i Beausoleil, Alpes Maritimes, den lilla franska stad, som ligger sammanväxt med Monte Carlo, men ej hör under furstendömet Monaco. Följaktligen fick M. Baury det tillträde till kasinot, som vägras alla monegasker, och hans brorson började sin tjänstgöring på kommissariatet.

M. Baury tog avsked och förlorade sin pension. Ty M. Baury hade en plan.

Varje vecka bragte posten honom en samling underliga tidningar, alla på främmande språk och med många porträtt. Och på aftnarna av de dagar, då posten bragt dessa tidningar, anlände M. Paul Baury, M. Charles-Edouards brorson, till sin farbroders villa i Beausoleil, Under ett par timmar voro sedan han och hans farbror sysselsatta med att studera de främmande tidningarna med de många porträtten. M. Charles-Edouard satt i sin länstol; cigarren till 10 centimer blossade mellan hans läppar och hans svarta ögon glödde över randen av ett glas

förträffligt vin ordinaire; M. Baury var en sparsam man, som dock förstod att som fransman njuta av tillvaron. Under tiden satt hans brorson lutad över tidningarna, översatte den främmande texten för sin onkel och fixerade länge de många porträtten.Och därunder smuttade han på en kopp tjärsvart kaffe.

Då och då kunde man under de följande veckorna få se onkeln iklädd en respektabel svart dräkt, med dubbelvikt krage, knäppkängor och mjuk filthatt gå genom gatorna ned till kasinot.

Därefter kunde man också få se honom diskret konvojera en herre av främmande utseende nedför dess ingångstrappa och med denne försvinna på Café de Paris eller på Quintos lilla grillrum på Boulevard du Nord.

Efter en stund försvann M. Baury ensam i riktning mot sin villa, medan hans sällskap för dagen antingen med klarnad panna drog tillbaka ned till kasinot eller också samma afton sågs vid Monte Carlos station.

De tidningar, på vilka M. Baury prenumererade, voro polistidningar från England, Holland, Tyskland och Skandinavien.

Häri låg M. Baurys lilla plan.

*

Direktör Adamsson anlände efter ett och ett halvt dygns resa till Gare du Nord i Paris med öronen ringande av järnvägshjuls timslånga dån samt med halsen full av sot och av den feta, varma lukten från lokomotiven.

Hans resa genom Nordtyskland, Belgien och Frankrike hade förgått under djupa funderingar över grogglaset i restaurationsvagnen — tänk, för resten, att man fick sprit utan vidare! Hans framtidsdrömmar hade fastnat vid Paris, det lär ju vara en satans stad; det är synd med språket. Där skall man stanna en liten tid och levasvearna. Sedan får man börja med börsspekulationer. Det är klart att det är skillnad på att spela i utlandet mot hemma, där man ligger i händerna på danska skojarfirmor. Det skall gå fint. —

Efter sex veckors vistelse i Paris, varunder han bott på Hôtel du Louvre under namn av greve Stål — han såg trygghet i detta adliga namn — vaknade direktör Adamsson till medvetande om att hans kassa smält undan som snö i solen. Men inte nog med det: just denna morgon slank han av en händelse in på ett kafé på vänstra stranden för att läska morgontörsten. Han beställde sin bier och kastade en blick på bordet bredvid, och vad han där såg kom honom att flyga tvärt upp från stolen. Ty det var ingenting mindre än sitt eget porträtt på utsidan av ett gammalt nummer på Dagens Nyheter. Darrande av fruktan att kyparen skulle igenkänna honom, drog han tidningen till sig och började läsa. Det befanns, att han spårats till Hamburg, att hans signalement utsänts till alla länders polis, och att en belöning på 30,000 kronor utfästs för hans gripande.

Försynen hade fattat om direktör Adamssons hår för att lugga honom.

Han svettades kallt. Fyfan, det här. Paris, där bylingarna lär vara så slängda. Brottets skuggsidor började framträda för hans själ. Och kassan, hur var det med den? 110,000 hade faktiskt åkt på sex veckor. På sex veckor!

Det var tid att börja med börsspelet.

Börsspelet! Här i Paris, där bylingarna är så skarpa!

Pengarna måste ökas. Sen kan man fara till Sydamerika. Ökas, ja, men hur?

Direktör Adamsson spratt plötsligt till: javisst, hurra, Monte Carlo, hur kan man glömma sådant! MonteCarlo, där tar dom aldrig folk som har pengar, det har jag läst. Monte Carlo, c'est bien ça, som flickan från Normandie brukade säga.

Tåget klockan 9,15 följande morgon från Gare de Lyon såg bland sina passagerare en renrakad herre — porträttet i Dagens Nyheter bar mustascher — som försiktigt såg sig omkring, innan han tog plats i en förstaklasskupé. Samma dags afton steg denne herre ut i den ljumma oktoberluften på Marseilles bangård, och följande dag anlände han till Monte Carlos station och tog plats i Hôtel de Paris' omnibus.

I hotellets eleganta resandebok inskrev han sig som greve Stålfelt från Sverige; namnet var härmed skickligt förändrat för att vilseleda pariserpolisen, och tyvärr hindrade språket greven att härstamma från något annat land.

Nästa morgon infann sig greve Stålfelt i kasinot och ville dristigt marschera in i spelsalen. Biljett? Non; monsieur, biljetter i kommissariatet.

Han gick tillbaka och fann efter något forskande kommissariatet. På stapplande franska framställde han en anhållan om entrékort.

— Monsieur har pass?

Adamsson kallsvettades. Helvete med dessa pass. Behövdes det?

— Jag har inte något pass. Mitt namn är greve Stålfelt, jag bor på Hôtel de Paris.

— Fosterland? frågade den artige unge tjänstemannen och fixerade honom.

— Sverige.

— O, monsieur; ja, om ni vill lämna oss ert visitkort, skall allt bli färdigt om ett ögonblick.

Adamsson kallsvettades än engång; visitkort, helvete — monsieur, jag har tyvärr inga visitkort, men jag bor på Hôtel de Paris och har mycket pengar, beaucoup d'argent.

Den artige unge mannen smålog ännu engång, fixerade greve Stålfelt och utfärdade ett dagskort för honom...

Adamsson gick in i spelsalarna. Ett virrvarr av ansikten, toaletter och språk mötte honom bakom de ljuddämpande dubbeldörrarna. Pariskokotter jämte berlinska och ryska kolleger fladdrade över golvet. Gamla feta eller mumietorra damer höllo spelborden garderade, omgivna av all världens underliga typer av mänsklighet.

Och för första gången susade kulans rullande ljud i hans öron: prt, prt, prt, och klick föll den ned i ett rum. Det var som ljudet av revolverhanar som spändes.

— Vingt-huit, noir, pair et passé, hördes en monoton krupiärröst. Och efter en stund:

Faites vos jeux, messieurs ... Rien ne va plus ... Trente-quatre, rouge, pair et passé!

Adamsson gick fram till ett bord i mitten av salen. Han fann en ledig stol och slog sig ned. Han satte på rött, 500, och på fjorton, 100. Fjorton var hans lyckonummer, det måste säkert komma.

Kulan ven klapprande bort ur krupiärns hand, och efter en halv minut förkunnade han:

— Quatorze, rouge, pair et manque!

Adamsson spratt till liksom i en drömlik, overklig glädje.

— C'est je! ropade han på svenska.

Man smålog och sköt till honom hans vinst; — voici, monsieur, 500 pour 500 en rouge; 3,500 pour quatorze, cinq louis en plein, monsieur!

Halvt bedövad drog Adamsson pengarna mot sig, men lät dem stanna halvvägs och satte allt på rött, 4,600 francs.

— Trois, rouge, impair et manque, kom krupiärns trötta röst, och Adamsson fann sig som ägare till 9,200 francs i guld och sedlar.

Det här är ju en barnlek, tänkte han. Gudskelov att jag kom hit. Han sköt över 6,000 francs, eller maximum på enkel chans, till svart och satte 3,000 på jämnt. 27 kom rött, udda och passé. 200 fanns över; han satte 180, maximum på 14, 1,000 på svart.

— Zéro.

Noll; banken tog hans 180 francs på fjorton, och de 1,000 på svart skötos ned »i fängelse». Adamsson satte ytterligare 180 francs på fjorton.

— Seize, rouge, pair et manque.

Bägge satserna voro förlorade. Men det var ju nära ögat, och svart måste naturligtvis komma. Han tog upp ytterligare 2,000 francs; det gäller att fördubbla, man vinner i längden.

— Dix-neuf, rouge, impair et passé. Jaså, de envisades med sitt rött. Fyra tusensedlar lämnade Adamssons plånbok och placerades av krupiärn med en vårdslös gest på svart.

Under de närmaste femton minuterna eller tjugu lärde Adamsson känna betydelsen av ordet serie. Rött kom ytterligare tolv gånger, och alla höllo mot banken utom en slätrakad amerikan, som först lät satsen stå och vann över 1,000 francs från ett tjugufrancsstycke, och sedan förlorade allt genom att ändra till svart, samt en gammal tyska, som då och då skyggt satte feta femfrancsare.

Efter att ha erhållit denna lärdom, fann sig Adamsson 40,000 francs lättare och i hög grad dyster. Just i begrepp att gå slungade han ned fem udda louiser på fjorton. Han sköt över allt utom 180 francs till rött. Fjorton kom än engång. Han bytte om taktik och delade vinsten, 13,000 francs, mellan passé, udda och rött. Nitton kom. — En nära räddning, sade amerikanen bredvid honom på tyska; skall ni fortsätta? Eller skola vi ta oss en drink?

Adamsson, som förstod hälften av vad han sade, drog hem sina tusenlappar och följde med in i kaféet. Whisky kom, och man sade: »prosit!»

— Spelar ni trente-et-quarante? frågade amerikanen, sedan de pratat en stund.

— Nej, sade Adamsson något förlägen, jag vet inte riktigt, hur det går till...

De drucko ur; amerikanen betalade, och de styrde kosan in i trente-et-quaranterummen i salens bakgrund.

Amerikanen började förklara och Adamsson förstod så småningom, att korten läggas upp i två rader, att den första raden gäller svart, den andra rött, och den som är närmast 31 i poäng vinner. Dessutom hörde han förvirrat tal om couleur, inverse och försäkra sig mot lika.

— Skall jag sätta för er? sade amerikanen. Jag har ett så gott som ofelbart system i trente-et-quarante. Trente-et-quarante är ett vetenskapligt spel, you know. Jag har tyvärr glömt min plånbok hemma.

Adamsson hade läst nog och övernog om bedragare och uslingar i utlandet, men herregud, karlen bjöd ju på whisky, och jag står ju här. Han kan väl inte springa med pengarna.

— Varsågod, sade han och räckte fram en tusenlapp.

De spelade under två timmar, och under Adamssons skarpa kontroll vunno de 20,000 francs, av vilka amerikanen behöll de tio som avgift för sitt system. Därefter sade han farväl och försvann.

Adamsson åt middag på hotellet, gud så många rätter, och drack champagne.

Nästa middag vaknade han, tung i huvudet, men belåten med tanken på att han a) var i Monte Carlo och b) skött sig bra.

Men en erfarenhet av bittraste slag väntade greve Stålfelt, då han infann sig i kasinot. Han gick fram till bordet vid ingången, framtog en tusensedel och bad att få växla. — Det dröjde, och plötsligt kom en artig herre fram och bad honom följa med in på kontoret.

— Monsieur, ni vill växla denna sedel. Har ni flera?

Femtionio andra sedlar framtogos, lades på bordet, granskades och sovrades.

— Monsieur, var har ni fått dessa tio tusensedlar? De äro falska. Ert kort, om jag får be.

Adamsson visade kortet, förklarade på bruten franska, att hans namn var greve Stålfelt, att han anlänt dagen förut, spelat och vunnit i sällskap med en amerikan, som talade tyska ...

— Liten, slätrakad, svart skäggstubb, fullmåne, monsieur le comte?

— Alldeles riktigt, stammade Adamsson.

— Hudson! svarade tjänstemannen. Tja, man beklagade greven för hans otur, men lyckönskade honom till att ha kunnat redogöra för pengarna; de tio tusenfrancssedlarna behöllos. Omöjligt att återlämna, herr greve! Denne Hudson försvann i går afton enligt vad polisenberättar oss. Vill ni efterspana honom, står vår polis till ert förfogande, herr greve.

— Jag skall tänka över, sade Adamsson och bugade sig ut i spelsalen. Efterspana med polis! Nej, det tordes inte fan.

Han hade nätt och jämnt hämtat sig efter chocken, då en liten respektabel herre i svart dräkt, dubbelvikt krage och knäppkängor artigt vidrörde hans axel och sade:

— Monsieur, ett ögonblick! Nu är det jag som får be er att följa mig!

Detta var försynens definitiva ombud i och för Adamssons bestraffning.

Det blod, som ej genast stelnade i Adamssons ådror vid hans tal, rusade på mindre än en sekund till hans huvud. Han blev röd som Dackemåla lingonfält om hösten och kunde med svårighet framstamma:

— Oui, monsieur, s'il vous plait.

Detta var för ögonblicket summan av hans franska vetande.

Den lille artige herrn ledde vägen ut i atrium, där han i garderoben hämtade en mjuk filthatt. Adamsson ifördes överrock, erhöll hatt och käpp, glömde att ge drickspengar och stapplade efter sin ledsagare genom tidlösa oändligheter av mörker och förvirrat sorl.

Plötsligt fann han sig sitta vid ett marmorbord på ett kafé. Café de Paris läste han själsfrånvarande på ett cigarrfat och hörde kyparens röst:

— Messieurs?

— Vad dricker ni? frågade den lilla herrn. Konjak?

— Ja, konjak, mumlade Adamsson med tjock röst. Fort, vite, beaucoup!

Konjaken kom och svaldes; Adamssons blick klarnade något, och han betraktade sin ledsagare. Vid närmare granskning såg han ej så farlig ut... För resten! Naturligtvis! det var fråga om de 10,000 falska och den där amerikanen! Ett sådant nöt jag varit, tänkte Adamsson, men avbröt sig vid att den lille herrn ur sin ficka långsamt framdrog en tidning. Och på denna tidnings framsida lyste på god svenska det förträffliga ordet: Polisunderrättelser.

Åter sjönk Adamssons själ stel av fasa, genom avgrunder av tom förskräckelse...

— Känner ni denna tidning? frågade den lille herrns röst.

— Nej då, nej då, sade en röst, som Adamsson med svårighet igenkände som sin egen.

— Men ni är svensk?

— Ja, men mitt namn är greve Stålfelt, jag bor på Hôtel de Paris, fortsatte den främmande rösten att tala ur Adamssons mun.

— Det är möjligt, att ert namn här är greve Stålfelt, men... skulle ni vilja betrakta denna bild, monsieur?

Och en fet vit hand sköt under Adamssons blodsprängda och intet seende blick ett porträtt av honom själv, taget i Hälsingborg i juli. Och ovanför stodo fem förfärliga siffror, som sade: 30,000 kronor erhåller den... Det gick runt för honom.

— Ännu något konjak, monsieur Ad-damsson, sade hans ledsagares röst, artigt, men ironiskt. Konjak kom, Adamsson svalde två glas och hörde åter rösten tala:

— Man bör ej genast låta modet falla, M. Addamsson! Förlåt, om jag uttalar ert namn illa; de skandinaviskanamnen äro så svåra för oss i Frankrike. Vi kunna alla göra små felsteg. Mon Dieu, ja! Ni skall finna oss mycket resonabla, monsieur!

— Mitt namn är inte Adamsson; jag heter greve Stålfelt och bor på...

— Herr greven har ett pass?

Pass, pass, satans pass. Jag kan smita i eftermiddag, tänkte Adamsson, och sade:

— Nej, men jag skall sända efter ett från Sverige. Det tar inte lång tid.

— Monsieur, ljög den lille herrn med det trovärdigaste och mest bedrövade ansikte, detta är omöjligt. Man har spårat er hit från Paris. Den franska polisen har redan gjort efterforskningar och begär ert utlämnande ...

Ack, de satans parisbyglarna, tänkte Adamsson, bräddfull av fasa. Ja, vad hade jag där att göra. Hur många år är det man får? Fem, sex ... O, om jag fått stanna i Dackemåla.

Rösten avbröt honom:

— Monsieur, ni skall finna oss mycket resonabla. Den franska polisen begär ert utlämnande till Sverige; vi önska icke utlämna er. Vi vilja ej ha några skandaler här, monsieur Ad-damsson. Detta är ett lugnt, fredligt land, monsieur Ad-damsson.

Jo, fyfan, svor Adamsson invärtes, fyfan.

— I afton går det en båt härifrån till England, en exkursionsbåt. England, monsieur, är ett fritt land, där polisen är föga påträngsam. Önskar ni följa med denna båt?

— Ja, ja, sade Adamsson, hur dags går den? Jag reser genast.

— Men, det är en sak med denna båt. Biljetten med den är dyr.

— Hur mycket? frågade Adamsson ivrigt. Vill ni inte ha något att dricka?

— Tack, en konjak. Garçon, två konjak. Biljetten kostar 39,000 francs...

— Vad i den högstes namn säger ni! ropade Adamsson. Är ni tokig?

— Monsieur, 39,000 francs är kanske något dyrt för att resa till England. Men, betänk, att en resa till Sverige kostar 30,000 mera!

— En resa till Sverige, 30,000, vad, vad! ...

— Monsieur, jag uttrycker mig illa: er resa till Sverige ger oss 30,000 couronnes. Betrakta denna svenska tidning, ni skall finna det tryckt där.

Adamsson sjönk samman full av ödslig förtvivlan. Hur kunde de skurkarna ta ifrån en fattig man hans sista slantar? Tusen francs var allt vad han skulle ha över.

— Monsieur, 20,000, sade han bevekande.

— Monsieur, vi pruta inte. Enligt dagens nummer av Le Journal är kursen på 1,000 svenska couronnes ej mindre än 1,366 francs.

— 25,000, viskade Adamsson hest.

— Garçon, sade den lille herrn, få vi betala. Och kanske ni sedan vill följa mig lugnt, monsieur. Arresten ligger helt nära.

Full av vrede, svordomar och sorg, framtog Adamsson sin magra plånbok och uppräknade till kyparens förvåning trettionio blåa tusensedlar, som övertogos av den lille herrn i den svarta kostymen. En var allt vad han hade kvar!

— När går båten? sade han med bruten röst.

— Klockan halv fyra, svarade den lille herrn artigt. Jag skall själv följa er dit, så att ni ej har obehag av våra agenter. Som sagt, ni finner oss uan tvivel mycket resonabla; vi betala er biljett till London, det gör oss 300 francs, och vi förlora på kursskillnaden, monsieur, ej obetydligt. Tillåter ni att jag betalar konjaken?

Adamsson svarade ej. Hans följeslagare betalade, och de gingo ut.

— M. Baury gjorde ett fett kap i dag, sade den ene överkyparen till den andre. Vem var det han satt med?

— Jag vet inte; jag tror det var en tysk. Det är rätt åt de fördömda tyskarna. I varje fall få vi vår lilla procent.

— Paul, min nevö, sade M. Baury samma afton till sin brorson, du är en ovärderlig ung man. Du har en skarp blick. Denne Ad-damsson, ma foi, honom avslöjade du genast!

— Å, min onkel, sade Paul blygsamt, det var så enkelt. Hans mustasch var nyligen bortrakad, ty överläppen var vit och hans haka blå; han hade intet pass och inga visitkort men sade sig ha mycket pengar. Nåväl, och med mustaschen liknade han på pricken porträttet i denna förträffliga tidning. Och dessa dumma skandinaver! Min onkel, vad ämnar ni göra med edra pengar?

— Jag skall nu låta bygga till min villa, Paul, och du och din fiancée skola gifta er och bo där. Jag börjar bli gammal; jag vill dra mig tillbaka från dessa affärer för att leva i lugn med er, mina barn.

Och så fick nuvarande kyparen John Smith på Monico, Piccadilly Circus, London, alias direktör E. Adamsson, Hälsingborg, erfara sanningen av Skriftens ord:

»Den redligen vandrar, honom går det väl, men den orättfärdige skall Gud lugga.»